

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII KADENCJA**

Warszawa, dnia 5 września 2011 r.

Druk nr 1369

**PREZES RADY MINISTRÓW
Donald TUSK**

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Szanowny Panie Marszałku,

Przekazuję przyjęty przez Radę Ministrów dokument:

- Informacja o realizacji Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 w roku 2010.

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Rozwoju Regionalnego do reprezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

(-) Donald Tusk

MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO

**Informacja o realizacji
Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015
w roku 2010**

Warszawa, lipiec 2011 r.

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
I. Działania systemowe.....	6
1. System zarządzania rozwojem	6
2. Porządkowanie dokumentów strategicznych.....	9
3. Dokonywanie oceny zgodności ze średniookresową strategią rozwoju kraju („Strategią Rozwoju Kraju 2007-2015”).....	10
4. Działania podjęte w 2010 r. w celu uproszczenia procedur programów finansowanych ze środków unijnych	11
II. Działania podejmowane w 2010 r. w celu realizacji Strategii Rozwoju Kraju w ramach głównych dokumentów strategicznych	14
Priorytet 1 SRK: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	22
Priorytet 2 SRK: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	38
Priorytet 3 SRK: Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.....	62
Priorytet 4 SRK: Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa	76
Priorytet 5 SRK: Rozwój obszarów wiejskich	89
Priorytet 6 SRK: Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.....	94
III. Finansowanie SRK 2007-2015	102
IV. Podstawowe wskaźniki realizacji SRK	107
Załącznik nr 1	112

Wprowadzenie

- „Informacja o realizacji Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 w roku 2010” stanowi **wykonanie przepisu art. 12a ust. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o zasadach”**. Nakłada ona na Prezesa Rady Ministrów obowiązek przekazania Sejmowi i Senatowi, do dnia 31 lipca każdego roku, informacji o realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju w roku poprzednim. „Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015”, zwana dalej „SRK”, została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 r. Pierwsza informacja o realizacji SRK przekazana została Sejmowi i Senatowi w 2008 roku.
- Niniejsze sprawozdanie powstało w oparciu o informacje nadesłane z poszczególnych resortów, prezentujące podejmowane przez nie działania realizujące poszczególne priorytety wskazane w SRK oraz o analizy Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Podstawę dla opracowania części finansowej stanowiła „*Informacja o wykonaniu wydatków w układzie zadaniowym w 2010 r.*” przygotowana przez Ministerstwo Finansów.
- Informacja składa się z 4 rozdziałów. Rozdział I przedstawia działania systemowe podejmowane w 2010 r. usprawniające zarządzanie rozwojem kraju. Rozdział II opisuje w sposób syntetyczny najważniejsze działania, jakie zostały podjęte w celu realizacji SRK w 2010 r. w ramach obowiązujących dokumentów strategicznych. Wykaz środków finansowych wykorzystanych na działania podejmowane w celu realizacji SRK prezentuje rozdział III. W rozdziale IV zestawiono podstawowe wskaźniki obrazujące osiągnięte efekty. Załącznik nr 1 zawiera działania legislacyjne rozpoczęte i kontynuowane w 2010 roku.
- Należy podkreślić, że przedmiotowa informacja ma charakter sprawozdawczy - przedstawia działania, jakie zostały podjęte w danym roku oraz realizację zakładanych wskaźników. Oceny rezultatów podejmowanych działań rozwojowych pogłębione będą w raporcie przewidzianym w „ustawie o zasadach”. Nakłada ona w art. 35b. na Ministra Rozwoju Regionalnego obowiązek przygotowywania co trzy lata raportu o rozwoju społeczno-gospodarczym, regionalnym oraz przestrzennym. Programowanie strategiczne, jak też bieżące zarządzanie rozwojem wymaga bowiem oparcia się o analizy i oceny stanu rozwoju kraju, a także analizę wyzwań zewnętrznych i wewnętrznych, tak aby móc trafnie formułować cele, zadania i sposoby ich realizacji oraz określać możliwości finansowania rozwoju. W Ministerstwie Rozwoju Regionalnego przygotowano *Raport Polska 2011 . Gospodarka – Społeczeństwo – Regiony*. Raport ten obejmuje trzy główne bloki problemowe: gospodarczy - zawierający analizę trendów makroekonomicznych, ocenę konkurencyjności polskiej gospodarki, sytuacji na rynku pracy oraz ocenę kapitału ludzkiego, drugi - przedstawiający spójność społeczną i terytorialną kraju, z uwzględnieniem transportu i działań na rzecz środowiska, aspektów przestrzennego zagospodarowania kraju, rozwoju miast i obszarów wiejskich oraz dostępności usług publicznych, trzeci - przedstawiający ocenę regulacji służących funkcjonowaniu przedsiębiorstw i gospodarki. Raport ten, po przyjęciu przez Radę Ministrów, również będzie przekazany do wiadomości Sejmu i Senatowi.

- Rada Ministrów podjęła decyzję o aktualizacji SRK oraz o zmianie jej horyzontu czasowego. Zgodnie z art. 12a ust. 7 „ustawy o zasadach” średniookresowa strategia rozwoju kraju podlega okresowej aktualizacji, co najmniej raz na cztery lata. **Zaktualizowany dokument będzie sięgał roku 2020**, co wynika z konieczności szerszego spojrzenia na działania rozwojowe (poza okres wychodzenia ze spowolnienia gospodarczego), a także z prac nad Długookresową Strategią Rozwoju Kraju do roku 2030 oraz Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Wydłużenie horyzontu czasowego ma także na celu ujęcie w zaktualizowanej SRK nowej perspektywy finansowej UE na lata 2013+, stanowiącej istotne zewnętrzne źródło finansowania działań rozwojowych Polski.

W zaktualizowanej SRK, zgodnie z wymogami „ustawy o zasadach”, zostaną określone cele strategiczne polityki rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym, wynikające z przyjętych długookresowych wyzwań, oraz strategiczne zadania państwa.

I. Działania systemowe

1. System zarządzania rozwojem

W 2010 r. kontynuowano prace usprawniające zarządzanie polityką rozwoju kraju, w tym przede wszystkim opracowywanie głównych dokumentów strategicznych: **długookresowej strategii rozwoju kraju, aktualizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz 9 strategii zintegrowanych**. Powyższe dokumenty stanowią podstawę nowego systemu zarządzania rozwojem, który został określony w dokumencie p.n. „*Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski*”, przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 27 kwietnia 2009 r. Dokument przedstawia model systemu zarządzania rozwojem, zmierzający do zwiększenia skuteczności programowania i wdrażania polityki rozwoju oraz podniesienia jakości funkcjonowania instytucji publicznych.

W 2010 r. trwały prace nad projektem długookresowej strategii rozwoju kraju (DSRK) prowadzone przez Zespół Doradców Strategicznych Premiera (ZDS) pod przewodnictwem Pana Ministra Michała Boniego. **Podstawą dla opracowania długookresowej strategii rozwoju kraju jest** opracowany i zaprezentowany w 2009 r. „**Raport Polska 2030. Wyzwania rozwojowe**”. Istotą raportu „Polska 2030” była propozycja nowego projektu cywilizacyjnego zorientowanego na przyszłość, w wymiarze czasowym o jedno pokolenie więcej, niż to, które aktualnie spełnia rolę wiodącą w określaniu ważnych zadań kraju.

DSRK jest dokumentem ramowym o ogólnym - wyznaczającym trendy i cele - charakterze. Realizacja strategicznego celu rozwojowego określonego w strategii będzie następowała w ramach trzech filarów zadaniowych:

- Innowacyjności (modernizacji);
- Terytorialnego równoważenia rozwoju (dyfuzji);
- Efektywności.

Prace nad tą strategią powiązane są z pracami nad pozostałymi strategiami rozwoju, tak by zapewnić spójność proponowanych rozwiązań zarówno w perspektywie długo- jak i średniookresowej.

Prace nad aktualizacją SRK mają na celu dostosowanie obowiązującej strategii średniookresowej do zmienionej sytuacji makroekonomicznej w Polsce, Europie i na świecie, nowego ładu planowania strategicznego i przestrzennego, strategii długoterminowej, wymogów znowelizowanej ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz przedłużonego okresu programowania do 2020 r. W okresie od maja do października 2010 r. trwały prace ekspertów zewnętrznych nad głównymi ekspertyzami tematycznymi na potrzeby aktualizacji SRK (zakres tematyczny ekspertyz został zaakceptowany przez Komitet Koordynacyjny ds. Polityki Rozwoju). Zorganizowany został również cykl spotkań eksperckich z udziałem poszczególnych resortów, środowisk naukowych, przedstawicieli przedsiębiorców oraz urzędów marszałkowskich, na których omawiane były poszczególne obszary problemowe aktualizowanej średniookresowej strategii rozwoju kraju. W 2010 r. odbyły się spotkania dotyczące następujących obszarów: ochrona środowiska (13.09.2010 r.), ochrona zdrowia (6.10.2010 r.), obszary wiejskie (25.10.2010 r.), transport (22.11.2010 r.).

Kolejne cztery spotkania dotyczące: innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, rozwoju kapitału ludzkiego, sprawnego państwa oraz makroekonomicznych procesów i perspektyw rozwojowych zostały zorganizowane w 2011 r.

W dniu 10 grudnia 2010 r. MRR przedstawił założenia wstępnego projektu na posiedzeniu Komitetu Koordynacyjnego do spraw Polityki Rozwoju. Poszczególne resorty nadesłały swoje uwagi do tego projektu.

W celu skoordynowania prac nad strategią średnio i długookresową przeprowadzono w styczniu 2011 r. szereg spotkań bilateralnych MRR-KPRM (ZDS) w celu omówienia poszczególnych obszarów i zagadnień ujętych w DSRK i sposobu ich ujęcia w zaktualizowanej średniookresowej strategii rozwoju kraju.

Zaktualizowana ŚSRK wytycza trzy obszary strategiczne (**Sprawne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna**), w których koncentrować się będą wszystkie działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu uruchomienia procesów rozwojowych. Oznacza to - z jednej strony - reagowanie na to co stanowi barierę rozwojową, w tym na słabości polskiej gospodarki ujawnione przez kryzys gospodarczy, a z drugiej strony - koncentrowanie się na potencjałach społeczno-gospodarczych i przestrzennych, które po odpowiednim wzmocnieniu będą stymulowały rozwój.

ŚSRK przedstawia scenariusz rozwojowy wynikający m.in. z odpowiedzi na zdiagnozowane bariery i zagrożenia oraz istniejące potencjały, jak również możliwości sfinansowania zaprojektowanych działań rozwojowych. Szczególnie istotne w perspektywie najbliższych lat będzie przeprowadzenie szeregu zmian systemowych, kompetencyjnych i instytucjonalnych, tak by uwolnić potencjały i rezerwy rozwojowe, a także dostępne środki finansowe.

W okresie do 2020 roku przewiduje się położenie akcentu strategicznego nie tylko na samym procesie bezpośredniego kierowania środkami na dziedziny, w których występują największe deficyty (tak jak to miało miejsce w SRK 2007-2015), ale przede wszystkim na procesie wzmocnienia tych potencjałów, które w przyszłości będą gwarantowały wewnętrznie generowany rozwój. Tym samym ŚSRK nie obejmuje wszystkich obszarów istotnych z samego faktu funkcjonowania państwa, lecz koncentruje się głównie na tych obszarach, w których powinny zostać podjęte działania w ciągu najbliższych 10 lat w celu uruchomienia i przyspieszenia procesów rozwojowych (w tym na niezbędnych zmianach strukturalnych).

Celem głównym strategii średniookresowej staje się wzmocnienie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę życia ludności.

Zaktualizowana ŚSRK to strategia skierowana nie tylko do administracji publicznej, ale integrująca wokół celów strategicznych wszystkie podmioty, które mogą uczestniczyć i wspomagać procesy rozwojowe, zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym oraz środowiska społeczne i gospodarcze.

Zakończenie prac nad aktualizacją strategii średniookresowej i przyjęcie jej przez Radę Ministrów planowane jest na 2011 rok.

27 listopada 2009 r. Rada Ministrów przyjęła dokument pn. „**Plan uporządkowania strategii rozwoju**” (z późn. zm.). W dokumencie zaproponowano ograniczenie liczby strategii rozwoju i polityk do 9 nowych strategii rozwoju, realizujących średnio i długookresową strategię rozwoju kraju, stanowiących „inne strategie rozwoju” w rozumieniu ustawy z dnia 6 grudnia

2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W 2010 r. kontynuowano prace, rozpoczęte pod koniec 2009 r., nad 9 strategiami zintegrowanymi, będącymi dokumentami nowej generacji tj.: *Strategią innowacyjności i efektywności gospodarki, Strategią rozwoju kapitału ludzkiego, Strategią rozwoju transportu, Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, Sprawne państwo, Strategią rozwoju kapitału społecznego, Krajową strategią rozwoju regionalnego – Regiony-miasta-obszary wiejskie, Strategią rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP, Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa.*

Ze względu na przyjęty tryb pracy, przygotowywane dokumenty strategiczne są ściśle skorelowane i wzajemnie się determinują. Relacje te odpowiadają również przepisom określającym hierarchię strategii, zgodnie z którymi średniookresowa strategia rozwoju kraju uwzględnia ustalenia zawarte w długookresowej strategii rozwoju kraju oraz realizowana jest przez inne strategie rozwoju.

W celu zapewnienia spójności między planowanymi inwestycjami i zapisami głównych dokumentów strategicznych minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wydał na podstawie art. 135 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) rozporządzenie z dnia 3 sierpnia 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków, sposobu, trybu, kryteriów i terminów dokonywania oceny zgodności planowanych inwestycji ze strategiami rozwoju (Dz.U. Nr 150, poz. 1009). Na podstawie ww. rozporządzenia minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego dokonuje oceny planowanych inwestycji budowlanych państwowych jednostek budżetowych oraz dotacji, o których mowa w art. 132 ust. 2 uofp, o wartości kosztorysowej przekraczającej 300 mln zł z odpowiednimi strategiami rozwoju. (z wyłączeniem inwestycji współfinansowanych ze środków unijnych).

Uzupełnieniem w zakresie przestrzennym dla systemu dokumentów strategicznych, jest **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK)**. W maju 2010 r. zakończyły się prace nad pierwszym projektem KPZK 2030, który został skierowany do konsultacji z grupami eksperckimi w ramach Państwowej Rady Gospodarki Przestrzennej, zespołem Realizacyjnym do opracowania KPZK oraz zespołem Ekspertów Naukowych. W sierpniu 2010 r. MRR otrzymało projekt „*Prognozy oddziaływania na środowisko Projektu KPZK 2030*”. W dniach od 30 sierpnia do 21 września 2010 r. odbyły się konsultacje społeczne projektu dokumentu wraz z Prognozą. W dniu 25 stycznia 2011 r. Kierownictwo MRR przyjęło nową wersję projektu KPZK 2030, która powstała po przeanalizowaniu uwag zgłoszonych do projektu dokumentu z 18 maja 2010 r. oraz rekomendacji wynikających z Prognozy oddziaływania na środowisko. W dniu 28 stycznia br. rozpoczęły się konsultacje społeczne i międzyresortowe nowego projektu KPZK 2030. Po wyjaśnieniu i uwzględnieniu szeregu uwag, projekt KPZK 2030 zostały przyjęty przez Komitet ds. Europejskich (w dniu 24 maja 2011 r.) , Komitet Rady Ministrów ds. Informatyzacji i łączności (w dniu 2 czerwca 2011 r.) oraz Stały Komitet Rady Ministrów (w dniu 1 czerwca 2011 r.).

2. Porządkowanie dokumentów strategicznych

Prowadzony przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego wykaz obowiązujących dokumentów strategicznych wskazuje, że na koniec 2010 r. w kraju obowiązywało 228 dokumentów, w skład których wchodziły:

- **Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015** (średniookresowa strategia rozwoju kraju);
- **Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013** wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie/Narodowa Strategia Spójności

oraz

- **39 strategii rozwoju** (odnoszących się do rozwoju regionów, rozwoju przestrzennego, sektorów lub dziedzin);
- **1 dokument nowej generacji - strategię zintegrowaną;**
- **123 programy rozwoju**, w tym programy wieloletnie;
- **15 programów operacyjnych¹;**
- **48 pozostałe dokumenty o charakterze strategicznym** (plany, założenia, koncepcje, programy pomocy).

W dniu 13 lipca 2010 r. Rada Ministrów przyjęła pierwszą z dziewięciu strategii zintegrowanych - „**Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie**”. Natomiast w dniu 2 listopada 2010 r. został przyjęty przez Radę Ministrów **Plan działań niezbędnych do podjęcia przez Radę Ministrów i inne podmioty publiczne zapewniających wdrożenie przyjętej przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 r. „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie”**.

W 2010 r. prowadzone były prace nad pozostałymi ośmioma strategiami zintegrowanymi. Założenia do poszczególnych strategii były prezentowane na Komitecie Koordynacyjnym ds. Polityki Rozwoju. W celu usprawnienia prac nad przedmiotowymi dokumentami, KPRM i MRR zorganizowali cykl warsztatów dla koordynatorów poszczególnych strategii, które dotyczyły: ujęcia zagadnień regionalnych i przestrzennych w strategiach zintegrowanych (19-20 sierpnia 2010 r.), systemu monitorowania i tworzenia wskaźników do strategii (9-10 listopada 2010 r.) oraz wyników analizy krzyżowej 9 strategii zintegrowanych (12-13 maja 2011 r.).

¹ W zestawieniu uwzględniono 5 krajowych programów operacyjnych (PO IG, PO KL, PO IiŚ, PO RPW, PO PT), 9 programów współpracy transgranicznej i transnarodowej oraz PROW 2007-2013.

3. Dokonywanie oceny zgodności ze średniookresową strategią rozwoju kraju („Strategią Rozwoju Kraju 2007-2015”)

W 2010 r. prowadzono w MRR stałe prace związane z dokonywaniem oceny zgodności opracowywanych strategii i programów rozwoju ze średniookresową strategią rozwoju kraju. Opinie wydawane są na podstawie decyzji nr 6 i 7 Ministra Rozwoju regionalnego z dnia 29 kwietnia 2009 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania oceny zgodności projektów strategii i programów rozwoju ze średniookresową strategią rozwoju kraju.

W okresie sprawozdawczym Minister Rozwoju Regionalnego dokonał oceny 15 dokumentów strategicznych pod kątem ich zgodności ze średniookresową strategią rozwoju kraju. Przede wszystkim były to programy wieloletnie przygotowane przez Ministerstwo Gospodarki dotyczące wsparcia inwestorów zagranicznych - 6 projektów - zgodnie z obowiązującym systemem wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej. Pozostałe programy rozwoju dotyczyły kwestii społecznych i ochrony zdrowia – 4 programy, rozwoju kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – 2 programy, poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy – 1 program, konkurencyjności polskiej gospodarki żywnościowej – 1 program oraz udziału Polski w Programie ramowym na rzecz konkurencyjności i innowacji.

Na podstawie przeprowadzonej analizy Minister Rozwoju Regionalnego ocenił 10 projektów programów rozwoju jako zgodne ze średniookresową strategią rozwoju kraju, a 5 jako częściowo zgodne z SSRK. Dokumenty ocenione jako „częściowo zgodne” wymagały korekt i uzupełnień, które zostały dokonane przez właściwe ministerstwa.

4. Działania podjęte w 2010 r. w celu uproszczenia procedur programów finansowanych ze środków unijnych

W 2010 roku w celu usprawnienia procesu wykorzystania środków unijnych dokonano licznych uproszczeń we wdrażaniu funduszy strukturalnych oraz środków przeznaczonych na finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej.

Zespół do spraw uproszczeń systemu wykorzystania środków funduszy Unii Europejskiej² kontynuował prace nad uproszczeniami systemu wykorzystania środków UE. Członkowie Zespołu analizowali różne elementy systemu wdrażania w celu wypracowania rozwiązań służących sprawniejszemu pozyskiwaniu dofinansowania i bardziej efektywnej realizacji projektów. Ze względu na zaawansowanie stanu wdrażania programów operacyjnych potencjalne obszary oraz możliwości usprawnień są coraz bardziej ograniczone. Powyższe było przyczyną zmian w strukturze Zespołu, których dokonano w połowie 2010 roku w drodze nowelizacji Zarządzenia. Obecnie Zespół działa na podstawie *Zarządzenia nr 18 Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 23 listopada 2009 roku w sprawie powołania Zespołu do spraw uproszczeń systemu wykorzystania środków funduszy Unii Europejskiej* zmienionego Zarządzeniem nr 15 Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 28 czerwca 2010 roku.

W 2010 roku przedmiotem prac Grup roboczych były przede wszystkim postulaty uproszczeń przedstawiane przez ekspertów uczestniczących w pracach Zespołu oraz propozycje sformułowane przez instytucje zaangażowane we wdrażanie programów operacyjnych na lata 2007-2013.

Odnotowano wyraźny spadek liczby propozycji uproszczeń otrzymywanych od zewnętrznych podmiotów. Od początku prac Zespołu działa adres elektroniczny, na który napływają propozycje uproszczeń i usprawnień w systemie wdrażania. Zgłoszenia te są ewidencjonowane i porządkowane przez Sekretariat Zespołu, a następnie przekazywane Przewodniczącym Grup do wykorzystania podczas prac. Obecnie na adres poczty elektronicznej napływa niewielka liczba zgłoszeń, co pozwala przypuszczać, że znacząca część barier we wdrażaniu została w odczuciu beneficjentów wyeliminowana. W 2010 roku do sekretariatu Zespołu napłynęły trzy propozycje usprawnień.

W okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2010 roku zorganizowano:

- **trzy spotkania Grupy ds. Europejskiego Funduszu Społecznego (29 kwietnia 2010 r., 9 czerwca 2010 r., 29 września 2010 r.)**

Przedmiot prac Grupy stanowiły przede wszystkim postulaty uproszczeń zgłaszane przez członków grupy i Instytucję Zarządzającą PO *Kapitał Ludzki*. W trakcie posiedzeń w 2010 roku dyskutowano między innymi nad uproszczeniami na etapie podpisywania umowy o dofinansowanie, usprawnieniami w zakresie standardu minimum z perspektywy realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz kwestiami związanymi z weryfikacją wniosków o płatność. W tym zakresie istotną rekomendacją stanowi zwolnienie beneficjentów z obowiązku przekazywania wraz z wnioskiem o płatność wyciągów bankowych oraz korzystanie przez instytucje przeprowadzające weryfikację z możliwości dokonywania poprawek w zakresie oczywistych błędów formalnych i rachunkowych. Weryfikowane obecnie wnioski o płatność mogą być zatwierdzane bez konieczności zwrotu do beneficjenta.

² Zespół został powołany Zarządzeniem nr 7 Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 8 sierpnia 2008 r.

Ponadto, Grupa przeanalizowała i zaopiniowała poszczególne modyfikacje wprowadzane do nowego wzoru wniosku o dofinansowanie.³

- **trzy spotkania Grupy ds. przedsiębiorców (20 maja 2010 r., 30 czerwca 2010 r., 5 października 2010 r.)**

Grupa zajmująca się wypracowywaniem usprawnień dla przedsiębiorców na spotkaniach w 2010 roku omówiła m.in. propozycje PKPP Lewiatan dotyczące modyfikacji dedykowanych przedsiębiorcom instrumentów oraz kwestie związane z udzielaniem pomocy publicznej w ramach realizowanych projektów. W tym zakresie przedmiotem dyskusji były zagadnienia związane z zasadami kumulacji pomocy publicznej i pomocy *de minimis* oraz udzielaniem pomocy publicznej na zatrudnienie. Poruszono również tematy związane z interpretacją pojęcia *nowa inwestycja* w rozumieniu rozporządzenia KE (WE) nr 800/2008 oraz kwalifikowalnością wydatków w projektach realizowanych przy wsparciu ze środków stanowiących pomoc publiczną. Do najważniejszych usprawnień wypracowanych przez Grupę należy wprowadzenie naborów elektronicznych, opracowanie zasad zaciągania zobowiązań przez jednostki samorządu terytorialnego oraz możliwość dołączania do wniosku o płatność zestawienia dokumentów potwierdzających poniesione wydatki.

- **jedno spotkanie Grupy ds. samorządy-infrastruktura (19 stycznia 2010 r.)**

Grupa ds. samorządy-infrastruktura, której prace koncentrowały się na zagadnieniach związanych z usprawnieniami dla beneficjentów realizujących projekty w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych oraz realizacją przedsięwzięć infrastrukturalnych, podsumowała w trakcie posiedzenia całokształt swojej działalności. Wypracowane przez Grupę i wdrożone usprawnienia dotyczą m.in. oceny wniosków o dofinansowanie, reguł udzielania zaliczek oraz realizacji projektów w oparciu o płatności zaliczkowe. Ponadto, wypracowano rekomendacje zakładające uelastycznienie zasad realizacji projektów w formie partnerstwa, umożliwienie częściowego refundowania wniosków o płatność oraz określanie przez instytucje zakresu zmian w projekcie, które nie wymagają aneksowania umowy o dofinansowanie.

- **dwa spotkania plenarne Zespołu (1 lutego 2010 r., 13 października 2010 r.)**

W trakcie spotkań Zespołu przedstawiono i omówiono sposób wdrożenia i skuteczność rozwiązań wypracowanych przez poszczególne Grupy tematyczne.

Dodatkowo, na spotkaniu w dniu 13 października 2010 r. dokonano wstępnej oceny trybów wyboru projektów zastosowanych w ramach NSRO 2007-2013. W trakcie posiedzenia przedstawiono słabe i mocne strony mechanizmów selekcji oraz czynniki warunkujące dobór trybu wyboru do określonego rodzaju projektów.

Uzgodniono, iż wyniki prac Zespołu w postaci wypracowanych propozycji zostaną wykorzystane w rozpoczynających się pracach nad założeniami do systemu wdrażania kolejnej perspektywy finansowej. Planowane jest przygotowanie pakietu zaleceń w zakresie trybu wyboru projektów, który stanie się częścią zestawu rekomendacji i wskazówek dla perspektywy finansowej 2013+.

W 2010 r. usprawniono także system implementacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, w tym przede wszystkim:

³ Formularz zaczął obowiązywać w dniu 1 stycznia 2011 roku.

- **uruchomiono „zaliczki” na finansowanie niektórych działań PROW na lata 2007 – 2013.** W dniu 10 maja 2010 r. weszła w życie *ustawa z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej*, (Dz. U. z 2010 r., Nr 57, poz. 351). Zmiana ustawy miała zasadniczo na celu prawne uregulowanie możliwości zaliczkowania wypłat środków na realizację działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (PROW 2007-2013). Zostały zaproponowane przepisy mające na celu poprawę efektywnego wykorzystania środków przewidzianych w ramach PROW 2007-2013. Zaliczkę można otrzymać z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) na operacje realizowane z udziałem środków EFRROW w ramach działań inwestycyjnych oraz działań osi Leader objętych PROW 2007 – 2013;
- **wprowadzono pakiet zmian Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w związku z sytuacją powodziową.** W celu udzielenia pomocy gospodarstwom, które poniosły straty w związku ze zniszczeniami w wyniku wystąpienia powodzi, na wniosek MRiRW, członkowie Komitetu Monitorującego PROW 2007 – 2013, podczas posiedzenia w dniach 10 i 11 czerwca 2010 r., przyjęli uchwałę nr 43 w sprawie zmian w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013. Uchwała stworzyła podstawę do przygotowania nowego działania: *„Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych”* z budżetem w kwocie 100 mln euro;
- **przeprowadzono ocenę mid – term.** W roku 2010 przeprowadzona została ocena średniookresowa Programu, dotycząca nie tylko bezpośrednich wyników jego realizacji, ale też oddziaływania na procesy rozwoju społeczno – gospodarczego obszarów wiejskich w Polsce. Konieczność przeprowadzenia oceny Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 wynika z przepisów unijnych.

II. Działania podejmowane w 2010 r. w celu realizacji Strategii Rozwoju Kraju w ramach głównych dokumentów strategicznych

W 2010 r. stopniowo umacniały się pozytywne tendencje w przebiegu procesów realnych w polskiej gospodarce, po spowolnieniu w 2009 r. wywołanym zjawiskami kryzysowymi o zasięgu światowym. Według wstępnych szacunków GUS, PKB w 2010 r. wzrósł realnie o 3,8%⁴, co plasuje Polskę wśród krajów Unii Europejskiej o najszybszym tempie wzrostu.

PKB Polski w 2010 r. wyniósł 1412,7 mld zł, a w przeliczeniu walutowym – 353,7 mld euro (w cenach bieżących); z uwzględnieniem parytetu siły nabywczej stanowiło to 581,6 mld PPS⁵. Udział Polski w PKB całej Wspólnoty wyniósł 2,9% w cenach bieżących, a 4,7% po korekcie z tytułu różnic w siłę nabywczej walut. W porównaniu z okresem przed akcesją, udział ten zwiększył się o około 1 pkt. proc. Pod względem absolutnej wartości PKB liczonej w mld PPS, w 2010 r. Polska zajmowała szóstą pozycję w UE-27, za Niemcami, Wielką Brytanią, Francją, Włochami i Hiszpanią⁶.

Wartość dodana brutto (WDB) w gospodarce narodowej była o 3,3% wyższa niż w 2009 r. Wysoki wzrost odnotowano w przemyśle (9,3%), znaczny – w budownictwie (3,9%) oraz w niektórych obszarach usług rynkowych (w transporcie i handlu). Na poprawę tempa wzrostu PKB w Polsce wpłynęło umocnienie popytu krajowego – wzrost o 4,4%. Spożycie ogółem było realnie wyższe niż przed rokiem o 3,3%, a akumulacja – o 8,5% (przy spadku nakładów brutto na środki trwałe o 1,0%).

Wzrostowym tendencjom w gospodarce towarzyszyła stopniowa poprawa sytuacji na rynku pracy. Według wstępnych szacunków, liczba pracujących w gospodarce narodowej była wyższa niż na koniec 2009 r. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2010 r. zwiększyło się nieznacznie w ujęciu rocznym (o 0,8%), a w kolejnych kwartałach pozytywna tendencja umacniała się. Mniejsza niż przed rokiem była liczba osób rejestrujących się jako bezrobotne, a większa – skreśleń z ewidencji bezrobotnych, jednak liczba zarejestrowanych bezrobotnych w końcu roku była nieco wyższa niż w grudniu 2009 r. Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec grudnia 2010 r. wyniosła 12,3%.

Znacznie większe zmiany zaszły w strukturze sektorowej⁷ pracujących niż w strukturze wytworzonej WDB. Tendencje tych zmian można scharakteryzować następująco:

- nastąpił niewielki wzrost udziału dominującego w gospodarce sektora usługowego (III) (do poziomu prawie 65% w WDB i 57% w liczbie pracujących),
- udział sektora przemysłowego (II) ustabilizował się na poziomie 30 - 32% zarówno w produkcji, jak i w liczbie pracujących,
- znacząco zmniejszył się udział sektora rolniczego (I) w liczbie pracujących (z prawie 15% w 2007 r. do niecałych 13% w 2010 r.) i w WDB – z 4,3% w 2007 r. do 3,5% PKB w 2010 r.

⁴ Jeśli nie wskazano inaczej – wszystkie dane pochodzą z GUS, www.stat.gov.pl

⁵ Dane w euro i PPS według Eurostat.

⁶ W poprzednich latach Polska zajmowała 7 lokatę w UE pod względem poziomu PKB (w 2009 r. wyprzedziliśmy Niderlandy).

⁷ Dane za 2010 r. mają charakter szacunku z danych wstępnych.

Zmiany w strukturze pracujących przebiegały nieco inaczej niż przewidywano w SRK 2007-2015. Szybciej zmniejszał się udział pracujących w sektorze I (zakładano na 2010 r. udział tego sektora na poziomie 15,0%), podczas gdy faktyczny udział był niższy o ponad 2 pkt. proc. Proces ten jest korzystny i pozytywnie wpływa na efektywność produkcji rolnej. Zakładano także zmniejszenie udziału pracujących w sektorze II z 30,0% w 2006 r. do 27,5% w 2010 r.; sektor ten jednak zwiększał swój udział w liczbie pracujących w kolejnych latach do prawie 32% w 2008 r., a w 2010 r. wynosił 30,2%. Ocenia się, że nastąpiło to w wyniku zwiększonych inwestycji finansowych przy wsparciu funduszy unijnych. W rezultacie, planowany w SRK poziom kontrybucji sektora III w pracujących 57,5% okazał się wyższy niż uzyskany w 2010 r. (56,9%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia realne brutto w sektorze przedsiębiorstw rosły wolniej niż w 2009 r. (0,8% wobec 1,1%). Szybciej niż wynagrodzenia zwiększały się przeciętne emerytury i renty w obu systemach.

W 2010 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych rosły wolniej niż rok wcześniej (średniorocznie 2,6% wobec 3,5%), jednak w IV kwartale ich wzrost był nieco wyższy niż w poprzednich okresach. Było to głównie wynikiem przyspieszenia dynamiki cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz usług związanych z transportem. Ceny producentów w przemyśle zwiększyły się w mniejszym stopniu niż w 2009 r. (2,1% wobec 3,4%), natomiast ceny produkcji budowlano-montażowej utrzymywały się na poziomie zbliżonym do notowanego w roku poprzednim.

Według wstępnych szacunków, produkcja sprzedana przemysłu ogółem w 2010 r. była o 9,7% wyższa niż przed rokiem. W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wzrost wyniósł 9,8%. Na korzystne wyniki wpłynął głównie znaczny wzrost (o 11,1%) w sekcji przetwórstwo przemysłowe. Produkcja sprzedana zwiększyła się w skali roku we wszystkich grupowaniach przemysłowych, za wyjątkiem dóbr związanych z energią. Wydajność pracy w przemyśle była większa niż przed rokiem o 10,4%.

W 2010 r. poziom nakładów inwestycyjnych był zbliżony do notowanego w roku poprzednim (spadek o 0,2%), ale odbudowa zapasów w przedsiębiorstwach, po ich drastycznym obniżeniu rok wcześniej, spowodowała wzrost akumulacji o 8,5% i powrót do jej pozytywnego wkładu we wzrost PKB. Należy jednak podkreślić, że odbudowa zapasów jest czynnikiem o charakterze jednorazowym, typowym dla okresów ożywienia gospodarczego następujących po „dołkach” koniunkturalnych, w związku z czym jego pozytywny wpływ na wzrostu gospodarczego będzie wygasał.

Produkcja budowlano-montażowa ogółem, mimo załamania w pierwszych miesiącach, spowodowanego trudnymi warunkami atmosferycznymi, była w 2010 r. wyższa niż w roku poprzednim o 3,3% (wobec wzrostu o 5,1% w 2009 r.). W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób sprzedaż rosła również nieco wolniej niż w roku poprzednim i zwiększyła się o 3,5%.

Szacuje się, że sprzedaż detaliczna ogółem w 2010 r. ukształtowała się na poziomie o 1,5% wyższym niż w roku poprzednim (wobec 1,7% w 2009 r.). W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób notowano umocnienie dynamiki sprzedaży (wzrost o 3,1% wobec 2,7%), co było związane głównie ze znaczącym wzrostem w przedsiębiorstwach prowadzących sprzedaż pojazdów samochodowych, motocykli, części, a także handlujących paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi. Spadek odnotowano natomiast w firmach

wskazujących jako podstawową grupę sprzedawanych towarów: żywność, napoje i wyroby tytoniowe.

Po wzroście w trzech poprzednich latach, globalna produkcja rolnicza w 2010 r. była, według wstępnych szacunków, mniejsza niż w 2009 r. o 2,1%. Produkcja roślinna spadła o 7,7% (w wyniku mniejszych zbiorów głównych ziemiopłodów), natomiast zwierzęca ukształtowała się na poziomie wyższym o 4,4% niż w 2009 r., na co w znacznym stopniu wpłynęło zwiększenie produkcji żywca wieprzowego i drobiowego.

Na rynku rolnym ceny większości produktów roślinnych, po spadkach obserwowanych w I połowie 2010 r., w kolejnych miesiącach rosły w ujęciu rocznym, co było związane m.in. z przewidywanymi niskimi zbiorami. Ceny podstawowych produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyjątkiem cen żywca wieprzowego i drobiu, kształtowały się nieco powyżej poziomu sprzed roku. W rezultacie wyższej dynamiki cen produktów rolnych sprzedawanych przez rolników niż cen towarów i usług przez nich nabywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i inwestycyjnej, wskaźnik „nożyc cen”, po dwóch niekorzystnych latach, ukształtował się na poziomie 107,2.

W 2010 r. nastąpiło dalsze pogłębienie nierównowagi finansów publicznych, wynikające przede wszystkim z pogarszających się relacji pomiędzy dochodami i wydatkami publicznymi. Spowolnienie tempa wzrostu PKB w latach 2009-2010 negatywnie wpłynęło na poziom dochodów podatkowych. W największym stopniu efekt spowolnienia gospodarczego widoczny był w dynamice wpływów z podatków dochodowych, szczególnie z podatku CIT, który z natury jest wrażliwy na zmiany koniunktury gospodarczej.

Zgodnie z notyfikacją fiskalną przekazaną przez rząd polski do Komisji Europejskiej w kwietniu br., deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych (SIRiS) w 2010 r. ukształtował się na poziomie 111,2 mld zł, co stanowiło 7,9% PKB, natomiast dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł na koniec grudnia 2010 r. 778,2 mld zł, co stanowiło 55% PKB⁸.

W handlu zagranicznym, w 2010 r. odnotowano wzrost obrotów towarowych z zagranicą. Szybszy wzrost importu niż eksportu spowodował pogłębienie ujemnego salda obrotów ogółem. Wskaźnik terms of trade w 2010 r. pogorszył się, głównie w wyniku niekorzystnych relacji cenowych w wymianie z Rosją.

Należy podkreślić, że spadek strumienia bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w latach 2008-2010 w stosunku do najlepszego pod tym względem 2007 r. był zjawiskiem światowym, na co w miała wpływ awersja inwestorów do ryzyka w konsekwencji kryzysu finansowego. Napływ BIZ do Polski w 2010 r. wynosił 7,3 mld euro i był o 57,6% niższy od najwyższego notowanego w 2007 r. BIZ z krajów rozwiniętych zmniejszyły się w podobnym stopniu, stanowiąc około połowę poziomu z 2007 r.⁹

Oceniając pozycję Polski w świecie należy podkreślić, że w ostatnich kilku latach ulegała ona stopniowemu i systematycznemu umocnieniu, chociaż wciąż istnieją zaległości w niektórych dziedzinach, które spowalniają proces doganiania państw najlepiej rozwiniętych pod względem gospodarczym i społecznym.

⁸ Dane GUS.

⁹ Dane NBP.

„Human Development Report 2010”¹⁰ opublikowany przez Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) plasuje Polskę na 41. miejscu zestawienia w gronie państw „o bardzo wysokim rozwoju społecznym” potwierdzając osiągniętą w latach poprzednich pozycję. *Human Development Index (HDI)* dla Polski wyniósł w 2010 roku 0,795 wykazując lekki wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim, ale najwyższy spośród państw Unii Europejskiej. Polska zanotowała systematyczny wzrost także w latach kryzysu gospodarczego 2008-2009 podczas gdy wiele z najbardziej rozwiniętych państw zanotowało w tych latach zerowy przyrost i lekki przyrost w 2010 r. Z uwagi na specyfikę wskaźnika HDI trendy w rozwoju kraju należy mierzyć w perspektywie średnio i długookresowej (niektóre komponenty wskaźnika jak oczekiwana długość życia czy edukacja nie wykazują zmian w odpowiedzi na doraźne zmiany polityki państw). Od 1990 roku wszystkie wskaźniki dla Polski mają stałą tendencję wzrostową.

Niemniej jednak poziom HDI w Polsce pozostaje poniżej średniej państw OECD (wynoszącej 0,853). Pomimo faktu, iż Polska znalazła się w grupie państw bardzo wysoko rozwiniętych, to jest na przedostatnim miejscu w tej grupie pozostając znacznie poniżej jej średniej.

W raporcie **Hypothetical Cohort Model of Human Development**¹¹ opublikowanym we wrześniu 2010 roku UNDP przewiduje wzrost zarówno wskaźnika HDI jak i pozycji Polski w rankingu, która w 2030 roku ma znaleźć się na 30. miejscu wśród najbardziej rozwiniętych krajów.

Na rosnącą pozycję Polski w świecie wskazuje także **Ranking globalnej konkurencyjności** (*Global Competitiveness Report 2010-2011*)¹² publikowany przez World Economic Forum. Powstaje on na podstawie oceny tzw. Globalnego Indeksu Konkurencyjności (*Global Competitiveness Index - GCI*), który mierzy ogólną konkurencyjność gospodarki. Indeks ten został wyliczony na podstawie 110 wskaźników cząstkowych ujętych w 12 kategoriach i przypisanych do trzech głównych obszarów (podstawowe wymogi; czynniki poprawiające efektywność; czynniki innowacyjności i rozwoju). W tym rankingu pozycja Polski uległa znacznemu wzrostowi w porównaniu do raportu zeszłorocznego przesuwając się o siedem miejsc i plasując na 39 spośród 139 badanych państw za takimi państwami jak: Francja, Wielka Brytania, Chiny, Czechy czy Estonia wyprzedzając natomiast między innymi Hiszpanię, Portugalię, Włochy czy Indie. Jak zauważają autorzy raportu, ma to związek z relatywnie silną odpornością na kryzys ekonomiczny. Polska zanotowała równy wzrost we wszystkich 12 filarach konkurencyjności. Zwraca się uwagę na duży rozmiar rynku (21 miejsce) wysokie standardy edukacji – w szczególności wysoki wskaźnik przyjęć na studia (18 miejsce), dobrze rozwinięty rynek finansowy (32 miejsce) i zwiększone zaufanie do sektora bankowego (18 miejsce). Wszystkie te czynniki mają wpływ na dobre wyniki Polski w całości na przestrzeni ostatnich lat. Raport zwraca jednak uwagę, że jednym z głównych problemów polskiej gospodarki jest słabo rozwinięta infrastruktura - 108 miejsce (w szczególności infrastruktura drogowa). Ponadto, inną problematyczną kwestią jest wydajność administracji publicznej (103 miejsce). Raport zwraca uwagę, że w kwestii innowacyjności Polska powinna

¹⁰ *Human Development Report 2010*, United Nations Development Fund, (<http://hdr.undp.org/en/statistics/hdi/>)

¹¹ *A Hypothetical Cohort Model of Human Development*, Human Development Research Paper 2010/40 Jana Asher and Beth Osborne Daponte, September 2010, United Nations Development Fund (http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr2010/papers/HDRP_2010_40.pdf)

¹² *Global Competitiveness Report 2010-2011*, Klaus Schwab, World Economic Forum, Geneva, Switzerland 2010 (http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf)

skoncentrować swoje działania na badaniach i rozwoju oraz zwiększyć współpracę między uniwersytetami, jednostkami badawczymi a sektorem prywatnym.

* * *

Zgodnie z „ustawą o zasadach”, SRK jest realizowana poprzez strategie rozwoju, programy operacyjne oraz programy rozwoju. Na realizację SRK wpływają też inne, przyjmowane przez Rząd dokumenty o znaczeniu strategicznym, a także szereg przyjętych ustaw i rozporządzeń regulujących kwestie istotne dla priorytetów rozwojowych kraju.

Jednym z najistotniejszych dokumentów strategicznych mających znaczenie dla realizacji SRK jest „**Krajowy Program Reform na lata 2008-2011 na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej**”¹³, zwany dalej **KPR 2008-2011**. Jest to strategiczny, średniookresowy program społeczno-gospodarczy, określający reformy w obszarze polityki makroekonomicznej i budżetowej, polityki mikroekonomicznej i strukturalnej oraz polityki rynku pracy, jakie Rząd Polski podejmuje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Dzięki swojej kompleksowości KPR 2008-2011 obejmuje działania i reformy, które sprzyjają realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju. SRK odwołuje się bowiem do Strategii Lizbońskiej i uwzględnia jej cele.

Rok 2010 był ostatnim rokiem wdrażania drugiego i zarazem ostatniego Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej.

Najważniejsze obszary i reformy zapisane w KPR 2008-2011, na których realizacji skupiono się w 2010 r. dotyczyły m.in.:

1. Upraszczania regulacji prawnych dla przedsiębiorców i obywateli. 23 listopada 2010 r. RM przyjęła projekt ustawy o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców. Rozwiązania zawarte w ustawie poprawią relacje z urzędami oraz usprawnią obrót gospodarczy. Główną zmianą, jaką wprowadza ustawa jest zamiana zaświadczeń na oświadczenia, co powinno polepszyć i usprawnić kontakty obywateli z administracją oraz ograniczyć koszty, jakie w związku z tym ponosili przedsiębiorcy. Ustawa została przyjęta przez Sejm 13 maja 2011 r. i weszła w życie 1 lipca 2011 r.

¹³ Celem KPR 2008-2011 było stworzenie w Polsce jak najlepszych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości rozwoju oraz wysokiego standardu życia mieszkańcom. Reformy w ramach KPR przeprowadzone były w trzech obszarach priorytetowych:

Aktywne społeczeństwo – zapewnienie odpowiednich warunków dla rozwoju społeczeństwa i obywateli, m.in. poprzez: rozwój systemu edukacji, aktywne polityki rynku pracy, modernizację systemu zabezpieczenia społecznego, zmiany w systemie ochrony zdrowia, stworzenie warunków dla rozwoju ekonomii społecznej.

Innowacyjna gospodarka – rozwój sektorów i gałęzi o dużej wartości dodanej oraz wysokiej innowacyjności, co ma istotny wpływ na długofalowy wzrost gospodarczy. Działania w tym obszarze obejmowały m.in. zapewnienie przyjaznego otoczenia prawnego i instytucjonalnego dla przedsiębiorczości, innowacyjności i inwestycji; poprawę konkurencyjności nauki, zapewnienie konkurencji w sektorach sieciowych, wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska.

Sprawne instytucje – efektywne wykorzystanie środków publicznych osiągnięte dzięki realizacji działań w tym obszarze ma umożliwić sprawną realizację polityk prorozwojowych i inwestycji publicznych, przy zapewnieniu właściwego poziomu zabezpieczenia socjalnego. Reformy w ramach tego obszaru obejmowały przede wszystkim: rozwój nowoczesnej administracji publicznej, zwiększenie efektywności funkcjonowania sektora finansów publicznych, decentralizację, stworzenie systemu promocji Polski.

2. Sektora badań i innowacji. Kontynuowane były reformy publicznego sektora badań w celu wzmocnienia B+R oraz innowacji, a także zachęcania sektora prywatnego do podejmowania działań w obrębie badań i innowacji. 30 kwietnia 2010 r. Sejm przyjął pakiet ustaw reformujących system badań naukowych w Polsce. W skład pakietu wchodzi 6 ustaw: przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki, *ustawa o Narodowym Centrum Nauki*, *ustawa o zasadach finansowania nauki*, *ustawa o instytutach badawczych*, *ustawa o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju*, *ustawa o Polskiej Akademii Nauk*. Ustawy weszły w życie 1 października 2010 r. Wdrożenie pakietu ustaw reformujących system nauki jest kluczowe dla poprawy konkurencyjności polskiej nauki, m.in. poprzez lepsze powiązanie sektora badawczo-rozwojowego z gospodarką i zmianę systemu finansowania nauki.
3. Szkolnictwa wyższego. Kontynuowana była reforma systemu szkolnictwa wyższego w Polsce. 14 września 2010 r. Rada Ministrów przyjęła projekt *ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz niektórych innych ustaw*. Do głównych założeń reformy zaliczyć należy między innymi: poprawę jakości kształcenia, uproszczenie i skrócenie procedury habilitacyjnej, zwiększenie dostępności do studiów wyższych, czy większe upodmiotowienie studentów i dbałość o ich prawa. Ustawa została przyjęta przez Sejm 18 marca 2011 r. i wejdzie w życie 1 października 2011 r.
4. Działan w zakresie ochrony środowiska. Realizując jeden z wymogów dyrektywy 2009/28/WE, opracowany został *Krajowy plan działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych* (KPD). Dokument przedstawia ścieżki dochodzenia do 15% udziału OZE¹⁴ w energii finalnej w podziale na energię elektryczną, ciepło i chłód oraz energię odnawialną w transporcie do 2020 roku w Polsce. Ww. dokument został przyjęty przez RM w dniu 7 grudnia 2010 r. Ponadto, 13 lipca 2010 r. RM zatwierdziła dokument pn. *Kierunki rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce w latach 2010-2020*, którego zasadniczym elementem jest optymalizacja systemu prawno-administracyjnego w zakresie zakładania biogazowni rolniczych w Polsce. Dodatkowo, 12 października został przyjęty przez RM projekt *ustawy o efektywności energetycznej*. Nowe rozwiązania pomogą zrationalizować ceny energii dla odbiorców końcowych oraz zwiększą konkurencyjność polskich przedsiębiorstw na rynku europejskim, szczególnie w sektorach o wysokiej energochłonności. Ustawa została przyjęta przez Sejm 15 kwietnia 2011 r. i wejdzie w życie 11 sierpnia 2011 r.
5. Działan na rzecz opracowania aktywnej polityki rynku pracy zgodnie z modelem *flexicurity*. Zasadnicze zmiany przyniosła nowelizacja *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2009 r. Nr 6, poz. 33), która wprowadza nowe instrumenty rynku pracy, ułatwia dostępność usług szkoleniowych oraz zwiększa wielkość pomocy finansowej na rozwój kapitału ludzkiego. Ponadto ustawa poszerza grono beneficjentów usług rynku pracy, zakłada wyodrębnienie z urzędów pracy centrów aktywizacji zawodowej oraz stwarza nowe możliwości świadczenia wybranych usług z wykorzystaniem ICT, czym poszerza dostęp do usług rynku pracy. Zintensyfikowano działania na rzecz poprawy warunków

¹⁴ OZE – odnawialne źródła energii.

życia osób w trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. niepełnosprawnych, młodzieży, kobiet oraz osób powyżej 50 roku życia.

6. Działań w zakresie poprawy jakości edukacji. Wdrażana obecnie reforma programowa prezentuje podejście oparte na efektach uczenia się, mające na celu zwiększenie swobody organizacji procesu kształcenia oraz jego dostosowanie do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów. Równolegle z implementacją zmian związanych z reformą programową realizowane były działania mające na celu zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług edukacyjnych. Odbывало się to m.in. poprzez opracowanie dokumentów o charakterze strategicznym w zakresie edukacji informatycznej dzieci i młodzieży, których wdrożenie będzie miało na celu upowszechnienie technologii ICT w procesie uczenia się. Prowadzone były także prace nad przygotowaniem projektu Perspektywy uczenia się przez całe życie.
7. Działań mających na celu zwiększenie potencjału partnerów społecznych oraz ułatwienie partycypacji podmiotów dialogu społecznego w procesie uzgadniania polityk publicznych (w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki). Kontynuowano realizację programów Ministra Pracy i Polityki Społecznej: *Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu* oraz *Wspieranie Rozwoju Spółdzielczości Socjalnej*. Celem działań jest promowanie najefektywniejszych inicjatyw lokalnych zmierzających do aktywizacji społeczno-zawodowej osób zaliczanych do kategorii zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach tych projektów wykorzystywane są instrumenty instytucjonalne, takie jak: centra i kluby integracji społecznej, a także spółdzielnie socjalne, oraz instrumenty indywidualne: kontrakty socjalne, indywidualne programy zatrudnienia socjalnego.

W 2009 r. podjęte zostały prace związane ze sformułowaniem **nowej strategii gospodarczej UE**, w efekcie których 3 marca 2010 r. Komisja opublikowała komunikat **Europa 2020 – Strategia dla Wzrostu Inteligentnego, Zrównoważonego i Sprzyjającego Włączeniu Społecznemu**.

Strategia „Europa 2020” jest nowym, długookresowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej, który zastąpił obowiązującą w latach 2000-2010 Strategię Lizbońską. W Komunikacie Komisja podkreśliła potrzebę wspólnego działania państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform umożliwiających stawienie czoła wyzwaniom związanym z globalizacją, starzeniem się społeczeństw, czy rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów.

W celu osiągnięcia powyższych założeń zaproponowano trzy podstawowe, wzajemnie wzmacniające się priorytety:

- wzrost inteligentny – rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,
- wzrost zrównoważony – promowanie gospodarki efektywniej wykorzystującej zasoby, przyjaznej środowisku, a zarazem konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu – wzmacnianie gospodarki charakteryzującej się wysokim zatrudnieniem oraz spójnością ekonomiczną, społeczną i terytorialną.

Narzędziem realizacji strategii w poszczególnych państwach członkowskich będą, tak jak dotychczas, Krajowe Programy Reform (KPR) na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”. KPR będą corocznie aktualizowane i przekazywane do KE. Podstawę do przygotowania KPR-ów

stanowią przyjęte przez Radę UE w 2010 r. Zintegrowane Wytyczne, czyli zestaw zaleceń dla krajów członkowskich w różnych obszarach polityk gospodarczych oraz polityki rynku pracy i kwestii społecznych, realizacja których powinna doprowadzić do osiągnięcia głównych celów strategii „Europa 2020”. Ważnym składnikiem zaproponowanej przez KE strategii jest także siedem projektów przewodnich (ang. *flagship initiatives*), realizowanych na poziomie UE, państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych. Proponowane w ramach inicjatyw flagowych działania również będą uwzględniane w corocznych aktualizacjach KPR.

Wstępne projekty KPR-ów państwa członkowskie przekazały do KE w listopadzie 2010 r., zaś ostateczne przyjęcie dokumentów nastąpiło w kwietniu 2011 r. Polski KPR¹⁵ koncentruje się na działaniach, które mają na celu odrabianie zaległości rozwojowych oraz budowę nowych przewag konkurencyjnych, w trzech obszarach priorytetowych:

1. Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego
2. Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego
3. Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

W KPR zapisane zostały działania odpowiadające na zidentyfikowane przez Komisję Europejską oraz Polskę bariery wzrostu, których przezwyciężenie jest istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a które mogą zarazem stanowić dźwignię dla osiągnięcia celów strategii „Europa 2020”. Pozwoli to na wzmocnienie efektu synergii i komplementarności polityki gospodarczej kraju i UE. Ponadto polski KPR wpisuje się w nowy system zarządzania rozwojem i uwzględnia cele oraz priorytety zaproponowane w dziewięciu zintegrowanych strategiach oraz pokazuje perspektywę rozwoju do 2020 r.

¹⁵ Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020” został przyjęty przez Radę Ministrów 26 kwietnia 2011 r., a następnie przekazany do KE.

Priorytet 1 SRK: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki

Zasadniczym celem działań realizowanych w ramach Priorytetu 1. Strategii Rozwoju Kraju jest rozwój gospodarczy Polski, któremu towarzyszyć powinny wzrost zatrudnienia oraz zwiększenie zamożności obywateli. Kluczowym wyzwaniem umożliwiającym osiągnięcie sukcesu w tym zakresie jest podwyższenie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz regionów kraju. SRK zakłada pobudzenie i wykorzystanie wewnętrznych źródeł wzrostu, co w okolicznościach kształtowanych przez globalny kryzys gospodarczy, stało się szczególnie aktualnym wyzwaniem. Realizacji zadań Strategii w ramach Priorytetu 1. służą działania obejmujące: tworzenie stabilnych podstaw makroekonomicznych rozwoju gospodarczego, rozwój przedsiębiorczości, zwiększenie dostępu do zewnętrznego finansowania inwestycji, podniesienie poziomu technologicznego gospodarki przez wzrost nakładów na badania i rozwój oraz innowacje, rozwój społeczeństwa informacyjnego, ochronę konkurencji, rozwój eksportu i współpracy z zagranicą, rozwój sektora usług, restrukturyzację tradycyjnych sektorów przemysłowych i prywatyzację, rybołówstwo.

W świetle ostatnich dostępnych danych (z 2009 r. lub 2010 r.), można ocenić, że wartości zakładane na rok 2010 w SRK dla wskaźników priorytetu I zostały osiągnięte lub przekroczone w przypadku wskaźnika dotyczącego liczby łącz szerokopasmowych na 100 mieszkańców, którego wartość w 2010 r. wyniosła 14,9%, co znacznie przekraczało wartość 10% zakładaną w SRK dla roku 2010,

Jeśli chodzi o pozostałe mierniki w priorytecie I, to wskaźniki, których realizacja przebiegała umiarkowanie pomyślnie są następujące:

- napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych, który mimo załamania w następstwie światowego kryzysu finansowego i gospodarczego, w 2010 r. kształtował się na poziomie 9,1 mld USD, w stosunku do zakładanej w SRK wartości 10 mld USD rocznie,
- udział wyrobów wysokiej i średniowysokiej techniki w produkcji przemysłu, która wg danych za rok 2009 wyniosła 31,7% (wartość zakładana w SRK na rok 2010 – 35%),
- udział podmiotów gospodarczych w nakładach na B+R, który utrzymał trend rosnący i w 2009 r. osiągnął wartość 27,1%, w porównaniu do zakładanych w SRK 30% w roku 2010,
- wydajność pracy w stosunku do UE-25 wynosząca w 2010 r. 64,4%, w porównaniu z założonym poziomem 70% w 2010 r.,
- liczba patentów na 1 mln mieszkańców, który w 2010 r. wynosił 36,6, w porównaniu do wartości zakładanej w 2010 roku równej 40,0.

Zakładany udział nakładów ogółem na działalność B+R w relacji do PKB dla 2010 roku wynosił 1,5%. Według dostępnych danych dla 2010 roku, pochodzących z 2009 roku, wynosił on 0,68%.

a) Tworzenie stabilnych podstaw makroekonomicznych rozwoju gospodarczego

W 2010 r. Polska należała do najszybciej rozwijających się państw członkowskich Unii Europejskiej. Mimo, iż na dynamikę wzrostu negatywnie oddziaływał stan globalnej

koniunktury i utrzymujące się konsekwencje światowego kryzysu gospodarczego, polska gospodarka uzyskała wysokie w tych okolicznościach tempo rozwoju wynoszące 3,8%. PKB Polski w 2010 r. wyniósł 1412,7 mld zł w cenach bieżących, co z uwzględnieniem parytetu siły nabywczej stanowiło 581,6 mld PPS.

Zgodnie ze sprawozdaniem z wykonania budżetu państwa¹⁶ jego deficyt wyniósł 44 591 mln zł (85,4% zaplanowanego w ustawie budżetowej). Na korzystniejszy wynik złożyły się z jednej strony większe od zaplanowanych dochody o 1 296 mln zł, z drugiej zaś niższe od planowanych wydatki - w kwocie 6 327 mln zł.

Ze względu na ograniczoną presję inflacyjną i płacową w polskiej gospodarce oraz niepewność dotyczącą skali przyspieszenia wzrostu PKB w Polsce i ożywienia gospodarczego na świecie, stopy procentowe NBP w 2010 r. kształtowały się na stałym poziomie (3,5% dla stopy referencyjnej).

Wg danych GUS, dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł na koniec grudnia 2010 r. 778,2 mld zł, co stanowiło 55% PKB. Na kwotę tą złożyły się: dług podsektora instytucji rządowych, wynoszący 725,9 mld zł oraz podsektora instytucji samorządowych – 52,3 mld zł.¹⁷

W 2010 roku zgodnie z polską metodologią państwowy dług publiczny wyniósł 747,9 mld zł, co stanowiło 52,8% PKB. Dominujący udział w państwowym długu publicznym (93,8%) miało zadłużenie Skarbu Państwa, które na koniec 2010 r. wyniosło 701,9 mld zł.

W 2010 r. zarządzanie długiem odbywało się na podstawie **Strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2010-12**, przyjętej przez Radę Ministrów we wrześniu 2009 r. oraz **Strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2011-14**, zaakceptowanej we wrześniu 2010 r. Obie ww. strategie definiowały ten sam cel zarządzania długiem i prezentowały elastyczne podejście do kształtowania struktury finansowania przy jego realizacji. Celem Strategii jest minimalizacja kosztów obsługi długu w długim horyzoncie czasu, przy przyjętych ograniczeniach odnośnie poziomu ryzyka refinansowania, ryzyka kursowego, ryzyka stopy procentowej, ryzyka płynności budżetu państwa, ryzyka kredytowego i operacyjnego oraz rozkładu kosztów obsługi długu w czasie.

W 2010 roku istotnej poprawie uległy parametry ryzyka długu Skarbu Państwa. Ograniczeniu uległo ryzyko refinansowania - średnia zapadalność długu Skarbu Państwa wzrosła z 5,2 roku w 2009 r. do 5,4 roku na koniec 2010 r. W efekcie wyraźnego ograniczenia emisji bonów skarbowych oraz wzrostu sprzedaży obligacji średnio- i długoterminowych, średnia zapadalność długu krajowego wzrosła z 4,1 roku w 2009 r. do 4,3 roku w 2010 r. Ryzyko refinansowania długu zagranicznego, podobnie jak w latach poprzednich, znajdowało się na niskim poziomie, który nie stanowił ograniczenia dla celu minimalizacji kosztów. W 2010 r. nastąpił niewielki spadek średniej zapadalności długu zagranicznego z 8,3 roku do 8,1 roku.

Ograniczone zostało również ryzyko stopy procentowej. Okres trwania (ang. *duration*) długu ogółem wzrosło z 3,6 roku do 3,7 roku, a długu krajowego wzrosło z 2,9 roku do 3 lat. Było to wypadkową: wzrostu średniej zapadalności długu, powrotu do emisji instrumentów o oprocentowaniu zmiennym oraz spadku rentowności skarbowych papierów wartościowych

¹⁶ Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r.

¹⁷ Wg danych Ministerstwa Finansów, dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł na koniec grudnia 2010 r. 776,8 mld zł, co stanowiło 54,9% PKB. Na kwotę tę złożyły się: dług podsektora instytucji rządowych, wynoszący 724,5 mld zł oraz podsektora instytucji samorządowych – 52,3 mld zł.

w stosunku do końca 2009 r. Duration długu zagranicznego w 2010 r. wzrosło z 5,39 do 5,54 roku.

Udział długu zagranicznego w długu Skarbu Państwa zgodnie ze Strategią znajdował się w przedziale 20-30% i wyniósł 27,8% na koniec 2010 r. (26,7% na koniec 2009 r.). Udział euro w długu zagranicznym w 2010 r. pozostawał na stabilnym poziomie zbliżonym do celu 70% zapisanego w Strategii.

Utrzymywanie bezpiecznego poziomu płynności budżetu państwa i zarządzanie płynnymi aktywami było realizowane przy zastosowaniu szerokiego wachlarza instrumentów zarządzania płynnością. W 2010 r. poziom środków złotych i walutowych zapewniał bezpieczne finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa, przy dążeniu do realizacji równomiernego rozkładu sprzedaży skarbowych papierów wartościowych

Oczekuje się, że korzystny wpływ na rozwój gospodarczy kraju, zwiększenie przedsiębiorczości oraz wzrost zamożności obywateli będzie miała akcesja do strefy euro. W związku z tym, na podstawie **Uwarunkowań realizacji kolejnych etapów Mapy Drogowej Przyjęcia Euro przez Polskę**, określone zostały warunki bezpiecznego włączenia polskiej waluty do systemu ERM II. 26 października 2010 r. Rada Ministrów przyjęła dokument **Ramy Strategiczne Narodowego Planu Wprowadzenia Euro**, w którym zdefiniowano niezbędne działania przygotowawcze do wprowadzenia wspólnej waluty w Polsce, przedstawiono bilans korzyści i kosztów takiej operacji, a także wskazano terminy i podmioty zaangażowane w jej przeprowadzenie. Dokument zawiera również plan działań przewidywanych na dalszych etapach integracji.

b) Rozwój przedsiębiorczości

Wynikająca z SRK konieczność stymulowania wzrostu gospodarczego m.in. poprzez tworzenie przyjaznego otoczenia prawnego i finansowego znalazła odzwierciedlenie w podejmowanych działaniach związanych z przeciwdziałaniem występowaniu sytuacji kryzysowych na rynku finansowym. Działania w tym zakresie obejmowały m.in. implementację rozwiązań opracowanych przez Komisję Europejską.

Ze względu na potrzebę wspomagania konkurencyjności gospodarki oraz pobudzania procesów służących zmianom jej struktury, podjęte zostały prace związane z przygotowaniem **Programu Rozwoju Przedsiębiorstw**. Formułuje on szczegółową koncepcję systemu wspierania działających w Polsce przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia ich innowacyjności. Przewiduje usuwanie barier, tworzenie przyjaznego otoczenia dla przedsiębiorstw, jak aktywne działania finansowe i pozafinansowe. Dokument będzie stanowił podstawę do opracowania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w obszarze przedsiębiorczości i innowacyjności.

Na podstawie **Koncepcji horyzontalnej polityki przemysłowej w Polsce** opracowane zostało „Zbiornik zestawienia dostępnych instrumentów wsparcia”. Zgodnie z przyjętymi regułami jest ono aktualizowane w cyklu kwartalnym.

Działania z zakresu pomocy w dostępie do wiedzy, służące pobudzaniu przedsiębiorczości realizowane były w ramach projektu systemowego **Nowe podejście do zamówień publicznych – szkolenia i doradztwo**. Jego celem jest zbudowanie systemu zamówień publicznych, który wykorzystując obowiązujące rozwiązania prawne może przyczynić się do wzrostu konkurencyjności gospodarki, m.in. poprzez zwiększenie dostępu MŚP do zamówień publicznych, jak również zwiększenie udziału rozwiązań innowacyjnych i proekologicznych

w zamówieniach publicznych. Działania realizowane w projekcie dotyczą przede wszystkim rozwoju infrastruktury doradczej i szkoleniowej oraz zagwarantowania przejrzystości procedur zapewniających równe szanse wszystkim uczestnikom postępowania. Specjalna oferta skierowana została do MŚP. Służyła ona wzrostowi zainteresowania tej grupy przedsiębiorstw ubieganiem się o zamówienia publiczne w Polsce i innych krajach członkowskich UE. Równolegle prowadzone były prace analityczne związane z zaprojektowaniem działań zmniejszających bariery w dostępie do zamówień publicznych oraz zwiększeniem wykorzystania narzędzi elektronicznych w tym obszarze.

23 listopada 2010 r. Rada Ministrów przyjęła projekt *ustawy o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców*. Rozwiązania zawarte w ustawie poprawią relacje z urzędami oraz usprawnią obrót gospodarczy. Główną zmianą, jaką wprowadza ustawa jest zamiana zaświadczeń na oświadczenia, co powinno polepszyć i usprawnić kontakty obywateli z administracją oraz ograniczyć koszty, jakie w związku z tym ponosili przedsiębiorcy.

W 2010 r. kontynuowane było wsparcie dla przedsiębiorców z wykorzystaniem instrumentów przedstawionych w dokumencie **„Kierunki udzielania pomocy publicznej w latach 2007-2013”**. Pomoc publiczna udzielana była w ramach programów operacyjnych, ale także poza programami operacyjnymi, głównie w formie ulg i zwolnień podatkowych na podstawie *Ordynacji podatkowej* oraz dla przedsiębiorców działających w specjalnych strefach ekonomicznych. Ze środków Funduszu Pracy oraz z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizowana była pomoc szkoleniowa i na zatrudnienie służąca aktywizacji osób bezrobotnych i niepełnosprawnych. Kontynuowana była również pomoc na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw udzielana ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców oraz pomoc kierowana do poszczególnych sektorów, tj. do sektora węglowego, sektora transportu oraz do sektora elektroenergetycznego.

Zwiększenie dostępu do zewnętrznego finansowania inwestycji

W ramach wdrażania dokumentu pn. **„Kierunki rozwoju funduszy pożyczkowych i poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2009-2013”**, realizowane były przedsięwzięcia mające na celu dalszą poprawę dostępu przedsiębiorstw, zwłaszcza mikro i małych, do zewnętrznych źródeł finansowania. Sieć instytucji ułatwiających pozyskanie środków na inwestycje objęła niemal całą Polskę. Fundusze pożyczkowe i poręczeniowe działają w 16 województwach.

W 2010 r. podejmowane działania skoncentrowane były na opracowaniu i wdrożeniu standardów funkcjonowania funduszy pożyczkowych, podniesieniu kompetencji pracujących w nich konsultantów, wdrożeniu systemu monitoringu funduszy, ujednoliceniu zasad współpracy pomiędzy bankami a funduszami poręczeniowymi. Przeprowadzone zostało dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych i doręczeniowych ze środków Regionalnych Programów Operacyjnych oraz dokapitalizowanie funduszy poręczeniowych ze środków pochodzących ze sprzedaży papierów wartościowych (tzw. „resztówek” Skarbu Państwa) oraz ze środków Regionalnych Programów Operacyjnych. Opracowana została jednolita metodologia oceny ryzyka poręczeniowego zastosowana następnie w nowotworzonym Ogólnopolskim Systemie Wspierającym Udzielanie Poręczeń.

Podjęte zostały również działania w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (POIG). W ramach 3. osi priorytetowej udzielono wsparcia dla potencjalnych

oraz nowopowstałych przedsiębiorców obejmujące tworzenie na bazie innowacyjnych pomysłów nowych przedsiębiorstw, w tym tzw. *spin off*ów poprzez doradztwo w zakresie tworzenia nowego przedsiębiorstwa, udostępnienie infrastruktury i usług niezbędnych dla nowopowstałych firm oraz zasilenie finansowe nowopowstałego przedsiębiorcy. Dofinansowane zostało również wsparcie kapitałowe MSP na początkowych etapach wzrostu poprzez obejmowanie akcji lub udziałów lub instrumentów dłużnych przez fundusze kapitałowe. Dla zapewnienia finansowania innowacyjnych przedsiębiorstw na początkowych etapach wzrostu wykorzystywany jest instrument inżynierii finansowej w postaci „funduszu funduszy” wspierającego fundusze kapitałowe. Wspierane są działania na rzecz zaktywizowania rynku indywidualnych inwestorów kapitałowych, np. aniołów biznesu oraz kształtowania gotowości inwestycyjnej przedsiębiorców poszukujących źródeł finansowania własnych innowacyjnych przedsięwzięć. W 2010 r. wartość certyfikowanych wydatków wyniosła blisko 53,3 mln zł.

Ponadto, prowadzone były działania skierowane do przedsiębiorców dotkniętych skutkami powodzi w 2010 r. Fundusze pożyczkowe zawarły 866 umów dotyczących udzielenia preferencyjnych kredytów na łączną kwotę blisko 36 mln zł (średnia wielkość pożyczki wyniosła 40 460 zł).

c) Podniesienie poziomu technologicznego gospodarki przez wzrost nakładów na badania i rozwój oraz innowacje

Strategia Rozwoju Kraju zakłada zwiększenie roli badań naukowych w rozwoju ekonomicznym i poprawie konkurencyjności polskiej gospodarki. W tym zakresie w 2010 r. prowadzone było szerokie spektrum działań. Kluczowe znaczenie miało opracowanie założeń modernizacji systemu badań naukowych i prac rozwojowych **„Budujemy na Wiedzy – Reforma Nauki dla Rozwoju Polski”**. Tworzący je pakiet sześciu ustaw wszedł w życie 1 października 2010 r. Na jego podstawie m.in. utworzone zostały Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych oraz Narodowe Centrum Nauki, a także przeprowadzono reformę Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Wdrożenie pakietu ustaw reformujących system nauki jest kluczowe dla poprawy jego konkurencyjności, m.in. poprzez lepsze powiązanie sektora badawczo-rozwojowego z gospodarką i zmianę systemu finansowania nauki.

Zgodnie z **„Planem uporządkowania strategii rozwoju”**, w 2010 r. rozpoczęte zostały prace koncepcyjne związane z przygotowaniem **Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki**. Celem głównym dokumentu jest stworzenie warunków dla rozwoju w Polsce wysoce konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i współpracy, oferującej nowe miejsca pracy, stabilnie rosnącej dzięki innowacjom i wysokiej efektywności zasobów, która zapewni w następnym dziesięcioleciu wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej oraz standardów życia społeczeństwa. Na podstawie wizji wynikającej z projektu strategii rozpoczęte zostały również prace nad dokumentem wykonawczym do niej, tj. wspomnianym Programem Rozwoju Przedsiębiorstw.

Kontynuowane były prace legislacyjne związane z nowelizacją *ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej*. Zmiany legislacyjne miały na celu ustanowienie instrumentów zachęcających MSP do korzystania z kredytu technologicznego i zwiększenie wykorzystania przeznaczonych na ten cel środków z funduszy europejskich. Nowe przepisy umożliwią przedsiębiorcom uzyskanie refinansowania inwestycji technologicznej do 70% wartości inwestycji. Dodatkowo, stworzone zostały warunki do obrotu nieopatentowaną wiedzą techniczną. Ponadto, nowelizacja dostosowała krajowe

regulacje do przepisów unijnych w zakresie udzielania pomocy publicznej. 23 listopada 2010 r. Rada Ministrów zatwierdziła projekt ww. nowelizacji, który następnie skierowany został do prac parlamentarnych.

Wiele działań ukierunkowanych na innowacyjność, badania i rozwój realizowano w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, w szczególności w ramach priorytetu 4 „Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia”, a także priorytetu 1 i 2 („Badanie i rozwój nowoczesnych technologii” i „Infrastruktura sfery B+R”). W ramach 4. osi priorytetowej dofinansowano przedsięwzięcia w zakresie wdrażania wyników prac B+R realizowanych m.in. przy wsparciu otrzymanym w ramach 1. osi priorytetowej na prowadzenie prac B+R. Ponadto, o wsparcie w zakresie wdrożeń wyników prac B+R wsparto beneficjentów, których projekty dofinansowane są w ramach *Inicjatywy Technologicznej I*, a także beneficjenci, którzy sfinansowali realizację badań przemysłowych lub prac rozwojowych lub nabyli ich wyniki z innych środków. Wsparciem zostały objęte także projekty przedsiębiorców polegające na wdrażaniu własnych lub nabytych nowych technologii. Uzupełnieniem wsparcia przedsiębiorstw inwestujących w działalność B+R jest dofinansowanie doradztwa, jak i inwestycji niezbędnych do prowadzenia działalności B+R, w tym przygotowania przedsiębiorców do uzyskania statusu centrum badawczo-rozwojowego. Jednocześnie pomocą zostały objęte inwestycje w zakresie opracowywania wzorów przemysłowych i użytkowych stanowiących jedno ze źródeł przewagi konkurencyjnej.

W 2010 r. zainaugurowany został projekt **Foresight Technologiczny Przemysłu 2030**, w ramach którego zidentyfikowane zostaną technologie kluczowe dla rozwoju polskiej gospodarki w perspektywie dwóch dekad, ze szczególnym naciskiem na technologie przenikające wiele sektorów przemysłowych. W efekcie określone zostaną przyszłe kierunki rozwoju polskiego przemysłu oraz nastąpi ukierunkowanie badań naukowych na obszary, które mogą mieć istotny wpływ na rozwój gospodarczy kraju.

W celu zwiększenia współpracy przedsiębiorców ze środowiskiem naukowym kontynuowano realizację **programu pilotażowego „Bon na innowacje”**. Korzystający z niego przedsiębiorcy mogli uzyskać wsparcie w wysokości 15 tys. zł na zakup usługi dotyczącej wdrożenia lub rozwoju produktu bądź technologii. W 2010 roku wsparcie otrzymało 575 beneficjentów na łączną kwotę ok. 8,6 mln zł.

Utworzona została i udostępniona przedsiębiorcom poszukującym krajowych rozwiązań innowacyjnych **Baza Wiedzy o Nowych Technologiach** (dostępna pod adresem www.innowacje.gov.pl). Służy ona gromadzeniu i udostępnianiu ofert technologicznych przygotowanych przez instytuty badawcze nadzorowane przez Ministra Gospodarki oraz przez centra badawczo-rozwojowe. Przedsiębiorcy, którzy nie znajdą oferty spełniającej ich oczekiwania mają możliwość wprowadzania zapytań o poszukiwane technologie. Na koniec 2010 roku w bazie znajdowały się 34 profile placówek badawczych i ponad 220 ofert technologicznych.

W 2010 r. kontynuowano realizację **programu wieloletniego dotyczącego udziału Polski w Programie ramowym na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP)**, którego celem jest zapewnienie jak najszerszego zaangażowania polskich podmiotów w Program CIP oraz wykorzystanie jego instrumentów dla poprawy pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw i polskiej gospodarki. Na podstawie programu wieloletniego zapewnione zostało wsparcie finansowe czterech polskich konsorcjów skupiających 30 ośrodków, które weszły w skład

europejskiej sieci *Enterprise Europe Network*, kojarzącej dostawców i odbiorców nowych technologii. Ponadto, sfinansowana została działalność krajowych punktów kontaktowych informujących o programach szczegółowych oraz instrumentach finansowych dostępnych w ramach Programu CIP. W 2010 r. punkty te zorganizowały 68 konferencji, seminariów, szkoleń i warsztatów dotyczących programów szczegółowych w ramach programu CIP, w których wzięło udział ok. 2,5 tys. uczestników. Punkty udzieliły potencjalnym beneficjentom ponad 900 informacji, konsultacji i porad oraz ponad 630 informacji telefonicznych i mailowych, przygotowały 28 publikacji promocyjnych (wydanych w ok. 36 tys. egzemplarzy), zorganizowały 54 stoiska informacyjno-promocyjne podczas targów i konferencji, nawiązały ponad 1000 kontaktów z krajowymi i zagranicznymi instytucjami branżowymi.

W tym samym okresie trzy polskie instytucje – dwa banki i jeden fundusz leasingowy – skorzystały z instrumentów finansowych dostępnych w ramach Programu CIP. Dzięki otrzymanym przez nie poręczeniom Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego przedsiębiorcy uzyskali łatwiejszy dostęp do środków finansowych na rozwijanie działalności.

Zawarte w SRK postulaty dotyczące odnowienia i wzmocnienia bazy naukowo-badawczej realizowane były poprzez inwestycje służące potrzebom badań naukowych i prac rozwojowych. W ramach **Programu wspierania infrastruktury badawczej** zrealizowane zostały inwestycje ze środków Funduszu Nauki i Technologii Polskiej na łączną kwotę 354 mln zł. Ze środków funduszy strukturalnych zrealizowano 122 projekty na łączną kwotę ponad 5 206 mln zł, z których ukończonych zostało 7 o wartości przeszło 52 mln zł.

Dodatkowo, realizowane były przedsięwzięcia skierowane bezpośrednio do ludzi nauki. Jednym z nich był Program „**Ideas Plus**”, którego celem jest wsparcie i zachęcenie polskich naukowców do udziału w programie POMYSŁY Europejskiej Rady Badań Naukowych (IDEAS *European Research Council*) w ramach 7 Programu Ramowego. Z kolei Program „**Index Plus**” ma na celu zapewnienie szerszego dostępu do czasopism wydawanych przez uczelnie nieotrzymujące dotacji na podstawową działalność statutową, podmioty działające na rzecz nauki oraz biblioteki naukowe niewchodzące w skład jednostek naukowych w taki sposób, by zyskały charakter międzynarodowy i stały się bardziej dostępne zarówno dla naukowców polskich, jak i naukowców zagranicznych. Program „**luventus Plus**” wspierał badania prowadzone na najwyższym światowym poziomie przez wybitnych młodych naukowców oraz promocję i popularyzację osiągniętych wyników.

W 2010 roku kontynuowano wsparcie dla Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości (AIP). Wnioski o dofinansowanie zadania polegającego na utworzeniu nowego lub wsparciu już istniejącego AIP mogły składać uczelnie publiczne i niepubliczne. Wysokość dofinansowania wynosiła maksymalnie 15 tys. zł. W 2010 roku umowy zawarto z 13 uczelniami na łączną kwotę ok. 191 tys. zł.

Podjęte zostały działania wspierające komercjalizację i upowszechnianie wyników prac B+R poprzez zacieśnienie współpracy sektora nauki i przedsiębiorstw. Celowi temu służyły instrumenty finansowania krajowego, przewidujące wsparcie projektów rozwojowych i celowych, realizowanych przez jednostki naukowe i przedsiębiorców. Wzmocnieniu współpracy placówek naukowo-badawczych z przedsiębiorstwami służyły takie programy jak:

- „**IniTech**” przewidujący wsparcie projektów badawczych nakierowanych na zastosowanie w gospodarce oraz dofinansowanie wykonania czynności

przygotowawczych do wdrożenia wyników badań naukowych w praktyce gospodarczej;

- „**Kreator innowacyjności - wsparcie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej**”, będący narzędziem wspomagającym działalność innowacyjną i proces transferu technologii;
- „**Patent Plus - wsparcie patentowania wynalazków**”, zakładający zwiększenie liczby międzynarodowych zgłoszeń patentowych pochodzących z polskich jednostek naukowych oraz wzmocnienie komercjalizacji wynalazków.

Ponadto, przy wykorzystaniu funduszy pochodzących z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wspierane były projekty dotyczące podnoszenia umiejętności pracowników systemu B+R. Dotyczyły one zarządzania badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi oraz komercjalizacji ich rezultatów. Zrealizowano łącznie 74 projekty na łączną kwotę ponad 90 mln zł.

Kontynuowana była reforma systemu szkolnictwa wyższego w Polsce. 14 września 2010 r. Rada Ministrów przyjęła projekt *ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz niektórych innych ustaw*. Do głównych założeń reformy zaliczyć należy między innymi projakościowe finansowanie szkół wyższych, poprawę jakości kształcenia, uproszczenie i skrócenie procedury habilitacyjnej, zwiększenie dostępności do studiów wyższych, czy większe upodmiotowienie studentów i dbałość o ich prawa.

d) Rozwój społeczeństwa informacyjnego

Najważniejszym działaniem w zakresie administracji elektronicznej była przeprowadzona w 2010 roku nowelizacja *ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne*. Wprowadzone nią zmiany ułatwiają obywatelom i przedsiębiorcom kontakt z administracją publiczną oraz z sądami i innymi podmiotami władzy publicznej. Nowe przepisy nakładają na organy administracji publicznej obowiązek wymiany między sobą danych, bez wymogu dostarczania przez obywateli zaświadczeń z innych urzędów. Jest to kolejny krok do wyeliminowania nośników papierowych z wymiany informacji pomiędzy organami administracji publicznej.

Szczególny nacisk położono na stworzenie prawidłowych podstaw prawnych dla świadczenia usług publicznych z wykorzystaniem takich rozwiązań jak **elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej (ePUAP)**, czy centralne repozytorium wzorów dokumentów elektronicznych. Wprowadzono zapisy niezbędne dla udostępnienia na platformie ePUAP tzw. Profilu Zaufanego – bezpłatnej metody uwierzytelniania klientów administracji. Po zakończeniu prac projektowych i wdrożeniowych nad tą funkcjonalnością, będzie ona umożliwiać składanie pism do organów administracji bez konieczności stosowania kwalifikowanych podpisów elektronicznych. Wszystkie zaproponowane zmiany tworzą warunki dla ulepszenia współpracy pomiędzy systemami używanymi przez obywateli, przedsiębiorców i podmioty publiczne. Większość działań związanych z informatyzacją administracji realizowano w ramach 7 osi priorytetowej POIG „Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji”

SRK wskazuje, że priorytetem dla Polski powinno być upowszechnienie podaży usług teleinformatycznych. W związku z tym, przeprowadzony został szereg prac legislacyjnych, obejmujący: opracowanie projektów *ustaw o wspieraniu rozwoju usług i sieci*

telekomunikacyjnych oraz o wdrożeniu naziemnej telewizji cyfrowej, a także nowelizację ustawy Prawo telekomunikacyjne.

Koordinacja działania resortów zaangażowanych w rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i społeczeństwa informacyjnego odbywała się w ramach **Międzyresortowego Zespołu ds. Realizacji Programu „Polska Cyfrowa”**. W pierwszym kwartale 2010 roku zamknięty został I etap działalności Zespołu, zakończony przygotowaniem tzw. drugiego raportu zawierającego wyniki prac analitycznych i rekomendacje m.in. w zakresie wsparcia rozbudowy treści i usług w sieciach szerokopasmowych oraz podnoszenia kompetencji i motywacji społeczeństwa do uczestnictwa w świecie cyfrowym. Przedstawiona w nim koncepcja programu e-integracji społeczeństwa sformułowana została w kontekście realnych działań podejmowanych bądź planowanych przez poszczególne resorty i obejmowała pięć uzupełniających się obszarów tematycznych: edukację cyfrową, wzmocnienie sektora mediów elektronicznych, digitalizację i udostępnianie zasobów kultury i nauki, rozwijanie elektronicznej administracji oraz wdrożenie zasad otwartości, zaufania i bezpieczeństwa jako podstaw funkcjonowania usług sieciowych.

W wyniku reorganizacji Zespołu powołane zostały grupy robocze do spraw koordynacji procesu opracowywania horyzontalnych strategii rozwoju kraju w zakresie infrastruktury telekomunikacyjnej i społeczeństwa informacyjnego oraz do spraw programu o roboczej nazwie „Komputer dla ucznia”, którego głównym założeniem jest wyposażenie uczniów rozpoczynających naukę w szkołach podstawowych w netbooki. Ponadto Zespół opracował **projekt Narodowego Planu Szerokopasmowego**, nad którym dalsze prace będą prowadzone w ramach powołanej do tego celu grupy roboczej.

Jednocześnie realizowane były rekomendacje i zalecenia wypracowane na potrzeby pierwszego raportu Zespołu. Dotyczyły one niezbędnych zmian legislacyjnych ukierunkowanych na pobudzenie inwestycji w infrastrukturę telekomunikacyjną oraz zniesienie barier administracyjno-prawnych w elektronicznej administracji. Rezultatem tych działań było przyjęcie przez Sejm RP dwóch ustaw o istotnym znaczeniu dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego tj. *ustawy o zmianie ustawy o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw oraz ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.*

W ramach rozwijania współpracy w obrębie **Krajowego Forum Szerokopasmowego** skupiającego środowiska interesariuszy rozwoju sieci szerokopasmowych (administracja rządowa i samorządowa, operatorzy telekomunikacyjni i regulator rynku, instytucje finansowe i organizacje pozarządowe) uruchomiony został projekt SIPS – **System Informacyjny o Infrastrukturze Szerokopasmowej** i portal **Polska Szerokopasmowa**. Projekt ten ma zapewnić mechanizmy wsparcia dla administracji samorządowej w zakresie zarządzania oraz koordynacji projektów dotyczących budowy regionalnych sieci szkieletowych i dostępowych.

W 2010 r. realizowane było **Porozumienie w sprawie utworzenia programu internetyzacji polskich bibliotek publicznych** mającego na celu udostępnienie gminnym bibliotekom publicznym bezpłatnego trzyletniego dostępu do Internetu. Porozumienie zostało zawarte pomiędzy Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, telekomunikacją Polską S.A. oraz Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Na mocy porozumienia TP S.A. zapewni podłączenie około 7000 gminnych bibliotek publicznych do szerokopasmowego Internetu. Proces podłączania

przez TP usługi dostępu do szerokopasmowego Internetu w ramach programu internetyzacji bibliotek rozpoczął się w styczniu 2010 roku.

Kontynuowany był w Polsce **Program eTwinning** – inicjatywa Komisji Europejskiej stanowiąca komponent programu *Uczenie się przez całe życie*. Program eTwinning umożliwia realizację wspólnych projektów edukacyjnych przez szkoły z UE za pośrednictwem technologii informacyjno-komunikacyjnych. Promuje potrzebę doskonalenia kompetencji cyfrowych wśród uczniów oraz wykorzystania technologii w procesie edukacyjnym wśród nauczycieli.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Urząd Komunikacji Elektronicznej objęło patronatem **Koalicję cyfrowego włączenia osób 50+ „Dojrzałość w sieci”**. Celem przedsięwzięcia jest nawiązanie współpracy organizacji pozarządowych, urzędów, instytucji oraz firm prywatnych i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu osób powyżej pięćdziesiątego roku życia. Koalicja popularyzuje w tej grupie wiekowej wiedzę na temat nowoczesnych technologii, a także podejmuje inicjatyw służące poprawie umiejętności posługiwania się nimi.

W 2010 r. realizowany był w Polsce program Komisji Europejskiej **Safer Internet**, dedykowany ochronie dzieci i młodzieży korzystających z Internetu oraz promujący zasady bezpiecznego korzystania z nowych technologii komunikacyjnych. W ramach programu prowadzone były dotychczas m.in. działania na rzecz zwalczania nielegalnych treści i spamu w Internecie oraz przeciwdziałania zagrożeniom wynikającym z użytkowania telefonów komórkowych, gier on-line, wymiany plików P2P i innych form komunikacji w czasie rzeczywistym. Priorytetem programu na lata 2009–2013 jest zwalczanie cyberprzemocy i uwodzenia dzieci w Internecie.

W związku z szybkim rozwojem technologii informacyjno-komunikacyjnych prowadzone są prace legislacyjne w zakresie tworzenia warunków prawnych rozwoju społeczeństwa informacyjnego, obejmujące m.in. prace nad projektami nowelizacji *ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną* oraz *ustawy o dostępie do informacji publicznej*. Akty te mają umożliwić implementację dyrektywy Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego.

Istotnym wkładem w rozwój społeczeństwa informacyjnego było wejście w życie z dniem 7 czerwca 2010 r. ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej (Dz. U. Nr 76, poz. 489), która wprowadziła do polskiego systemu prawnego wymagania unijnej dyrektywy Nr 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiającej infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE). Krajowa infrastruktura informacji przestrzennej, będąca częścią składową infrastruktury Wspólnoty Europejskiej, stanowi część infrastruktury informacyjnej państwa. Podstawowym celem tworzenia tej infrastruktury jest optymalizacja kosztów pozyskiwania danych przestrzennych przez jednostki administracji publicznej oraz ułatwienie dostępu, za pomocą usług sieciowych, organom administracji rządowej i samorządowej, obywatelom i przedsiębiorcom, do wiarygodnej i aktualnej informacji przestrzennej z rejestrów georeferencyjnych, niezbędnej do planowania inwestycji, zarządzania, gospodarki przestrzennej, zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Utworzenie krajowej infrastruktury informacji przestrzennej wpłynie korzystnie na rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez znaczne zwiększenie wykorzystania elektronicznej drogi

udostępniania informacji publicznej i związanych z nią usług administracji oraz usprawnienie i upowszechnienie elektronicznej drogi dostępu do tych informacji.

Istotnym narzędziem wpływającym na proces rozwoju społeczeństwa informacyjnego są fundusze strukturalne UE, w szczególności w zakresie 8. Osi priorytetowej – Społeczeństwo informacyjne - zwiększenie innowacyjności gospodarki Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

- W ramach działania 8.1 *Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej* POIG w roku 2010 przeprowadzona została jedna runda aplikacyjna, podpisano 741 umów o dofinansowanie (w roku 2009 – 639) na łączną kwotę dofinansowania ponad 497 mln zł (w roku 2009 - ponad 357 mln zł).
- W ramach działania 8.2 *Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B* POIG ogłoszono jeden nabór, podpisano 211 umów o dofinansowanie (w latach 2008-09 łącznie 372) na łączną kwotę dofinansowania ponad 86 mln zł (w latach poprzednich ponad 148 mln zł).
- W ramach działania 8.3 *Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – eInclusion* POIG ogłoszono 2 nabory wniosków, podpisano 75 umów o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania ponad 207 mln zł (w roku 2009 – 45 umowy na kwotę ponad 52 mln zł).
- W ramach działania 8.4 *Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili”* POIG przeprowadzono 2 nabory wniosków, podpisano 35 umów o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania ponad 23 mln zł (w roku 2009 – 5 umów na kwotę dofinansowania ponad 1,2 mln zł).

e) Ochrona konkurencji

Wynikające z zapisów SRK założenie dotyczące konieczności umacniania i ochrony reguł uczciwej konkurencji w gospodarce realizowane było w ramach „**Polityki konkurencji na lata 2008-2010**”. Na jej podstawie w 2010 roku prowadzone były liczne badania zarówno rynków krajowych (w tym regulowanych), jak i rynków lokalnych. Łącznie zakończonych zostało 25 badań, z czego 17 dotyczyło rynków krajowych, 8 zaś rynków lokalnych. Dodatkowo, wszczętych zostało 14 badań, które nie zostały zakończone i kontynuowane są w roku 2011.

Ponadto wykonane zostały dwa skoordynowane badania rynków lokalnych: badanie rynków związanych z zagospodarowywaniem odpadów komunalnych oraz badanie rynku dostarczania płatnej telewizji (w tym przez operatorów telewizji kablowych). Bezpośrednią przyczyną przeprowadzenia pierwszego badania były trwające w 2010 r. prace nad „*Założeniami do projektu ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz o zmianie niektórych innych ustaw*” i wynikające z projektu ryzyko ograniczenia konkurencji. Natomiast badanie rynku dostępu do płatnej telewizji służyło określeniu struktury i stopnia koncentracji rynku, co jest szczególnie istotne ze względu na postępujący proces jego konsolidacji.

W celu zwiększenia wiedzy o korzyściach, jakie wynikają z efektywnej konkurencji oraz konieczności umacniania jej uczciwych reguł, prowadzone były działania edukacyjno-informacyjne skierowane do konsumentów, przedsiębiorców oraz ich związków, a także do władz lokalnych i podmiotów przez nie kontrolowanych. Prowadzone działania objęły m.in.

akcję promocyjną w środkach masowego przekazu, konferencje poświęcone ochronie konkurencji, publikacje.

f) Eksport i współpraca z zagranicą

W 2010 roku udało się osiągnąć poziom polskiego eksportu sprzed globalnego kryzysu gospodarczego. Jego wartość wyniosła 117,4 mld euro i tym samym była o 19,5% wyższa niż w kryzysowym roku 2009, jak również o 1,0% wyższa niż w przedkryzysowym 2008 r. Natomiast import w 2010 roku osiągnął poziom 130,9 mld euro, ale jego wzrost (o 21,7%) nie skompensował głębokiego spadku (o 24,5%) w roku poprzednim, skutkiem czego jego poziom okazał się o 8,1%, tj. o 11,6 mld EUR niższy niż w roku przedkryzysowym. W rezultacie deficyt obrotów towarowych, mimo pogłębienia się do 13,5 mld euro, okazał się prawie o połowę niższy od notowanego przed kryzysem (26,2 mld euro).¹⁸

Eksport na rynki rozwinięte gospodarczo – dominujące w polskich obrotach towarowych – osiągnął poziom 99,2 mld euro i był o 2,8% wyższy niż w roku 2008. Eksport na rynki UE wyniósł ponad 92,2 mld euro i był wyższy o 2,0% niż w roku 2008. Stopień odbudowy przedkryzysowego poziomu eksportu na główne rynki unijne wahał się od 103,6% (Włochy) i 104,7% (Niemcy) do 108,5% (Wielka Brytania) oraz 111,3% (Francja). Natomiast eksport na pozostałe rynki – rozwijające się i relatywnie słabiej rozwinięte – osiągnął poziom 18,2 mld euro, czyli był o ok. 8% niższy niż w roku 2008, na czym negatywnie zaważył wyjątkowo niski stopień odbudowy eksportu na rynki WNP, sięgający niespełna 82%. Na ich tle szczególnie korzystnie wyróżniają się dwa rynki z grupy krajów rozwijających się - Turcja i Chiny, na które eksport w 2010 roku przekroczył poziom z roku 2008 odpowiednio o ponad 56% i 42%.

Import z krajów rozwiniętych wyniósł ok. 87,3 mld euro i był o ponad 11,6% niższy niż przed dwoma laty, a jego odbudowa okazała się o 3,5 pkt. proc. wolniejsza od średniej dla importu ogółem. Natomiast import z pozostałych rynków (43,6 mld euro) okazał się tylko nieznacznie niższy niż w 2008 r., o czym zdecydowały obroty z Azją, zwłaszcza z Chinami i Rosją.

Wzrost deficytu wymiany na tle szybkiej odbudowy eksportu był stosunkowo umiarkowany. Było to efektem zdecydowanej poprawy bilansu wymiany z krajami UE. Nadwyżka w handlu z tymi partnerami wzrosła w 2010 r. o 3,5 mld euro, osiągając poziom 15,2 mld euro. Pozwoliło to skompensować o ponad połowę wysoki deficyt w obrotach z krajami rozwijającymi się (25,4 mld euro) oraz pozaunijnymi rynkami wysokorozwiniętymi (2,9 mld euro).

Stopień odbudowy przedkryzysowego poziomu eksportu w najważniejszych grupach towarowych był zróżnicowany. W największej grupie, obejmującej wyroby elektromaszynowe eksport przekroczył o 1,4% poziom z roku 2008, a tempo jego odbudowy było nieco wyższe od średniego tempa dla eksportu ogółem. Eksport wyrobów chemicznych wzrósł w roku ubiegłym o blisko 30%, do poziomu o ponad 10% wyższego niż przed kryzysem. Najbardziej odporny na kryzys okazał się eksport towarów rolno-spożywczych. Po znikomym spadku w roku kryzysowym, eksport tych towarów wzrósł w 2010 r. o ponad 15,4%. Na tle tych trzech grup towarowych wyjątkowo wolno postępowała odbudowa eksportu wyrobów metalurgicznych - po głębokim załamaniu w roku 2009 (o ponad 1/3), jego poziom w roku ubiegłym wzrósł o 29,6%, nie osiągając jednak wartości sprzed kryzysu.

¹⁸ Źródło: Ocena sytuacji w handlu zagranicznym w 2010 roku (na podstawie danych wstępnych GUS), DAP MG, Warszawa 28.04.2011

W zdecydowanej większości grup towarowych ubiegłoroczny import kształtował się na poziomie od kilku do kilkunastu procent niższym niż przed dwoma laty. Wyjątek stanowiły dwie grupy towarowe: artykuły rolno – spożywcze, których import wzrósł o 4% wobec roku 2008, oraz wyroby przemysłu lekkiego - o ponad 3%.

Decydujący wpływ na uzyskanie względnie korzystnego bilansu obrotów towarowych w 2010 roku miały obroty wyrobami elektromaszynowymi. Na poprawę o 12,7 mld euro ogólnego bilansu obrotów towarowych w roku 2010 – w stosunku do roku 2008 - złożyła się niemal w połowie poprawa salda obrotów w tej grupie towarowej (sięgająca 6 mld euro).

W 2010 r. kontynuowane były przedsięwzięcia mające na celu umiędzynarodowienie działalności polskich przedsiębiorstw. Stosowana była szeroka gama instrumentów wspierających zdobywanie nowych rynków zbytu. W ramach branżowych projektów promocyjnych udzielane było wsparcie dla grup przedsiębiorców organizujących pokazy, prezentacje, spotkania branżowe czy prowadzących badania rynku zagranicznego. MSP otrzymywały pomoc umożliwiającą uzyskanie certyfikatów, świadectw i atestów wyrobu wymaganych w obrocie towarami na rynkach zagranicznych. Dofinansowywane były przedsięwzięcia wydawnicze promujące eksport lub sprzedaż na Jednolitym Rynku Europejskim, takie jak publikacja katalogów, informatorów, folderów, czasopism oraz materiałów informacyjnych na nośnikach elektronicznych.

W ramach instrumentu „**Paszport do eksportu**”, który finansowany jest w ramach działania 6.1 POIG, skierowanego do sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw dofinansowywane były projekty mające na celu: promocję Polski jako atrakcyjnego partnera gospodarczego i miejsca nawiązywania wartościowych kontaktów handlowych, zwiększenie wielkości polskiego eksportu oraz wzrost liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność eksportową. Realizowane branżowe programy promocyjne kierowane były do przedsiębiorców z wybranych dziedzin, które ze względu na potencjał krajowej produkcji, jak i możliwości kreowania pozytywnych skojarzeń z krajem pochodzenia produktu mogą stać się polskimi specjalnościami eksportowymi. W ramach działania 6.5 – Promocja polskiej gospodarki POIG realizowane były przedsięwzięcia zwiększające rozpoznawalność Polski w świecie oraz promujące ją jako kraj posiadający innowacyjny potencjał produkcyjny.

W ramach wspierania rozwoju współpracy gospodarczej z wybranymi krajami rozwijającymi się w 2010 r. realizowany był program aktywizacji dyplomacji w tych państwach. Prowadzone na jego podstawie działania objęły: misje gospodarcze, udział w dwustronnych komisjach mieszanych ds. współpracy gospodarczej, wsparcie działań promocyjnych, konsultacje polityczno-gospodarcze. Dodatkowo, rozwijany był dialog polityczny z wybranymi krajami rozwijającymi się, szczególnie z regionu Azji. Jednym z jego celów była realizacja gospodarczych interesów Polski. Oprócz tradycyjnej wymiany handlowej i inwestycji rozwijano nowe formy współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej. Do promocji w obszarze gospodarczym wykorzystany został udział w Światowej Wystawie EXPO 2010 w Szanghaju. Równocześnie podejmowane były działania na rzecz poprawy współpracy gospodarczej z krajami Zatoki Perskiej oraz udzielane było polityczne wsparcie dla współpracy gospodarczej z państwami Ameryki Łacińskiej i Karaibów.

Polskie przedstawicielstwa dyplomatyczne zaangażowane były we wspieranie współpracy w obszarze energetyki, w przemyśle obronnym, promocję oferty eksportowej, likwidację barier w dostępie do rynków, promocję programu prywatyzacji oraz projektu GreenEvo¹⁹.

g) Rozwój sektora usług

Wzrost znaczenia sektora usług w gospodarce, zarówno w zakresie tworzenia wartości dodanej, jak też w liczbie pracujących, jest jednym z elementów towarzyszących procesom rozwojowym. Gospodarka polska, charakteryzująca się relatywnie niskim udziałem usług w tworzeniu PKB, zmienia w ciągu ostatnich lat swoją strukturę w kierunku modelu typowego dla państw wysoko rozwiniętych. Usługi są obecnie dominującym sektorem polskiej gospodarki. W 2010 r. osiągnął on blisko 65% udział w tworzeniu wartości dodanej brutto i 57% w liczbie pracujących.

W procesie rozwoju sektora usług w Polsce ważną rolę odgrywają bezpośrednie inwestycje zagraniczne. W ostatnich latach struktura napływu kapitału zagranicznego zmieniła się na korzyść sektora usługowego. Coraz liczniej powstają centra usług. Co prawda dominują wśród nich mniej zaawansowane typy usług dla biznesu (Business Process Offshoring), takie jak centra finansowo-księgowe, logistyczne oraz centra obsługi klienta, to jednak wpływają one na unowocześnienie gospodarki, wprowadzają nowe modele biznesowe i formy zarządzania. Sprzedaż usług dla biznesu w Polsce osiągnęła w 2010 r. wartość 2,5 mld USD, co jest efektem poszerzania działalności przez firmy już obecne na tutejszym rynku oraz napływu nowych inwestycji.

W 2010 r. prowadzone były prace mające na celu stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju usług pocztowych oraz zwiększenia konkurencji na tym rynku. W tym celu realizowano prace nad projektem *ustawy Prawo pocztowe*. Dotychczas obowiązujące przepisy ograniczają prowadzenie działalności pocztowej poprzez istnienie zakresu usług zastrzeżonych dla operatora publicznego.

Ponadto, został opracowany i poddany konsultacjom projekt *ustawy o wdrożeniu naziemnej telewizji cyfrowej*.

Nowelizacja prawa telekomunikacyjnego, która weszła w życie 20 lipca 2010 r. zmieniła definicję abonenta usług telekomunikacyjnych i zwiększyła ochronę użytkowników usług typu pre-paid świadczonych w ruchomych sieciach telefonicznych. Przygotowywana kolejna nowelizacja tej ustawy, implementująca prawo europejskie, zakłada ustanowienie instrumentów pobudzających rozwój rynku telekomunikacyjnego oraz zwiększających ochronę użytkowników końcowych. Jej założenia poddane zostały konsultacjom społecznym i międzyresortowym.

h) Restrukturyzacja tradycyjnych sektorów przemysłowych i prywatyzacja

W 2010 r. kontynuowano procesy prywatyzacyjne zgodnie z „**Planem prywatyzacji na lata 2008-2011**” i jego aktualizacjami oraz corocznymi kierunkami prywatyzacji. Zrealizowanych zostało 487 projektów prywatyzacyjnych. Sukcesem zakończono 230 z nich, co oznacza częściowe lub całkowite zbycie akcji bądź udziałów Skarbu Państwa, w tym również wniesienie ich na rzecz innego podmiotu z jego udziałem lub komunalizację (w przypadku 124 podmiotów miało miejsce całkowite „wyjście” Skarbu Państwa z akcjonariatu).

¹⁹ GreenEvo - Akcelerator Zielonych Technologii (AZT) - projekt Ministerstwa Środowiska mający na celu międzynarodowy transfer technologii, sprzyjających ochronie środowiska.

Niepowodzenie procesów prywatyzacyjnych wynikało z różnych przyczyn, m.in. braku zainteresowania ze strony inwestorów lub oferowanej zbyt niskiej ceny. Przekształceniami własnościowymi poprzez sprzedaż pierwszego lub kolejnych pakietów akcji bądź udziałów, wniesienie, nieodpłatne przekazanie na rzecz jednostek samorządu terytorialnego objętych zostało 226 podmiotów. Przychody z prywatyzacji w ujęciu kasowym wyniosły 22,037 mld zł brutto. Dochody z tytułu dywidend zaplanowane na kwotę 4,0 mld zł zostały zrealizowane w kwocie 4,456 mld zł.

W 2010 r. skomercjalizowanych zostało 12 przedsiębiorstw państwowych. Powstałe spółki powiększą zasób prywatyzacyjny na kolejne lata.

W tym samym okresie z KRS wykreślono 23 spółki po zakończonym okresie likwidacji i 25 spółki po zakończonych postępowaniach upadłościowych.

Wycofany z realizacji został dokument **Strategia dla sektora stoczniowego (morskie stocznie produkcyjne) w Polsce w latach 2006-2010**, w związku z czym określone w dokumencie procesy prywatyzacji nie zostały zrealizowane. W 2010 r. – zgodnie z decyzjami KE z listopada 2008 r. - majątek dwóch największych polskich stoczni został sprzedany nowym inwestorom.

W 2010 r. kontynuowane były procesy restrukturyzacji i prywatyzacji spółek sektora Wielkiej Syntezy Chemicznej (WSCh).

i) Rybołówstwo

Z uwagi na istotne znaczenie rybołówstwa dla rozwoju północnych regionów kraju, podejmowane były działania dotyczące dostosowania tego sektora gospodarki do aktualnych uwarunkowań ekonomicznych. W 2010 r. realizowane były przedsięwzięcia w ramach Programu Operacyjnego „**Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów 2007-2013**”. W ramach osi priorytetowej 2. podpisano 530 umów o dofinansowanie – na łączną kwotę ok. 424 mln zł. Natomiast w ramach 3. osi priorytetowej podpisano 130 umów o dofinansowanie - na łączną kwotę ok. 450 mln zł. W ramach obu osi priorytetowych w 2010 r. zrealizowano płatności na łączną kwotę ok. 260 mln zł.

Podejmowane w roku ubiegłym działania zmierzające do racjonalnej gospodarki żywymi zasobami Bałtyku i poprawy efektywności sektora rybackiego były kontynuacją rozwiązań wdrażanych w latach wcześniejszych i finansowanych głównie z funduszy europejskich. W efekcie prowadzonej restrukturyzacji polska bałtycka flota rybacka w 2010 r. osiągnęła poziom 789 jednostek o łącznym tonażu 15 991,3 GT (spadek odpowiednio o 9% i 27% w porównaniu z 2007 r.). Średni wiek statków na koniec 2010 r. nie uległ wyraźnej zmianie w stosunku do stanu na koniec 2007 r., co oznacza, że starzenie się floty zostało powstrzymane²⁰.

Flota bałtycka stacjonowała w 65 portach i przystaniach rybackich. Najwięcej jednostek zarejestrowanych było w Ustce (74), Władysławowie (58) i Kołobrzegu (56), natomiast największa ilość wyładunków miała miejsce w Kołobrzegu (ok. 23 tys. t), Helu (ok. 20 tys. t) i Władysławowie (ok. 15 tys. t).

W 2010 r. podaż ryb z polskiej akwakultury obniżyła się. Przyczyniły się do tego głównie niesprzyjające warunki klimatyczne i środowiskowe. Wpływ na ten stan miał również wzrost kosztów produkcji, w tym wysokie ceny zbóż paszowych i paliwa, a także niekontrolowany

²⁰ Źródło: Morski Instytut Rybacki

rozwój populacji kormorana czarnego oraz choroby ryb. W tym okresie połowy bałtyckie przekroczyły pułap 110 tys. t - dominowały w nich szproty (ok. 59 tys. t), śledzie (ok. 25 tys. t), dorsze (ok. 12 tys. t) i gatunki ryb płaskich (ok. 11 tys. t). Wartość połowów wyniosła ok. 160 mln zł.

W końcu 2010 r. funkcjonowało 250 zakładów przetwórczych uprawnionych do handlu produktami rybnymi na obszarze UE. Ponadto szacuje się, że spośród przedsiębiorstw dopuszczonych do sprzedaży bezpośredniej tylko na rynki lokalne w kraju, wstępną obróbką i przetwórstwem ryb zajmuje się ok. 50 zakładów. Ocenia się, że w 2010 r. wielkość produkcji wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 3%. Przetwórstwo rybne opiera się głównie na surowcach importowanych. Również w strukturze przychodów istotny udział mają obroty z zagranicą - 50% pochodzi z eksportu bezpośredniego. Powyższe uwarunkowania powodują, że osiągnięte wyniki ekonomiczno-finansowe w znacznym stopniu uzależnione są od kształtowania się kursu walutowego. Aprecjacja złotego w pierwszej połowie 2010 r. spowodowała spadek zysków i pogorszenie rentowności branży.

W 2010 r. ryby w sprzedaży detalicznej zdrożały o 2,5%, podczas gdy cała żywność o 3,9%. Pomimo tego były one jednym z droższych źródeł białka. Spożycie ryb produkowanych w polskiej akwakulturze wyniosło około 0,8 kg na osobę.

Priorytet 2 SRK: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej

W ramach Priorytetu 2. SRK realizowane zadania koncentrują się wokół tworzenia i modernizacji infrastruktury technicznej i społecznej, niezbędnej do prowadzenia konkurencyjnej działalności i wpływającej na poprawę poziomu życia i dostępu do wysokiej jakości usług społecznych.

W świetle ostatnich dostępnych danych (z 2009 r. lub 2010 r.), można ocenić, że poziom rozwoju infrastruktury, zarówno technicznej jak i społecznej, nie osiągnął zakładanego w SRK poziomu dla roku 2010. Według danych za rok 2009, łączna długość dróg ekspresowych oraz autostrad wyniosły odpowiednio 522 i 849 km. Należy jednakże podkreślić, że obecnie wiele inwestycji drogowych znajduje się w zaawansowanym stadium, dlatego też zakłada się, że wartości te będą wzrastać szybciej w kolejnych latach implementacji SRK.

W zakresie infrastruktury ochrony środowiska należy ocenić, że dane za 2009 r. mają wartości zbliżone do zaplanowanych na rok 2010. W przypadku energochłonności finalnej gospodarki udało się zrealizować poziom wyznaczony na 2010 r. – 0,24 kgoe/EURO. - i zejść do poziomu 0,228 kgoe/EURO. Jeśli chodzi o udział OZE w zużyciu energii elektrycznej, to w 2009 r. osiągnięto poziom 5,8%. Zakładając utrzymanie się trendu wzrostowego dla tego wskaźnika w 2010 r. można ocenić, że osiągnie on wartość zbliżoną do zakładanej – 7,5%. Biorąc pod uwagę poziom emisji zanieczyszczeń dwutlenku siarki i tlenków azotu (SO₂ i NO_x), najbardziej aktualne dane z 2009 r. wynoszą odpowiednio 22,6 kg/mieszk. oraz 21,5 kg/mieszk. Trudno jest zatem ocenić stopień wykonania wskaźnika na rok 2010. Jednakże obserwuje się stopniowy spadek pułapów emisji. Z roku na rok wzrasta natomiast odsetek ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków. W 2009 r. wyniósł on 64,2%, w porównaniu do 75% - wartości założonej dla 2010 r.

W kwestii wskaźników odnoszących się do infrastruktury społecznej nie udało się zbliżyć do wartości zakładanych dla 2010 r. Liczba turystów zagranicznych obniżyła się w latach 2008-2009. Od 2010 r. zauważono wzrost liczby turystów zagranicznych korzystających z noclegów o 0,6 mln osób. Liczba zgonów z powodu chorób układu krążenia utrzymuje się ciągle na wysokim poziomie – w 2009 r. wyniosła 466,4 osób na 100 tys. ludności.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Podejmowane inwestycje w infrastrukturę techniczną w ramach poszczególnych działań (infrastruktura transportowa, infrastruktura mieszkaniowa, infrastruktura teleinformatyczna, infrastruktura energetyki, infrastruktura ochrony środowiska) służą przyspieszeniu rozwoju w regionach, podnoszeniu konkurencyjności i atrakcyjności gospodarki oraz stopniowemu redukowaniu regionalnych dysproporcji.

a) Infrastruktura transportowa

W ramach działań mających na celu modernizację sektora transportu kolejowego, w 2010 r. weszła w życie *ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o zmianie ustawy o Funduszu Kolejowym oraz ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego Polskie Koleje Państwowe* (Dz. U. z 2010 r. Nr 108, poz. 686), która umożliwi szybsze wydzielenie spółki PKP PLK S.A. z Grupy PKP. Wniesienie do spółki Przewozy Regionalne aportem zaplecza technicznego do obsługi taboru wpłynie na poprawę sytuacji finansowej tej spółki, poprzez ograniczenie kosztów wynikających z zakupu usług zewnętrznych związanych z obsługą taboru. Ponadto, środki uzyskane przez PKP S.A. z tytułu zbycia na

rzecz Skarbu Państwa udziałów i akcji PKP PLK S.A. zwiększą płynność finansową PKP S.A. Ustawa przewiduje też przeznaczenie dodatkowych środków z wpływów do Funduszu dla samorządów województw na współfinansowanie zadań własnych województw w zakresie organizowania regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich wykonywanych na podstawie umów o świadczenie usług publicznych. Powinno to skutkować rozwojem kolejowych pasażerskich przewozów regionalnych w województwach.

W kwietniu 2010 roku trwały prace nad dokumentem implementacyjnym porządkującym do 2015 roku wdrażanie **Master Planu dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 r.** Celem dokumentu implementacyjnego jest przedstawienie koncepcji rozwoju transportu kolejowego w Polsce w perspektywie długoterminowej. W 2010 r. podjęto także prace dotyczące aktualizacji Master Planu. Rozpoczęto opracowywanie **Wieloletniego Programu Inwestycji Kolejowych**, który wpisuje się w realizację celów Master Planu. Scharakteryzowano m.in. niezbędne środki oraz listę inwestycji do zrealizowania do roku 2015 włącznie.

Podjęto i realizowano działania, zgodnie z **Programem budowy i uruchomienia przewozów kolejami dużych prędkości w Polsce**, w tym m.in.: podpisano umowę na wykonanie studium wykonalności dla budowy linii dużych prędkości Wrocław/Poznań – Łódź – Warszawa, kontynuowano prace nad studium wykonalności dla przystosowania linii E65 Południe (CMK) do parametrów linii dużej prędkości, prowadzono działania komplementarne związane z Programem.

W 2010 roku PKP Polskie Linie Kolejowe realizowały szereg przetargów z zakresu **Narodowego Planu Wdrażania Europejskiego Systemu Zarządzania Ruchem Kolejowym ERTMS**, z których najważniejsze były związane z:

- projektem i zabudową systemu ETCS poziom 1 na odcinku linii kolejowej E 65, CMK, Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie, wraz z nadzorem i zarządzaniem projektem;
- projektem i wykonaniem robót budowlanych „Modernizacja linii kolejowej E 30, etap II. Pilotażowe wdrożenie ERTMS w Polsce na odcinku Legnica - Węglińiec - Bielawa Dolna - w części ETCS II, wraz z nadzorem i zarządzaniem projektem.

Zostały również ogłoszone przetargi w zakresie wdrożenia Systemu GSM-R w ramach projektu „Modernizacja Linii Kolejowej E 30, Etap II. Pilotażowe Wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica - Węglińiec - Bielawa Dolna”. Ponadto ogłoszono przetargi na opracowanie dokumentacji dotyczącej systemu ERTMS/GSM-R (analizy wykonalności, analiz technicznych i wariantowych, koncepcji utrzymania i eksploatacji sieci).

PKP Intercity przygotowywało przetarg na doposażenie w urządzenia pokładowe ERTMS dziesięciu lokomotyw ES64U4 Husarz firmy Siemens. PKP Intercity planowało zakup 20 nowoczesnych składów zespoleń, mogących osiągać prędkość ponad 200 km/h, wyposażonych w ERTMS poziom 2. Składy zespoleń będą obsługiwać połączenia Warszawy z Trójmiastem, Krakowem i Katowicami. Ponadto trwają prace przygotowawcze do wdrażania ERTMS poziom 2 na północnym odcinku linii E65 Warszawa Wschodnia – Gdynia.

Przyjęto *Ustawę z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 152, poz. 1018), mającą na celu uporządkowanie ruchu na drogach wewnętrznych oraz wypełnienie luki w zakresie usuwania pojazdów na koszt właściciela, zmiany w zakresie danych gromadzonych w centralnej ewidencji pojazdów. Ustawa ta wprowadza możliwość tworzenia oznakowanych stref ruchu na drogach

wewnętrznych, z obowiązującymi na nich przepisami w takim zakresie jak na drogach publicznych oraz wprowadza sankcje za niestosowanie się do znaków drogowych.

Została przyjęta *ustawa z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw* tzw. ustawa fotoradarowa (Dz. U. z 2010 r. Nr 225, poz. 1466), która wprowadziła szereg zmian, zmierzających do utworzenia w strukturach ITD Centrum Automatycznego Nadzoru nad Ruchem Drogowym, które będzie zdalnie obsługiwać fotoradary, a docelowo i inne urządzenia samoczynnie rejestrujące wykroczenia drogowe (np.: przejazd na czerwonym świetle). W ograniczonym zakresie fotoradary mogą być nadal obsługiwane także przez Straże Gminne i Miejskie. Ustawa zwiększyła dotychczasową prędkość dla pojazdów do 140 km/h na autostradzie i 120 km/h na dwujezdniowych drogach ekspresowych. Ponadto dokonano istotnych zmian w ustawie – Kodeks wykroczeń. Wprowadzono mechanizm, według którego dochody uzyskane z grzywnien, nałożonych przez Straże Miejskie za naruszenia ujawnione za pomocą fotoradarów, przeznaczone są w całości na finansowanie inwestycji infrastruktury drogowej i poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego.

W 2010 r. w ramach **Programu budowy dróg krajowych na lata 2008-2012** oddano do użytku 14,5 km autostrad, 111,8 km dróg ekspresowych (w tym obwodnic), 18,4 km wzmocnień i przebudów oraz 46,7 km obwodnic (z wyłączeniem odcinków w ciągach dróg ekspresowych). W sumie do nośności 115 KN/oś dostosowano 191,4 km dróg krajowych. Na powyższe działania wydatkowano z budżetu państwa kwotę ponad 2,4 mld zł i z Krajowego Funduszu Drogowego ponad 16,7 mld tys. zł.

W roku 2010 kontynuowano prace budowlane na autostradzie A1 na odcinkach Toruń – Stryków oraz Pyrzowice – Maciejów – Sośnica. Budowa drogi ekspresowej S-3 była kontynuowana w roku 2010 na następujących odcinkach: Szczecin – Gorzów Wielkopolski oraz Gorzów Wielkopolski – Nowa Sól.

W ramach **Narodowego programu przebudowy dróg lokalnych 2008 – 2011** dofinansowano z budżetu państwa realizację 1041 lokalnych inwestycji drogowych o łącznej wartości około 2 mld zł. Jednostki samorządu terytorialnego wykorzystywały 974 mln zł dotacji celowych na przebudowę, budowę oraz remonty dróg powiatowych i gminnych. Zadaniemi zrealizowanymi w ramach programu objętych zostało łącznie 2 887 km dróg lokalnych. Ogółem przebudowano 1 941 km oraz wyremontowano 678 km dróg gminnych i powiatowych, a ponadto wybudowano 268 km nowych dróg lokalnych. Wdrożenie rządowego instrumentu wsparcia potencjału inwestycyjnego jednostek samorządu terytorialnego przyczyniło się do intensyfikacji rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym. Ponadto, zgodnie z harmonogramem programu wieloletniego przeprowadzony został przez wojewodów nabór wniosków jednostek samorządu terytorialnego o dofinansowanie zadań planowanych do realizacji w roku 2011.

W ramach **Krajowego programu bezpieczeństwa ruchu drogowego 2005-2007-2013 GAMBIT 2005** zrealizowano następujące działania:

- przeprowadzono cykl kampanii społecznych („Włącz myślenie”, „Drogi Zaufania”),
- znacznie zintensyfikowano nadzór nad ruchem drogowym (działania Policji, Inspekcji Transportu drogowego, Staży Granicznej, Straży Miejskich),
- przeprowadzono liczne działania edukacyjne (szkolenia, konkursy, festyny, pogadanki, ulotki),

- zrealizowano inwestycje drogowe mające na celu uspokojenie ruchu („Program Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych na Drogach Samorządowych”, „Program Redukcji Liczby Ofiar Śmiertelnych na Drogach Krajowych”),
- wdrożono szereg regulacji prawnych służących poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- pozyskano fundusze UE i Banku Światowego na inwestycje i inicjatywy lokalne,
- rozpoczęto budowę Polskiego Obserwatorium Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

W 2010 roku w Polsce w porównaniu z 2009 rokiem wystąpiło o 12,1% mniej wypadków drogowych, w których zginęło o 14,6% mniej osób i zostało rannych o 12,6% mniej niż w roku poprzednim.

Zgodnie z działaniami **Polityki transportowej państwa na lata 2006-2025** w obszarze zarządzania ruchem, mającym wpływ na transport drogowy, wprowadzono zmiany w przepisach ustawy - *Prawo o ruchu drogowym*, które umożliwią funkcjonowanie przedsiębiorstw transportu drogowego na europejskim rynku transportowym i zwiększą ich konkurencyjność wobec przewoźników z innych państw.

W zakresie rozwoju infrastruktury lotniskowej w oparciu o **Program rozwoju sieci lotnisk i lotniczych urządzeń naziemnych** w 2010 roku przeprowadzono następujące przedsięwzięcia:

- zrealizowano inwestycje infrastrukturalne we wszystkich czynnych portach lotniczych. Rozpoczęto także budowę w Mazowieckim Porcie Lotniczym Warszawa - Modlin oraz Lublin Świdnik. Ogółem w 2010 r. inwestycje w infrastrukturę portów lotniczych wyniosły 485 mln zł. Natomiast w portach należących do sieci TEN-T zrealizowano inwestycje za 415 mln zł,
- kontynuowano proces przekazywania gruntów oraz byłych lub części istniejących lotnisk wojskowych do samorządów – łącznie przekazano 1990,17 ha powierzchni nieruchomości, w tym 6 lotnisk,
- prowadzono dalsze prace w ramach analizy wykonalności projektu „*Koncepcja lotniska centralnego dla Polski*”,
- w obszarze rozwoju infrastruktury nawigacyjnej Polska Agencja Żeglugi Powietrznej kontynuowała realizację projektów o charakterze operacyjno-organizacyjnym oraz inwestycyjnym, w tym w szczególności instalacji pomocy nawigacyjnych, kontynuacji prac nad wdrożeniem systemu Pegasus 21, wraz z rekonfiguracją przestrzeni powietrznej. Obecne prace PAŻP jak również sukcesywne wdrażanie inicjatyw w ramach Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej (Single European Sky – SES), będą miały na celu zwiększenie przepustowości przestrzeni powietrznej, zmniejszenie wpływu wykonywanych operacji lotniczych na środowisko, zmniejszenie kosztów operowania w przestrzeni powietrznej przy najwyższym możliwym poziomie bezpieczeństwa,
- kontynuowano prace nad ustanowieniem Bałtyckiego Funkcjonalnego Bloku Przestrzeni Powietrznej - Baltic FAB (planowana data utworzenia: 1 lipca 2012 r.), w tym przeprowadzono następujące działania: podpisano list intencyjny w sprawie współpracy Polski oraz Litwy w tym zakresie, stworzono strukturę organizacyjną projektu, ustalono plan działań dla ustanowienia FAB-u Bałtyckiego oraz odebrano pierwszy raport w ramach studium wykonalności projektu,

- prowadzono dalsze prace nad wdrożeniem pierwszego pakietu implementacyjnego w ramach programu SESAR.

W ramach **Strategii rozwoju polskiej gospodarki morskiej do roku 2015** w roku sprawozdawczym rozpoczęły się konsultacje z KE propozycji modyfikacji sieci TEN-T w oparciu o dokument pt. *„Materiał dla Komisji Europejskiej dotyczący propozycji modyfikacji wspólnotowych wytycznych dotyczących rozwoju Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T) w Polsce”*. W zakresie infrastruktury morskiej dokument ten zawiera propozycje utworzenia trzech autostrad morskich: Gdynia – Karlskrona, Świnoujście – Ystad, Gdańsk – Rotterdam oraz objęcie siecią TEN-T portu Police jako zespołu portowego Szczecin – Świnoujście – Police.

W sierpniu 2010 r. została podpisana umowa na realizację szwedzkiej części polsko-szwedzkiego projektu *„Baltic-Link: Gdynia-Karlskrona Motorways of the Sea”* w ramach Programu TEN-T Multi Annual Call 2009. Ogólnym celem projektu jest wzrost jakości przewozów drogą morską na już istniejącym połączeniu między Gdynią a Karlskroną oraz poprawa infrastruktury portowej i kolejowej w obu portach, co umożliwi obsługę prognozowanej rosnącej wielkości przewozów między Skandynawią a Regionem Adriatyckim. Realizacja tych zadań pozwoli na uzyskanie dla tego połączenia statusu *„Autostrady morskiej”*.

W 2010 r. następowały również dalsze prace projektowe i budowlane w zakresie budowy nabrzeży, terminali portowych, falochronów i modernizacji wejść do portów morskich ze środków UE oraz budżetowych. Rozpoczęła się realizacja projektów objętych POLIŚ w ramach Działania 7.2 *Rozwój transportu morskiego* i Działania 7.4 *Rozwój transportu intermodalnego*. Podpisano 6 umów o dofinansowanie ze środków UE projektów w zakresie infrastruktury dostępu do portów i infrastruktury portowej i rozpoczęto realizację następujących projektów:

- *„Modernizacja dostępu drogowego do Portu w Szczecinie”;*
- *„Modernizacja wejścia do portu wewnętrznego (w Gdańsku). Etap I - przebudowa falochronu wschodniego”;*
- *„Rozbudowa infrastruktury portowej w północnej części Płw. Ewa w porcie w Szczecinie”;*
- *„Przebudowa infrastruktury drogowej w portach w Szczecinie i Świnoujściu”;*
- *„Przebudowa infrastruktury kolejowej w portach w Szczecinie i Świnoujściu”;*
- *„Modernizacja i rozbudowa infrastruktury Portu Morskiego w Elblągu (w obrębie Starego Miasta)”.*

Równocześnie trwała realizacja projektów rozpoczętych w 2009 r. polegających na przebudowie kanału portowego w porcie Gdynia, przebudowie falochronu wschodniego w Świnoujściu oraz budowie statku ratowniczego I kat. typu SAR-3000/III.

W lipcu 2010 r. rozpoczęły się prace budowlane dotyczące wykonania podłoża pod rdzeń falochronu i roboty kafarowe na długości 950 m falochronu w ramach Programu Wieloletniego na lata 2008-2013 pn. **„Budowa falochronu osłonowego dla portu zewnętrznego w Świnoujściu”**, realizowanego przez Urząd Morski w Szczecinie, mającego ścisły związek z budową terminala LNG w porcie Świnoujście. Jest to priorytetowa inwestycja dla bezpieczeństwa energetycznego kraju.

W 2010 r. trwała procedura określenia prognozowanego wpływu na środowisko inwestycji przy wariantowych lokalizacjach przekopu przez Mierzę Wiślaną w ramach Programu Wieloletniego na lata 2008-2017 „**Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślaną z Zatoką Gdańską**”, realizowanego przez Urząd Morski w Gdyni.

Ponadto, w okresie sprawozdawczym zostały zrealizowane pozostałe inwestycje w portach morskich:

- **Budowa nabrzeża w porcie zewnętrznym w Świnoujściu** (do obsługi gazowców) - w 2010 r. przyznano dofinansowanie w kwocie 24,5 mln euro do budowy stanowiska statkowego do rozładunku LNG w Porcie Zewnętrznym w Świnoujściu i rozpoczęły się roboty budowlane. Inwestycja jest realizowana w związku z *ustawą z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu*;
- **Baza ładunków Masowych Sypkich w Porcie Północnym w Gdańsku** - projekt rozwojowy przewiduje instalację ciągów technologicznych do obsługi importu i eksportu różnych ładunków masowych sypkich przewożonych największymi statkami, jakie mogą wpływać na Bałtyk, przy jednoczesnym zachowaniu istniejących zdolności przeładunkowych do obsługi eksportu węgla. Przeładunki odbywać się będą na Pirsie Węglowym i na Pirsie Rudowym. Inwestycja finansowana będzie przez kapitał prywatny. Wartość inwestycji 41,3 mln EUR. Zakładana do uzyskania zdolność przeładunkowa to 6 mln ton/rok. Przewiduje się rozpoczęcie eksploatacji nowego Terminalu na II połowę 2013 r.

b) Infrastruktura mieszkaniowa

W związku z wejściem w życie w 2010 r. *ustawy z dnia 5 marca 2010 r. o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów* (Dz. U. z 2010 r. Nr 76, poz. 493) wprowadzony został uproszczony tryb ubiegania się o premię kompensacyjną, z zachowaniem uprawnień do pozostałych dwóch rodzajów premii, w przypadku realizacji w późniejszym terminie przedsięwzięcia termomodernizacyjnego lub przedsięwzięcia remontowego. Ponadto zostały rozbudowane i uszczegółowione przepisy odnoszące się do złożonych stanów prawnych, w celu ułatwienia osobom uprawnionym ustalenia uprawnień do premii kompensacyjnej oraz kwoty przysługującej premii.

W roku sprawozdawczym weszła w życie *ustawa z dnia 6 sierpnia 2010 r. o zmianie ustawy o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 149, poz. 996). Ustawa powstała w związku z koniecznością pilnego uregulowania sytuacji prawnej obiektów budowlanych, zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku osunięć ziemi. Przewidziano w niej szczególne rozwiązania prawne, przykładowo: umożliwienie odbudowy, w trybie określonym ustawą, zniszczonych obiektów budowlanych w innym niż dotychczas miejscu, ze względu na występujące zagrożenia; stworzenie możliwości relokacji mieszkańców z terenów zagrożonych ponownym działaniem żywiołu poprzez sporządzenie i uchwalenie miejscowych planów odbudowy; przyznanie organom gminy kompetencji do uchwalenia aktów prawa miejscowego w celu zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia; wprowadzenie zasad obowiązujących przy odbudowie obiektów w dotychczasowym miejscu w celu zapewnienia bezpieczeństwa ich użytkowania.

W obszarze infrastruktury mieszkaniowej w 2010 roku realizowane były następujące programy:

- **Program budownictwa mieszkań dla osób wymagających pomocy socjalnej**, będący kontynuacją programu finansowego wsparcia tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych. Program został uzupełniony o dodatkowe preferencje dla gmin, które ucierpiały wskutek powodzi. W ramach programu przyznano wsparcie finansowe na realizację 69 przedsięwzięć, w wyniku których zaplanowano wybudowanie 636 lokali socjalnych, 453 mieszkań komunalnych, 32 mieszkań chronionych, 82 mieszkań dla powodzian oraz 178 miejsc w noclegowniach i 74 miejsc w domach dla bezdomnych.
- **Program budownictwa społecznego**, w ramach którego udzielono 39 kredytów na sumę 180,9 mln zł na finansowanie przedsięwzięć, w wyniku których ma powstać 2 141 mieszkań dla osób o najniższych dochodach.
- **Program „Rodzina na swoim”**, będący kontynuacją udzielania dopłat do odsetek od kredytów zaciągniętych w związku z zakupem lub budową lokali mieszkalnych i domów jednorodzinnych. W ramach programu podpisano 43 120 umów kredytowych.
- **Program termomodernizacji i remontów**, w ramach którego przyznano: 2 733 premie termomodernizacyjne na realizację inwestycji o wartości 853,5 mln zł, 457 premii remontowych na realizację inwestycji o wartości 171,8 mln zł, oraz 26 premii kompensacyjnych na realizację inwestycji o wartości 3,6 mln zł.

c) Infrastruktura teleinformatyczna

W 2010 roku weszła w życie *ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych* (Dz. U. Nr 106, poz. 675), tworząc ramy prawne dla zapewnienia powszechnego dostępu do telekomunikacji, ze szczególnym naciskiem na szerokopasmowy dostęp do Internetu oraz likwidację wykluczenia cyfrowego. Ustawa zawiera szereg uregulowań zmierzających do ułatwienia inwestycji telekomunikacyjnych, w tym w szczególności prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Ponadto, ustawa o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych zawiera także regulacje przewidujące udogodnienia dla lokowania inwestycji z zakresu telekomunikacji, w szczególności tzw. regionalnych sieci szerokopasmowych. Regulacja ta sprzyja przyspieszeniu procesu inwestycyjnego w telekomunikacji, także w tym celu, by umożliwić większe wykorzystanie środków unijnych na finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych.

W ramach realizacji **Planu działań w zakresie rozwoju szerokopasmowej infrastruktury dostępowej do usług społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2007-2013** w roku sprawozdawczym opracowano projekt rozporządzenia zmieniającego *rozporządzenie z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*. Wejście w życie proponowanej regulacji stworzy wymogi prawne dla wyposażania nowobudowanych budynków wielorodzinnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej w nowoczesną infrastrukturę światłowodową, która umożliwi świadczenie zaawansowanych usług społeczeństwa informacyjnego oraz będzie stanowiła zachętę dla pobudzenia inwestycji sektora telekomunikacyjnego w sieci dostępne realizowane w technologii światłowodowej. Długofalowo przyczyni się to wzrostu

wskaźników nasycenia usługami dostępu do Internetu o wysokiej szybkości transmisji danych (przepływności) na terenie całego kraju.

Ponadto prowadzono prace w zakresie nowelizacji *rozporządzenia* Ministra Infrastruktury z dnia 24 marca 2005 r. w sprawie *szczegółowych wymagań dotyczących świadczenia usługi powszechnej oraz wymagań dotyczących świadczenia usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu dla jednostek uprawnionych* (Dz. U. Nr 68, poz. 592). Głównym celem nowelizacji była potrzeba zwiększenia wymaganej minimalnej przepływności łącza internetowego dla jednostek uprawnionych z dotychczasowych 256 kbps/64 kbps na 2 Mbps/1Mbps. Nowelizacja ma na celu stymulowanie procesu wdrażania w życie idei społeczeństwa informacyjnego, zmniejszenie dysproporcji pomiędzy Polską, a innymi Państwami Członkowskimi UE w zakresie dostępu do Internetu oraz przeciwdziałanie występowaniu zjawiska wykluczenia cyfrowego.

d) Infrastruktura energetyki

Realizując **Politykę energetyczną Polski do 2030 roku** w 2010 r. podejmowano działania mające na celu zapewnienie stabilnych dostaw paliw i energii, przy założeniu optymalnego wykorzystania krajowych surowców energetycznych oraz poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw ropy naftowej, paliw ciekłych i gazowych.

W zakresie poprawy infrastruktury energetycznej zrealizowano m.in. następujące przedsięwzięcia:

- **Prace legislacyjne umożliwiające likwidację barier w rozwoju infrastruktury liniowej.** Ułatwienia w zakresie inwestycji liniowych wprowadziły dwie ustawy: *ustawa z dnia 17 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o lasach* oraz *ustawa z dnia 24 września 2010 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami*. Przygotowano również projekt *ustawy o korytarzach przesyłowych*. W przygotowaniu jest również projekt *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu zawierającego zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego w zakresie rozwoju sieci przesyłowych elektroenergetycznych*.
- **Wsparcie dla rozbudowy infrastruktury wytwórczej, przesyłowej (w tym połączeń transgranicznych) oraz magazynowej ze środków UE.** Dofinansowano inwestycje infrastrukturalne w nowe jednostki wytwórcze (wysokosprawne, OZE), zdolności przesyłowe i magazynowe, m.in. w ramach PO IiŚ, RPO i NFOŚiGW. Kontynuowano prace nad połączeniem transgranicznym Polska-Litwa oraz prace przygotowawcze związane z budową rurociągu Brody-Płock.
- **Działania na rzecz dywersyfikacji kierunków i źródeł dostaw surowców i paliw, w szczególności ropy naftowej i gazu ziemnego.** Realizowano prace przygotowawcze związane z budową terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego (LNG) w Świnoujściu wraz z siecią przyłączeniową. Realizowano projekty rozbudowy systemu przesyłowego paliw płynnych i gazowych oraz połączeń transgranicznych, przy wsparciu z funduszy unijnych. Kontynuowano działania na rzecz zapewnienia dostępu do złóż gazu ziemnego i ropy naftowej – krajowych i zagranicznych.
- **Działania na rzecz rozwoju OZE i wdrożenia polskiej energetyki jądrowej wpływających na dywersyfikację struktury wytwarzania energii.** Opracowano Krajowy plan działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z Dyrektywą 2009/28/WE, który został przyjęty przez Radę Ministrów 7 grudnia 2010 r. W celu

wdrożenia dyrektywy 2009/28/WE przygotowano również projekt *ustawy o odnawialnych źródłach energii* wraz z aktami wykonawczymi, jak również opracowano założenia do projektu *ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych*.

- Prace badawcze i rozwojowe nad **innowacyjnymi technologiami wytwarzania energii, technologiami wysokosprawnymi oraz niskoemisyjnymi**.
- Opracowano **projekt Programu polskiej energetyki jądrowej**, przedstawiający zakres, terminy, koszty i skutki realizacji niezbędnych działań na rzecz wdrożenia energetyki jądrowej w Polsce. Prowadzono prace nad modelem funkcjonowania polskiej energetyki jądrowej oraz odpowiednimi regulacjami prawnymi w tym obszarze. Przygotowano projekt *ustawy o zmianie ustawy Prawo atomowe oraz o zmianie niektórych innych ustaw* oraz projekt założeń do projektu *ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących*.

W ramach **Wieloletniego programu promocji biopaliw i innych paliw odnawialnych na lata 2008-2014** zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

- udzielono wsparcia dla produkcji biokomponentów i biopaliw ciekłych w zakresie systemu podatkowego i opłaty paliwowej (obniżone stawki podatku akcyzowego, ulgi w podatku dochodowym dla wytwórców biokomponentów, zwolnienia z opłat paliwowych),
- przyznano środki finansowe z funduszy Unii Europejskiej dla inwestycji w zakresie wytwarzania biokomponentów i biopaliw ciekłych w ramach PO IG i rozpoczęto realizację tych inwestycji,
- stosowano preferencyjne stawki jednostkowych opłat za korzystanie ze środowiska,
- realizowano obowiązki administracji rządowej w zakresie stosowania biopaliw ciekłych (sposób oznakowania pojazdów, itd.).

W wyniku analizy obowiązujących mechanizmów wsparcia rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych wprowadzono zmiany w *ustawie o podatku akcyzowym*, ograniczając ulgi w podatku akcyzowym do biopaliw ciekłych z wysoką zawartością biokomponentów. Zdecydowano również, że po 30 kwietnia 2011 r. nie będzie obowiązywało odliczenie podatku CIT dla wytwórców biokomponentów.

Ponadto, podejmowane są starania mające na celu przedłużenie obowiązywania zwolnienia z opłaty paliwowej biokomponentów stanowiących samoistne paliwo po dniu 30 kwietnia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2013 roku.

W związku z realizacją jednego z wymogów Dyrektywy 2009/28/WE opracowano **Krajowy plan działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych**, przedstawiający ścieżkę dojścia do 15% udziału OZE w energii finalnej w podziale na energię elektryczną, ciepło i chłód oraz energię odnawialną w transporcie do 2020 roku w Polsce. Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 7 grudnia 2010 r. W 2010 r. podjęto także prace nad przygotowaniem regulacji dotyczącej odnawialnych źródeł energii.

W ramach **Strategii rozwoju energetyki odnawialnej** realizowano **Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i wysokosprawnej kogeneracji**.

W 2010 roku zorganizowano nabór wniosków do ww. programu i przyjęto 10 wniosków na łączną kwotę około 177 mln zł w formie pożyczki.

W 2010 roku wdrożono i realizowano **III Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji** – dopłaty na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na zakup i montaż kolektorów słonecznych dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych. W wyniku realizacji programu od lipca do końca grudnia 2010 r., za pośrednictwem banków, podpisano ok. 2400 umów z indywidualnymi odbiorcami, wypłacając im kwotę 6,7 mln zł.

W ramach **IV Programu z dziedziny ochrony powietrza**, dotyczącego przedsięwzięć inwestycyjnych z zakresu odnawialnych źródeł energii i wysokosprawnej kogeneracji, w 2010 r. kontynuowano realizację 43 umów na dofinansowanie przedsięwzięć dotyczących oszczędności energii, finansowanych ze środków krajowych. Kwota dofinansowania przedsięwzięć w ramach IV programu wyniosła prawie 37 mln zł w formie dotacji oraz 4 mln zł w formie pożyczki.

e) Infrastruktura ochrony środowiska

W roku sprawozdawczym w ramach programu wieloletniego **Program ochrony brzegów morskich** zrealizowano szereg prac mających na celu zahamowanie postępu erozji oraz zwiększenie odporności przybrzeża i brzegu na działania czynników hydrometeorologicznych, na wybranych odcinkach linii brzegowej Morza Bałtyckiego. Działania objęły między innymi: Zalew Wiślany, Zatokę Gdańską, Półwysep Helski, Łebę, Ustronie Morskie, Ustkę, Darłówek, Dźwirzyno, Niechorze – Dziwnówek, Zalew Szczeciński wraz ze Świną, Dziwną oraz Zalewem Kamieńskim.

W ramach **Strategii gospodarki wodnej** i powiązanej z nią osi priorytetowej POIiŚ - *Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska*, podpisano z beneficjentami 6 umów na łączną kwotę 480,364 mln zł. Dofinansowanie UE w ramach działań dotyczących retencjonowania wód, zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, zapobiegania i ograniczania skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałania poważnym awariom wyniosło 283,49 mln zł. Podjęto decyzję w sprawie dofinansowania 63 zadań z zakresu usuwania skutków powodzi z 2010 r.. Rozpoczęto m.in. realizację następujących projektów: Poprawa Ochrony Przeciwpowodziowej Lewina Brzeskiego na rzece Nysie Kłodzkiej, Modernizacja śluz odrzańskich na odcinku będącym w zarządzie RZGW Wrocław. Przygotowywano prace przedprojektowe (poprzedzające rozpoczęcie prac budowlanych) dla takich zadań, jak: kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław, zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze woj. śląskie (polder), modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego, modernizacja stopnia Chróścice.

Ze środków pochodzących z krajowych źródeł finansowych realizowane były inwestycje, z których do najważniejszych należały: kontynuowanie budowy zbiornika wodnego Świnna Poręba i stopnia wodnego Malczyce oraz modernizacja Kanału Augustowskiego. Ponadto dofinansowana została regulacja rzek i potoków w celu zabezpieczenia przeciwpowodziowego i remonty budowli hydrotechnicznych. Ważnym elementem było dofinansowanie Katastru Wodnego. Na realizację zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi 2010 r. obejmujących majątek Skarbu Państwa administrowany przez regionalne zarządy gospodarki wodnej, przeznaczona została kwota w wysokości 108,5 mln zł.

W 2010 r. dobiegał końca proces zatwierdzania przez Radę Ministrów planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (dokumenty zatwierdzone ostatecznie 22 lutego 2011 r.). Konieczność ich opracowania wynika wprost z przepisów Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE, która zobowiązuje wszystkie państwa członkowskie do podjęcia działań na rzecz ochrony śródlądowych wód powierzchniowych, wód przejściowych, wód przybrzeżnych oraz wód podziemnych. Jej celem jest osiągnięcie do 2015 r. (a w uzasadnionych przypadkach do 2021 lub 2027 r.) dobrego stanu wód i ekosystemów od nich zależnych. Dokumenty te są podstawą do podejmowania decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych, a ponadto określają zasady gospodarowania wodami w trakcie 6-letniego cyklu planistycznego. Ustalenia planów gospodarowania wodami uwzględnia się w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województwa oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa. Plany mają wpływ nie tylko na kształtowanie gospodarki wodnej, ale także na inne sektory, w tym m.in. na: przemysł, gospodarkę komunalną, rolnictwo, leśnictwo, transport, rybołówstwo, turystykę.

W roku 2010 realizowano **Politykę klimatyczną Polski i Strategię redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020**. W ramach Systemu Zielonych Inwestycji (GIS - *Green Investment Scheme*) zorganizowano 5 naborów wniosków na dofinansowanie przedsięwzięć ze środków uzyskanych na podstawie pięciu umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji. Konkursy zostały ogłoszone w ramach następujących obszarów: zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej, biogazownie rolnicze, elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę oraz budowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu podłączenia odnawialnych źródeł energii wiatrowej.

W ramach ogłoszonych konkursów Systemu Zielonych Inwestycji łącznie wpłynęły wnioski o dofinansowanie dla 152 przedsięwzięć. Wnioskowane dofinansowanie w formie dotacji ze środków Systemu Zielonych Inwestycji wynosi łącznie około 770 mln zł.

W roku sprawozdawczym, w ramach POLiŚ, Działania „*Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik BAT*” zawarto 11 umów o dofinansowanie na wartość wsparcia 117 mln zł.

Realizując **Politykę klimatyczną Polski** w 2010 r. przeprowadzono kampanię edukacyjną na temat zmian klimatu pn. „*Zmień nawyki na dobre, zmień klimat na lepszy*”, w ramach której wyemitowano spoty reklamowe mające na celu pokazanie, jak w codziennym życiu można chronić klimat i żyć ekologicznie.

W zakresie **Strategii zarządzania substancjami zubożającymi warstwę ozonową - CFCs, w tym strategii wycofywania substancji CFCs z aerozoli przeciwastmatycznych** przeprowadzono dwa cykle kontrolne dotyczące używania substancji zubożających warstwę ozonową, m.in. CFCs i halonów oraz urządzeń i instalacji zawierających te substancje. Skontrolowano 615 zakładów i wykryto w nich 380 naruszeń przepisów w tym obszarze.

W 2010 r. w obszarze działań **Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień do emisji dwutlenku węgla na lata 2008-2012 dla wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji** zostało zawarte porozumienie trójstronne na finansowanie działalności Krajowego Administratora Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji, w ramach którego wydatkowano 5,6 mln zł.

W wyniku realizacji **Krajowego programu zwiększenia lesistości** w 2010 r. zalesiono ponad 5,8 tys. ha obszarów, w tym ponad 5,1 tys. ha gruntów prywatnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich - PROW 2007-2013.

W omawianym okresie realizowane były działania określone w **Polityce leśnej państwa**, ukierunkowane na ochronę i zrównoważony rozwój lasów. W dalszym ciągu prowadzone były działania związane z zachowaniem trwałości lasów i poprawą stabilności ekosystemów leśnych, wzbogacaniem różnorodności biologicznej, wzrostem lesistości kraju, zmianą składu gatunkowego drzewostanów, ochroną rzadkich gatunków zwierząt, roślin i siedlisk, ochroną leśnej różnorodności genetycznej, wzrostem pozyskania drewna. Realizowane były również programy zagospodarowania powierzchni pokleśkowych w ramach działań PROW 2007-2013 i POIiŚ – oś priorytetowa „Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych”. W 2010 r. rozpoczęto także realizację drugiego 5-letniego cyklu **Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasu**. W 2010 r. Lasy Państwowe rozpoczęły także realizację projektu „*Rekultywacja na cele przyrodnicze terenów zdegradowanych, popoligonowych i powojennych zarządzanych przez PGL LP*”. Kontynuowano również realizację „*Programu dla Beskidów*” zakładającego przebudowę zamierających drzewostanów świerkowych w Beskidzie Śląskim i Żywieckim.

W okresie sprawozdawczym wdrażany był **Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK)**. Zgodnie z danymi zamieszczonymi we „Wstępnej informacji z realizacji KPOŚK w 2010 roku” wybudowano około 8 983 km sieci kanalizacyjnej, zmodernizowano ok. 476,4 km sieci kanalizacyjnej, na łączną sumę 5,03 mld zł. W wyniku tych inwestycji liczba korzystających z usług kanalizacyjnych wzrosła o 410 993 osób. Ponadto, wybudowano 32 nowe oczyszczalnie ścieków komunalnych oraz przeprowadzono 174 innych inwestycji (rozbudowa/modernizacja) na oczyszczalniach już istniejących, na łączną sumę 3,02 mld zł. W sumie wydatkowano na ten cel około 8,05 mld zł.

W ramach **Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2010** w 2010 r. uwzględniono zadanie dotyczące przeprowadzenia procesu legislacyjnego zmiany ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach w celu transpozycji ramowej dyrektywy w sprawie odpadów 2008/98/WE. W 2010 r. trwały prace nad projektem tej ustawy.

Ponadto, wdrażając pozostałe działania mające na zapobieganie i zmniejszanie negatywnego wpływu na środowisko oraz zdrowie ludzi wynikającego z wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi, przeprowadzono nowelizację *ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, która zakłada m.in. przekazanie gminom władztwa nad odpadami.

Wdrażając działanie 2.1. POIiŚ „*Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych*” podpisano 11 umów na łączną kwotę dofinansowania 485,57 mln zł, w przypadku działania 4.2. „*Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach*” podpisano 15 umów o dofinansowanie na kwotę 56,5 mln zł, zaś realizując działanie 4.6. „*Wsparcie dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne*” podpisano 9 umów o dofinansowanie na kwotę 20,6 mln zł.

W 2010 r. realizowana była ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna skierowana do mieszkańców wsi i miasteczek Polski z wykształceniem podstawowym i średnim, głównie kobiet w wieku 20-54 lata. Celem kampanii było podniesienie świadomości i dostarczanie informacji na temat właściwego postępowania z odpadami oraz zmiana zachowania na rzecz właściwej gospodarki odpadami. W ramach projektu zrealizowano kampanię telewizyjną, radiową i internetową. Ponadto przeprowadzono ambientową kampanię edukacyjno-

informacyjną, na którą złożyły się m.in. działania w szkołach, sklepach, spektakle ekologiczne, w których bezpośrednio uczestniczyło ponad 76 tys. osób. Dodatkowo, zorganizowane zostały konkursy dla dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym. Wzięło w nich udział ponad 25 000 dzieci. Konkurs „Twórczość z kosza” (na który przysłano ponad 300 filmów i komiksów) zorganizowany został dla młodzieży gimnazjalnej. Z kolei konkurs „Wesołe śmieci” skierowano do dzieci ze szkół podstawowych. Na konkurs przysłano ponad 5 000 prac. W konkursie dla przedszkolaków „Bohaterskie Skrzatki Segregują Odpadki” wzięło udział ponad 200 przedszkoli.

Przygotowano projekt *rozporządzenia w sprawie Bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami (BDO)*. Sporządzono również raport z cyklu kontrolnego składowisk odpadów w zakresie prawidłowości wydania decyzji administracyjnych, przestrzegania warunków oraz dostosowania obiektów do wymagań prawnych.

Realizując **Politykę ekologiczną państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016** w ramach pięciu środowiskowych priorytetów POIiŚ w 2010 r. ogłoszono sześć konkursów. Beneficjenci projektów umieszczonych na liście projektów kluczowych złożyli 22 wnioski o dofinansowanie. Instytucje wdrażające zawarły z beneficjentami 220 umów na łączną kwotę dofinansowania z funduszy UE w wysokości ponad 6 mld zł.

Ponadto w 2010 r. przeprowadzono następujące przedsięwzięcia z zakresu ochrony zasobów:

- tworzenia geoparków w celu prawnej ochrony dziedzictwa narodowego i rozwoju geoturystyki,
- stworzenia bazy danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji Rybnik-Jastrzębie Zdrój-Żory w województwie śląskim,
- prac geologicznych mających na celu udokumentowanie strategicznych złóż kopalin energetycznych, w tym udokumentowanych złóż gazu ziemnego (udzielono 31 koncesji poszukiwawczo-rozpoznawczych),
- dokumentowania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych, w tym wód leczniczych i termalnych,
- realizacji przedsięwzięcia z dziedziny potrzeb geologii pn. „*Rozpoznanie formacji i struktur do bezpiecznego geologicznego składowania dwutlenku węgla wraz z ich programem monitorowania*”.

W ramach PO IiŚ Priorytet III „*Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska*”, Działanie 3.3. *Monitoring Środowiska*, realizowany jest projekt „*Wdrażanie nowoczesnych technik monitorowania powietrza, wody i hałasu poprzez zakupy aparatury kontrolno-pomiarowej i analitycznej dla sieci laboratoriów Inspekcji Ochrony Środowiska. Doskonalenie systemu zapewnienia jakości poprzez organizację laboratoriów wzorcujących i referencyjnych dla potrzeb wzmocnienia systemu zarządzania jakością środowiska i ocen efektów ekologicznych programu. Etap I*”. Celem tego projektu jest wzmocnienie techniczne laboratoriów oraz sieci automatycznych poprzez zakup wysokoefektywnego sprzętu pomiarowego i badawczego, zarówno do pomiarów i badań wykonywanych w laboratoriach jak i sieciach pomiarowych.

Jednocześnie w roku 2010 realizowano następujące zadania zawarte w programie **Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2010-2012** wynikające z krajowych ustaw i zobowiązań międzynarodowych oraz z polityki ekologicznej państwa:

- wdrożono system ochrony gatunkowej w celu zachowania zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, grzybów i zwierząt, m.in. podczas realizacji inwestycji, poprzez prowadzenie postępowań administracyjnych w tym zakresie,
- ustanowiono krajową sieć ogrodów botanicznych i zoologicznych realizujących ochronę *ex situ*²¹ ginących i zagrożonych gatunków roślin poprzez utrzymywanie kolekcji żywych roślin, banku nasion i kultur *in vitro* - utworzono 5 ogrodów botanicznych,
- utworzono 17 rezerwatów przyrody.

Realizując **Krajową strategię ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Program działań na lata 2007-2013** w roku sprawozdawczym utworzono strefy ochronne zwierząt łownych w otulinach parków: Roztoczańskiego, Kampinoskiego i Białowieskiego. Wstępnie rozpatrywana jest możliwość utworzenia strefy ochronnej zwierząt łownych w otulinie Poleskiego Parku Narodowego. Prowadzono konsultacje społeczne w sprawie powiększenia Białowieskiego Parku Narodowego. Białowieski PN i Pieniński PN sporządziły projekty planów ochrony na okres 20 lat. Prowadzono intensywne prace nad operatami szczegółowymi do przygotowania planów ochrony dla Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Roztoczańskiego Parku Narodowego.

Wdrażając V priorytet POIiŚ „*Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych*” w roku 2010 podpisano 49 umów o dofinansowanie na łączną wartość ponad 135,21 mln zł (w 119,17 mln zł stanowiło dofinansowanie z funduszy UE).

Dodatkowo, w ramach działań mających na celu ochronę różnorodności biologicznej rozpoczęto lub zrealizowano następujące inwestycje:

- przeprowadzono inwentaryzację i waloryzację składników różnorodności biologicznej, w tym zwłaszcza w zakresie siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych na mocy Dyrektywy Ptasiej i Siedliskowej,
- utworzono w pełni Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000 w Polsce (98% kompletności sieci Natura 2000),
- opracowano lub zintegrowano istniejące i formalne plany ochrony obszarów chronionych, w tym zwłaszcza obszarów Natura 2000.

W związku z Międzynarodowym Rokiem Różnorodności Biologicznej w 2010 r. przeprowadzono kampanię, której celem było podkreślenie szerszego aspektu ochrony różnorodności biologicznej (nie tylko jako pomoc dla zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt i roślin, lecz także podnoszenie jakości życia ludzi). Na kampanię składała się m.in. kampania outdoorowa wraz z dwoma happeningami w Sopocie i we Władysławowie. Kampania miała także bardzo silny komponent edukacyjny zorganizowany w formie konkursu dotyczącego przeprowadzenia akcji edukacyjnej nt. bioróżnorodności, skierowanego do organizacji pozarządowych, parków narodowych i krajobrazowych oraz

²¹ **Ochrona *ex situ*** (łac. *ex situ* – poza miejsce) – ochrona gatunku chronionego realizowana przez przeniesienie do ekosystemu zastępczego, gdzie może on dalej żyć samodzielnie w warunkach naturalnych, lub do środowiska sztucznie stworzonego, w którym musi być otoczony stałą opieką człowieka, podejmowana jedynie przez instytucje naukowe, urzędy konserwatorskie i parki narodowe.

szkół leśnych. Oprócz tego przygotowana została wystawa fotograficzna promująca polską bioróżnorodność, broszura dotycząca różnorodności biologicznej oraz interaktywna gra internetowa dla dzieci i młodzieży wraz z pakietem materiałów informacyjno-promocyjnych.

Ponadto, w 2010 r. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska realizował projekt pn. „Zakupy sprzętu do szybkiej oceny ryzyka w przypadku wystąpienia poważnej awarii, organizacja systemu monitoringu dynamicznego przeciwdziałania poważnym awariom, w tym organizacja systemu i sieci teleinformatycznych” w ramach POIiŚ. Cel projektu to:

- podniesienie sprawności Inspekcji Ochrony Środowiska i Państwowej Straży Pożarnej w ocenie ryzyka powstawania poważnych awarii na miejscu zdarzenia poprzez odpowiednie wyposażenie i przeszkolenie właściwych osób,
- stworzenie ogólnopolskiego systemu monitoringu poważnych awarii w celu przekazywania danych w czasie rzeczywistym w momencie wystąpienia zdarzenia o znamionach poważnej awarii do właściwych organów.

W 2010 r. w ramach powyższego projektu zakupiono i dostarczono właściwym jednostkom 64 sztuki sprzętu pomiarowo-analitycznego i dokumentacyjnego, tj. mierniki poziomu wody, mierniki do pomiaru grubości warstwy węglowodorów, detektory wielogazowe oraz kamery cyfrowe dla dokumentowania terenu akcji.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Podnoszenie poziomu życia mieszkańców oznacza, poza inwestycjami w infrastrukturę techniczną, także inwestycje w infrastrukturę społeczną obejmującą zarówno infrastrukturę fizyczną, jak i zwiększenie dostępu oraz poprawę jakości świadczonych usług w dziedzinie edukacji, zdrowia, usług opiekuńczych, usług socjalnych, a także innych usług służących poprawie jakości kapitału ludzkiego. W ramach podnoszenia poziomu życia mieszkańców i kształtowania jakości kapitału ludzkiego - zgodnie z założeniami SRK - w 2010 r. realizowano przedsięwzięcia dotyczące: infrastruktury edukacji, infrastruktury ochrony zdrowia i socjalnej oraz infrastruktury kultury, turystyki i sportu. Budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury technicznej i społecznej jest jednym z warunków przyspieszenia wzrostu gospodarczego, prowadzenia konkurencyjnej działalności przez przedsiębiorców oraz poprawy jakości i poziomu życia mieszkańców.

a) Infrastruktura edukacji

W roku 2010 **Program Rozwoju Edukacji na Obszarach Wiejskich na lata 2008-2013** wdrażano m.in. poprzez:

- upowszechnienie różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradnictwa zawodowego, dla uczniów z obszarów wiejskich - podjęto prace nad systemowymi zmianami dotyczącymi poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego,
- upowszechnienie wychowania przedszkolnego na terenach wiejskich (na podstawie danych z SIO w grupie dzieci w wieku 3- 5 lat w roku 2010 osiągnięto poziom 43,1%),
- zwiększenie liczby innych form wychowania przedszkolnego (punktów przedszkolnych i zespołów wychowania przedszkolnego) z 824 w 2009 roku do 1240,
- wsparcie inicjatyw na rzecz kształcenia „na odległość”, w tym *e-learning*,
- rozbudowę bazy dydaktycznej szkół i placówek położonych na obszarach wiejskich.

W ramach **Profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą w środowisku nauczania i wychowania** w roku sprawozdawczym realizowano następujące inwestycje:

- upowszechnianie programu „*Szkoła Promująca Zdrowie*” oraz prowadzenie systemu certyfikacji szkół i placówek, realizujących ten program,
- realizację zapisów Porozumienia z dnia 23 listopada 2009 r. o współpracy między Ministrem Edukacji Narodowej, Ministrem Zdrowia oraz Ministrem Sportu i Turystyki w sprawie promocji zdrowia i profilaktyki problemów dzieci i młodzieży,
- popularyzowanie informacji o uniijnych programach, koordynowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, których celem jest: kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych dzieci i młodzieży: „*Owoce w szkole*” i „*Szklanka mleka*”.

Na realizację **Rządowego Programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”** w 2010 r. zostały przeznaczone środki finansowe z rezerwy celowej budżetu państwa w wysokości 6 mln zł. Zrealizowano trzy kluczowe działania:

- wspieranie realizacji programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki poprzez kształtowanie u uczniów postaw sprzyjających rozwojowi indywidualnemu i społecznemu na kwotę 1,991 mln zł,
- poprawa jakości pracy młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii na kwotę 2,889 mln zł,
- wzmocnienie pomocy psychologiczno–pedagogicznej, poprzez wydanie publikacji z serii „*One są wśród nas*”, dotyczącej pomocy uczniom przewlekle chorym. Na ten cel wydatkowano kwotę na kwotę 0,456 mln zł.

Rządowy Program „Radosna szkoła” został przyjęty przez Radę Ministrów na mocy uchwały nr 112/2009 Rady Ministrów z dnia 7 lipca 2009 roku w sprawie *Rządowego programu wspierania w latach 2009-2014, organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia – „Radosna szkoła”*. W 2010 roku po raz pierwszy część środków finansowych programu przeznaczona została na budowę lub modernizację szkolnych placów zabaw. W ramach tego programu sfinansowano 997 takich placów, co stanowi 7% wszystkich szkolnych placów zabaw, które są dostosowane do potrzeb i liczby dzieci w młodszym wieku szkolnym. W drugiej edycji Programu w 5649 szkołach wyposażono szkolne miejsca zabaw w pomoce dydaktyczne. Wśród ww. szkół, aż 3640 szkół znajdowało się na obszarach wiejskich, co stanowi ogółem 64% szkół. Podobnie spośród 997 szkół, które utworzyły lub zmodernizowały w 2010 roku szkolne place zabaw, aż 517 szkół znajdowało się na obszarach wiejskich, co stanowi ponad 52% szkół. Szkoły i organy prowadzące szkoły w 2010 roku wykorzystały środki przyznane na realizację programu w 99,54% na zakup pomocy dydaktycznych i w 74,5% na budowę placów zabaw.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Priorytet XIII – *Infrastruktura szkolnictwa wyższego* dofinansowanie otrzymały uczelnie będące wiodącymi ośrodkami akademickimi w kraju, oferujące kształcenie w największej mierze decydujące o konkurencyjności gospodarki i atrakcyjności dla inwestorów, na tzw. kierunkach priorytetowych. Wsparcie finansowe przeznaczone było na realizację inwestycji infrastrukturalnych uczelni służących prowadzeniu działalności dydaktycznej na najwyższym poziomie, przede wszystkim w obszarze nauk ścisłych i technicznych oraz działalności rozwojowej i naukowo-badawczej powiązanej z dydaktyką.

Wdrażając program wieloletni „**Budowa Kampusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego**” mający na celu zapewnienie odpowiedniej bazy dydaktycznej do procesu kształcenia na UJ prowadzono prace budowlane i projektowe w tym zakresie.

W ramach Regionalnych Programów Operacyjnych przeprowadzono następujące inwestycje:

- dofinansowano budowę lub modernizację uczelnianych obiektów sportowych. Dofinansowanie na modernizację obiektów otrzymały następujące uczelnie: Kolegium Karkonoskie w Jeleniej Górze i Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Kaliszu, natomiast na budowę nowych obiektów: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie i Politechnika Koszalińska;
- przeznaczono dotację celową na zadania inwestycyjne związane z budową nowych obiektów sportowych. Dotację w wysokości 16,3 mln zł otrzymał Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

b) Infrastruktura ochrony zdrowia i socjalna

W obszarze infrastruktury ochrony zdrowia i **Strategii Rozwoju Ochrony Zdrowia na lata 2007-2013** w okresie sprawozdawczym realizowane były następujące inwestycje wieloletnie:

- **Przebudowa i rozbudowa Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku** - zrealizowano prace przygotowawcze w zakresie dokumentacji projektowej, przygotowania terenu i przyłączenia obiektów do sieci oraz pokryto koszt obsługi i nadzoru inwestorskiego.
- **Wieloletni Program Medyczny Rozbudowy i Przebudowy Szpitala Uniwersyteckiego w Bydgoszczy** - zrealizowano prace w zakresie przygotowania terenu i przyłączenia obiektów do sieci, modernizacji zasilania w energię elektryczną szpitala, zagospodarowania terenu, prac przygotowawczych, dokumentacji projektowej oraz pokryto koszty związane z obsługą inwestorską.
- **Akademickie Centrum Kliniczno - Innowacyjno - Dydaktyczne w Gdańsku** - przygotowano teren pod drogi i część chodników, przebudowano wodociąg, wykonano przyłącza instalacyjne, zakończono roboty elewacyjne, realizowano prace w zakresie instalacji, rozpoczęto roboty wykończeniowe. Zrealizowano również prace projektowe związane z układem drogowym oraz pokryto koszty obsługi inwestorskiej.
- **Nowa siedziba Szpitala Uniwersyteckiego - Kraków Prokocim Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie** - kontynuowano prace projektowe w zakresie projektu wykonawczego, specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych, przedmiarów robót, kosztorysów inwestorskich, certyfikatu energetycznego budynku.
- **Centrum Kliniczno - Dydaktyczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi** - zrealizowano prace w bloku łóżkowym z diagnostyką oraz w bloku zabiegowym w zakresie robót wykończeniowych oraz prac uzupełniających w zakresie instalacji. Wykonano ogrodzenie terenu wraz z jego zagospodarowaniem, zakupiono wyposażenie do budynku, wykonano dokumentację techniczną oraz pokryto koszty związane z obsługą inwestorską.

- **Szpital Pediatryczny Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w Warszawie** – wykonano dokumentację projektową oraz rozbiórkę budynku infrastruktury technicznej towarzyszącej w ramach przygotowania terenu pod budowę.
- **Centrum Kliniczne Akademii Medycznej we Wrocławiu** – zrealizowano roboty wykończeniowe i instalacyjne oraz wyposażenie w budynkach szpitalnych, w tym m.in. w części administracyjno-diagnostycznej, oddziału ratownictwa, trzech klinikach zabiegowych, bloku operacyjnego, dziale diagnostyki obrazowej, oddziale rehabilitacji. Zrealizowano także roboty budowlane w obiektach gospodarki energetycznej oraz elementy zagospodarowania terenu wraz z poniesieniem nakładów na obsługę inwestorską.

W ramach **Strategii Rozwoju Ochrony Zdrowia na lata 2007-2013** wdrażany jest **Narodowy Program Zdrowia** jako jej integralna część, w który wpisują się realizowane w 2010 r. następujące programy zdrowotne:

- **Program wieloletni „Narodowy program zwalczania chorób nowotworowych”.** Program zakłada objęcie co najmniej 70% populacji kobiet badaniami profilaktycznymi raka piersi i szyjki macicy. W ramach wdrażanych działań w 2010 r. dokonano m.in. doposażenia placówek służby zdrowia w niezbędny specjalistyczny sprzęt diagnostyczno-leczniczy.
- **„Narodowy Program Wyrównywania Dostępności do Profilaktyki i Leczenia Chorób Układu Sercowo-Naczyniowego na lata 2010-2012 POLKARD”**, ma na celu wsparcie działań na rzecz ograniczenia umieralności z powodu chorób układu sercowo-naczyniowego w Polsce poprzez działania na rzecz wyrównywania dysproporcji w dostępie do wysokospecjalistycznych świadczeń zdrowotnych w zakresie kardiologii, kardiologii dziecięcej, kardiologii i neurologii uwarunkowanych bazą sprzętową. Priorytetem programu jest doposażenie i wymiana wyeksploatowanego sprzętu w jednostkach zajmujących się diagnostyką i leczeniem chorób układu krążenia.

W 2010 r. realizowane było zadanie z zakresu profilaktyki i promocji. Zadanie miało charakter ogólnopolski, było skierowane do całego społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i osób po 40 roku życia. Ponadto kampania realizowana w mediach masowych (telewizja, Internet, prasa, radio, outdoor) oraz za pomocą działań z zakresu PR. Ogólnopolska kampania społeczna prowadzona była pod hasłem *I love♥Kochaj swoje serce. Dla zdrowia!* Przy jej udziale propagowane były odpowiednie postawy i nawyki prozdrowotne oraz upowszechniana była wiedza o czynnikach, które mają związek z zachorowaniami na choroby układu sercowo-naczyniowego.

- **Narodowy Program Rozwoju Medycyny Transplantacyjnej.** W ramach programu w 2010 r. kontynuowano rozpoczęte w latach ubiegłych niezbędne prace modernizacyjno – inwestycyjne w ośrodkach przeszczepiających narządy i komórki krwiotwórcze oraz w bankach tkanek i komórek mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa pacjentów, jak również wyposażono je w wysokospecjalistyczny sprzęt i aparaturę. Jednocześnie kontynuowano działania umożliwiające wdrożenie nowych metod leczenia w zakresie transplantacji. Prowadzono badania potencjalnych dawców i promocję dawstwa szpiku i komórek krwiotwórczych. Przeprowadzono także szkolenia koordynatorów transplantacyjnych.

Cele **Strategii Rozwoju Ochrony Zdrowia na lata 2007-2013** realizowane były również przy udziale środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, jak również środków Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

W ramach Priorytetu XII *Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia* PO IiŚ, w 2010 r. współfinansowano zadania związane z zakupem specjalistycznych środków transportu sanitarnego na potrzeby zespołów ratownictwa medycznego, inwestycje w infrastrukturę w zakresie ratownictwa medycznego (rozbudowa, przebudowa, remont oraz doposażenie szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz budowa i remont lądowisk dla helikopterów), a także inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym (w zakresie przebudowy, rozbudowy, remontu obiektów związanych z infrastrukturą ochrony zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym, zakupem aparatury obrazowej, zakupem wyrobów medycznych służących do diagnostyki i terapii). Zawarto 168 umów z beneficjentami, na łączną kwotę dofinansowania 885,537 mln zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Do dnia 31 grudnia 2010 r. zakończono realizację 90 projektów (w tym 87 w zakresie zakupu ambulansów oraz 3 w ramach inwestycji w infrastrukturę ratownictwa medycznego). W 2010 roku rozpoczęła się także realizacja projektu polegającego na budowie, remoncie oraz doposażeniu baz Lotniczego Pogotowia Ratunkowego (I etap), a także projektu dotyczącego budowy i wyposażenia Wojewódzkich Centrów Powiadamiania Ratunkowego.

Realizując **Program wieloletni „Wymiana śmigłowców Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Lotnicze Pogotowie Ratunkowe w latach 2005-2010”** dokonano wyposażenia SPZOZ Lotnicze Pogotowie Ratunkowe w 23 śmigłowce, narzędzia obsługowe i części zamienne oraz przeprowadzono niezbędne szkolenia w tym zakresie.

Wdrażając **Program Wieloletni na lata 2007-2011 „Polskie Sztuczne Serce”** w roku 2010 przeprowadzono szereg interwencji, w tym m.in. prowadzono mechaniczne wspomaganie serca u 16 pacjentów, wykonano kolejne dwa wszczepienia implantowalnej pompy wspomaganie serca. Zorganizowano również wystawę pt.: „*Efekty programu Polskie Sztuczne Serce*” z pierwszymi rezultatami programu.

W ramach realizacji programu wieloletniego **„Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia”** w 2010 r. do Ministerstwa Zdrowia wpłynęło 13 wniosków o objęcie programem, przy czym z 24 jednostkami samorządu terytorialnego (uwzględniając wnioski złożone i niezrealizowane w 2009 r.) zawarto umowy o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na łączną kwotę ponad 171 mln zł. W miejsce samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej powołano 24 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej prowadzone przez spółki kapitałowe. Na dzień 31 grudnia 2010 r. 13 nowopowstałych spółek osiągało dobre wyniki finansowe oraz utrzymywało płynność finansową. W 10 spółkach odnotowano niewielkie straty finansowe z całokształtu działalności, przy czym 8 z nich nadal zachowuje płynność finansową. Największe zainteresowanie udziałem w programie wykazują województwa: dolnośląskie, lubuskie i wielkopolskie, najmniejsze zaś – opolskie, podlaskie, podkarpackie i świętokrzyskie.

c) Infrastruktura kultury, turystyki i sportu

W ramach **Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2013. Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020** w roku sprawozdawczym prowadzone było systematyczne wsparcie procesów podnoszenia jakości i wydajności infrastruktury kultury i bibliotek, sprzyjające udostępnianiu zasobów kulturowych i wyrównaniu poziomu infrastruktury kultury w różnych regionach kraju, a także wsparcie modernizacji i unowocześniania infrastruktury kultury i bibliotek. Dofinansowano projekty w szczególności z zakresu:

- remontu, modernizacji, renowacji budynków oraz adaptacji nieruchomości,
- przygotowania dokumentacji technicznej niezbędnej do prowadzenia inwestycji,
- zakupu wyposażenia służącego działalności kulturalnej i edukacyjnej w zakresie kultury i czytelnictwa.

W ramach programów ogłoszonych w 2010r. dwa dedykowane były działaniom na rzecz poprawy i rozwoju infrastruktury kultury; były to **Program Infrastruktura Kultury** (w ramach którego zawartych zostało 159 umów) oraz **Program Infrastruktura Bibliotek** (w ramach którego zawartych zostało 112 umów).

W obszarze **wspierania bibliotek i rozwoju czytelnictwa** dofinansowane projekty w znacznym stopniu przyczyniły się do podniesienia standardu bibliotek publicznych (modernizacji lub stworzenia niezbędnej infrastruktury do korzystania z usług bibliotek, w tym nowoczesnego sprzętu komputerowego). Program odegrał również istotną rolę interwencyjną, w sytuacji kryzysowej: zabezpieczania i odbudowywania infrastruktury kulturalnej po powodzi.

W roku 2010 Biblioteka Narodowa, Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków, Narodowy Instytut Audiowizualny, Narodowe Archiwum Cyfrowe rozpoczęły szkolenia z zakresu digitalizacji dla własnych pracowników oraz pracowników innych instytucji, jak również rozpoczęły prace nad jednolitymi standardami technicznymi oraz procedurami stosowanymi w procesie digitalizacji.

W ramach **Programu wieloletniego „Dziedzictwo Fryderyka Chopina 2010”** przeprowadzono na łączną kwotę ponad 29 mln zł prace budowlane Centrum Chopinowskiego w Warszawie oraz zakup wyposażenia muzealnego, w tym dokonano adaptacji Zamku Ostrojskich i rewitalizacji parku w Żelazowej Woli wraz z infrastrukturą turystyczną. Budowa obiektów kubaturowych Parku w Żelazowej Woli została zakończona w 2009 r., zaś w 2010 r. odbyło się uroczyste otwarcie Muzeum Fryderyka Chopina.

W ramach **Programu wieloletniego „Budowa Muzeum Historii Żydów Polskich”** w roku sprawozdawczym kontynuowano budowę konstrukcji budynku muzeum. Prowadzono niezbędne roboty budowlane, wykonano audiowizualną dokumentację realizacyjną budowy Muzeum, przeprowadzono nadzór inwestorski, projektowanie architektoniczne i konsultacje techniczne, nadzór autorski nad budową Muzeum, wykonanie i pielęgnację nasadzeń rekompensacyjnych i przyłączenie obiektu do sieci elektroenergetycznej. Wykonanie finansowe robót budowlanych na koniec 2010 r. wyniosło 50,6 mln zł, co stanowi 33,2% kosztu całkowitego inwestycji.

Wdrażając **Program wieloletni „Rozwój Biblioteki Centralnej Polskiego Związku Niewidomych”** w roku 2010 przeprowadzono m.in. prace dotyczące zdigitalizowania i przetwarzania książek do ogólnościatowych standardów oraz utworzenia stanowiska ds. e-czytelnictwa.

Poniesione w 2010r. w ramach projektu wydatki zagwarantowały bibliotece ciągłość realizacji zadań, w tym najważniejszego tj. zapewnienia niewidomym dostępu do publikacji. Zwiększona została ilość tytułów dostępnych dla użytkowników biblioteki (nabyto 723 egz. wydawnictw), w tym nowości wydawniczych. Zdigitalizowano i przetworzono do ogólnościatowych standardów 836 tytułów książek, co zwiększyło ich dostępność dla czytelników. W stosunku do roku 2009 więcej czytelników skorzystało z wypożyczalni on-line, pobierając książki w formacie „czytak”, „daisy” oraz w plikach tekstowych odczytywanych mową syntetyczną. W celu udzielenia porad i wsparcia technicznego w zakresie obsługi programów komputerowych dedykowanych osobom niewidomym oraz obsługi odtwarzaczy książek cyfrowych w 2010 r. utworzono stanowisko do spraw e-czytelnictwa.

Zgodnie z **Kierunkami rozwoju turystyki do 2015 roku** w 2010 r. działań Międzyresortowy Zespół do spraw koordynacji zadań Rządu, którego prace przebiegały zarówno w formie posiedzeń jak i grup roboczych w obszarach:

- przeciwdziałania skutkom kryzysu gospodarczego w turystyce,
- działań na rzecz zwiększenia udziału Polaków w turystyce krajowej, w szczególności na rzecz wzrostu dostępności do usług dzieci i młodzieży szkolnej, osób niepełnosprawnych, osób starszych oraz rodzin,
- bezpieczeństwa turystów.

W 2010 r. odbyło się osiem posiedzeń Zespołu. Obrady koncentrowały się wokół następującej problematyki: regulacji prawnych, mających wpływ na rozwój turystyki; turystyki społecznej w Polsce; turystyki w programach operacyjnych w starej (2004-2006) i nowej (2007-2013) perspektywie; działalności promocyjnej dla turystyki; informacji dla turystów krajowych i zagranicznych; kształcenia zawodowego oraz na poziomie wyższym kadr dla turystyki; działań branży turystycznej na rzecz wprowadzenia samoregulacji; bezpieczeństwa turystów w kontekście wystąpienia siły wyższej oraz skutków wystąpienia siły wyższej dla branży turystycznej; rozwoju turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki, jako jednego z markowych produktów polskiej turystyki, a także przygotowań i priorytetów polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w obszarze turystyki.

Obrady, dyskusje i ustalenia zaowocowały m.in.:

- podjęciem kompleksowych prac nad dokonaniem oceny wpływu regulacji prawnych na funkcjonowanie infrastruktury turystycznej i w dalszej kolejności na funkcjonowanie przedsiębiorców turystycznych,
- podjęciem przez Polską Izbę Turystyki oraz Izbę Turystyki Rzeczypospolitej Polskiej prac służących opracowaniu i wdrożeniu „*Kodeksu Dobrych Praktyk Organizatora Turystyki*” w kontaktach z klientami - przy aktywnym wsparciu Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- przeanalizowaniem potrzeby podjęcia dyskusji na rzecz koordynacji działań promocyjnych,

- opracowaniem raportu pn. *„Realizacja projektów z zakresu turystyki w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - według stanu na 31.12.2010 r.”.*

W wyniku prac grup roboczych Zespołu zrealizowano m.in. następujące zadania:

- -wykonano i upowszechniono w środowisku turystycznym, ekspertyzę pt. *„Wpływ światowego kryzysu gospodarczego w 2009 r. na stan i perspektywy rozwoju turystyki w Polsce wraz z rekomendacjami”*,
- opracowano i upowszechniono informację pt. *„Instrumenty wsparcia branży turystycznej w różnych krajach Europy”*,
- opracowano i upowszechniono materiał pt. *„Turystyka - czy i jak państwo powinno pomagać w rozwoju branży”*,
- wykonano badanie pt. *„Szanse i bariery dostępu podmiotów turystycznych do funduszy strukturalnych”*, wyniki którego są wykorzystywane w przygotowaniach do nowego okresu programowania,
- dokonano analizy mechanizmów wsparcia i rozwiązań legislacyjnych turystyki społecznej w krajach europejskich oraz przyczyn ograniczających udział Polaków w turystyce krajowej w celu opracowania założeń projektu krajowego programu turystyki społecznej,
- przygotowano projekt założeń do projektu ustawy o szlakach turystycznych,
- przygotowano i zrealizowano II etap akcji *„Bezpieczny Stok”* w sezonie zimowym 2010/2011,
- opracowano materiały promocyjno-edukacyjne akcji *„Bezpieczna Woda”*,
- kontynuowano akcję *„Telefon Bezpieczeństwa”*.

Inicjowanie, prowadzenie, koordynowanie oraz wspieranie działań mających na celu rozwój polskiego sportu, uwzględniające jego społeczny, gospodarczy i organizacyjny wymiar prowadzone było w 2010 r. w ramach **Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2015**. Priorytetowym była m.in. integracja działań oraz aktywizacja organów administracji publicznej, samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji w obszarze kultury fizycznej, w tym w sporcie.

Cele strategiczne i operacyjne strategii realizowane były m.in. poprzez:

- kontynuację programu wieloletniego pod nazwą **„Przygotowanie i wykonanie przedsięwzięć Euro 2012”**, niezbędnego do realizacji przygotowań do finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012. Całkowita wartość nakładów na realizację Programu wynosi 4 880 631 tys. zł, w tym 2 483 531 tys. zł ze środków budżetu państwa. W ramach programu realizowana będzie inwestycja Budowy Stadionu Narodowego finansowana w całości ze środków budżetu państwa.
- programy rozwoju sportu dla wszystkich, upowszechniania sportu w różnych grupach społecznych, w tym w środowisku akademickim, wiejskim, w rodzinie oraz w środowiskach polonijnych;

- kontynuację budowy i rozbudowy kompleksów sportowych w ramach **programu „Moje Boisko – Orlik 2012”**. W roku 2010 na realizację programu zaplanowano w budżecie państwa kwotę 250 mln zł. W roku sprawozdawczym w III edycji programu dofinansowanie w łącznej kwocie 193,8 mln zł udzielone zostało 567 obiektom, z czego: 519 to kompleksy „Moje Boisko-Orlik 2012”, 38 to obiekty „Biały Orlik”, 10 dofinansowań uszkodzonych wskutek powodzi kompleksów „Moje Boisko – Orlik 2012”. Zaplanowane środki budżetowe po zmianach wykorzystane zostały w 86,5 %. Do użytku oddanych zostało 407 kompleksów „Moje Boisko – Orlik 2012” z III edycji programu, 36 „Białych Orlików” oraz 10 wyremontowanych kompleksów z poprzednich edycji uszkodzonych wskutek powodzi;
- programy przygotowania zawodników kadry narodowej do udziału w międzynarodowych zawodach i igrzyskach olimpijskich oraz wspieranie i rozwój sportu młodzieżowego ze szczególnym uwzględnieniem: przygotowań i udziału reprezentacji Polski w XXI Zimowych Igrzyskach Olimpijskich i Paraolimpijskich Vancouver 2010, I Letnich Młodzieżowych Igrzyskach Olimpijskich w Singapurze oraz projektu pn. Klub Polska Londyn 2012;

Dążąc do prowadzenia skutecznej i efektywnej polityki sportowej z wykorzystaniem nowoczesnych systemów teleinformatycznych w 2010 r. przystąpiono do prac nad wdrożeniem **Systemu Informacji Sportowej (SISport)**.

W zakresie **poprawy dostępności infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i jej stanu** w 2010 r. realizowano programy inwestycyjne ze środków państwowego **Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej**. W roku 2010 realizowanych było 941 umów z dofinansowaniem inwestycji. Ogólna kwota dofinansowania wyniosła 361,4 mln zł. W ramach powyższych środków dofinansowano zadania z zakresu inwestycji i remontów obiektów sportowych następujących programów: wojewódzkich wieloletnich programów rozwoju bazy sportowej, programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu, programu budowy wielofunkcyjnych boisk sportowych ogólnie dostępnych dla dzieci i młodzieży oraz programu budowy pełnowymiarowych płyt piłkarskich ze sztuczną nawierzchnią.

W 2010 r. kontynuowane były etapowe zadania dotyczące przygotowań Polski do **UEFA EURO 2012**. Na budowanych obiektach: Stadionie Narodowym w Warszawie, Stadionach w Gdańsku i Wrocławiu nastąpił zdecydowany postęp prac, a Stadion w Poznaniu został ukończony.

W obszarze **rozwój sportu powszechnego (sportu dla wszystkich)** podejmowano działania mające na celu zwiększenie ogólnego uczestnictwa w sporcie i zachęcanie jak największej liczby obywateli do aktywności fizycznej oraz poprawę wykorzystania potencjału sportu w zakresie budowania spójności i integracji społecznej. Dofinansowano m.in.:

- realizację projektu **„Animator Moje Boisko - Orlik 2012”**. Na kompleksach sportowych „Orlik” zatrudnionych było 1449 animatorów, a w cyklu rocznym w różnych formach aktywności uczestniczyło około 8,4 mln osób (w tym 1,7 mln dorosłych),
- organizację zajęć sportowych dla ok. 138 tys. uczniów szkół podstawowych i gimnazjów priorytetowo traktując naukę pływania i bezpieczeństwo uczniów wypoczywających nad wodą,

- programy upowszechniania sportu w różnych grupach społecznych, w tym w środowisku akademickim, wiejskim, w rodzinie oraz w środowiskach polonijnych,
- organizację masowych imprez sportowych takich m.in. jak: „*Biegnij Warszawa/Maszeruję – Kibicuję*”, *Maraton Solidarności w Gdańsku*, *Sportowy Turniej Miast i Gmin*, *Family Cup* oraz promocję turystyki aktywnej,
- rozszerzenie systemu rekreacji jako formy rehabilitacji osób niepełnosprawnych, promocję sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych,
- rozszerzenie programu działań w zakresie przeciwdziałania patologiom oraz mających na celu poprawę wykorzystania potencjału sportu w zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

W obszarze **wzrost wyników sportowych** w sezonie przedolimpijskim najbardziej utytułowani zawodnicy w sportach letnich realizowali indywidualne programy przygotowań w ramach projektu pn. **Klub Polska Londyn 2012**. Podjęto prace nad doskonaleniem systemu kształcenia kadr kultury fizycznej m.in. poprzez działalność *Akademii Trenerskiej*. Rozszerzono program szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w ramach szkolenia sportowego młodzieży polskich związków sportowych i zwiększono liczbę ośrodków szkoleniowych. Kontynuowano Program *Talent* oraz dofinansowano szkolenie młodzieży w ośrodkach LZS, w publicznych i niepublicznych szkołach mistrzostwa sportowego, akademickich i wojskowych centrach szkolenia sportowego oraz szkolenie w ramach kadr wojewódzkich.

Priorytet 3 SRK: Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości

Zasadniczym celem działań realizowanych w ramach Priorytetu 3. SRK jest wzrost zatrudnienia oraz poprawa efektywności wykorzystania zasobów pracy w Polsce. Do osiągnięcia powyższego celu służą przedsięwzięcia obejmujące: tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości i zmniejszanie obciążeń pracodawców, upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia oraz wzrost mobilności zasobów pracy, wyrównywanie szans na rynku pracy, dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, rozwijanie instytucji dialogu społecznego i wzmacnianie negocjacyjnego systemu stosunków między pracownikami a pracodawcami, poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy, wzrost efektywności instytucjonalnej obsługi rynku pracy oraz prowadzenie racjonalnej polityki migracyjnej.

Według wstępnych szacunków sytuacja na rynku pracy uległa w 2010 r. niewielkiej poprawie. Wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku 15-64 lata utrzymał się na niezmiennym poziomie i wyniósł 59,3%, co oznacza, że o ponad 2 pkt. proc. przewyższył wartość zakładaną w SRK dla 2010 r. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 15-64 lata przekroczył wartość zakładaną w SRK dla roku 2010 o 2,5 p.p. i osiągnął wartość 20,5%.

Na koniec grudnia 2010 roku stopa bezrobocia rejestrowanego była nieznacznie wyższa niż przed rokiem i wyniosła 12,3%. Wśród osób zarejestrowanych jako bezrobotne najbardziej zwiększył się udział osób długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50. roku życia i osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia. Zmniejszył się natomiast odsetek osób młodych oraz osób bez kwalifikacji zawodowych. Tym niemniej w grupie osób młodych (15-24 lata) stopa bezrobocia wg BAEL wzrosła do poziomu 23,7%.

Oceniając poziom wykształcenia, należy podkreślić, że odsetek osób z wykształceniem średnim utrzymuje się na w miarę stałym poziomie, w 2010r. wyniósł 35,7%. Systematycznie wzrasta natomiast udział ludności w wieku 15-64 lata z wykształceniem wyższym. W 2010 r. osiągnął poziom 1/5 tej grupy wiekowej, co zdecydowanie przekraczało zakładaną wartość dla tego wskaźnika w roku 2010 (15%). Wzrósł także odsetek osób w wieku 25-64 lata, które uczą się i dokończają – w 2010 r. wyniósł 5,3%. Nie przekroczył jednak zakładanej w SRK wartości 7%. Poniżej zakładanej wartości kształtuje się także udział absolwentów kierunków matematycznych, przyrodniczych i technicznych. W roku akademickim 2009/2010 wyniósł on tylko 17,6%.

W 2010 r. Uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2010 roku wszedł w życie **Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2009 – 2011 (KPDZ/2009-2011)**, opracowany zgodnie z *ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* przez Międzyresortowy Zespół powołany w tym celu przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Na realizację KPDZ/2009-2011 wydatkowano w 2010 r. ogółem 10,1 mld zł²², z tego środki krajowe wynosiły – 5,3 mld zł (52,1% ogółu wydatkowanych środków), natomiast środki zagraniczne – prawie 4,9 mld zł (47,9% ogółu wydatkowanych środków).

Na podstawie zdiagnozowanych wyzwań i zagrożeń ustalono cztery priorytety, których realizacji służą działania określone w KPDZ/2009-2011. Priorytetami tymi są:

²² Bez środków wydatkowanych w ramach zadania: 1.1.9. Program rozwoju edukacji na obszarach wiejskich.

1. wzrost aktywności,
2. sprawny rynek pracy,
3. doskonalenie aktywnej polityki rynku pracy,
4. łagodzenie skutków kryzysu gospodarczego i przygotowanie rynku pracy do ożywienia gospodarki.

Realizowane działania w priorytecie 1. „wzrost aktywności” koncentrują się wokół osób najbardziej narażonych na pozostawanie w stanie bierności zawodowej: osób w wieku powyżej 50 lat, młodzieży, osób niepełnosprawnych i mieszkańców wsi. Podjęte zadania zmierzają do modernizacji systemu szkolnictwa i przystosowania go do potrzeb rynku pracy, ułatwienia godzenia obowiązków rodzinnych z pracą oraz wsparcia ekonomii społecznej. Tym samym realizowane są przede wszystkim działania SRK: *b) Upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia oraz wzrost mobilności zasobów pracy oraz d) Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.*

Realizowane zadania w ramach 2. priorytetu „sprawny rynek pracy” zmierzają m.in. do poprawy funkcjonowania rynku pracy poprzez stworzenie lepszych warunków działania przedsiębiorstw oraz zatrudniania pracowników, promocji alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy i modernizacji systemu zabezpieczenia społecznego na rynku pracy. Tym samym realizowane są przede wszystkim działania SRK: *a) Tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości i zmniejszanie obciążeń pracodawców oraz b) Upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia oraz wzrost mobilności zasobów pracy SRK.*

Działania podejmowane w ramach 3. priorytetu „doskonalenie aktywnej polityki rynku pracy” koncentrowały się wokół zwiększenia dostępności działań publicznych służb zatrudnienia dla osób chcących podjąć lub zmienić pracę oraz doskonalenia usług pośrednictwa pracy. Dotyczą m.in. zmian w prawie (nowelizacja ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, nowelizacja rozporządzeń, przygotowanie i implementacja rozporządzeń) i prowadzenia szkoleń. Priorytet ten realizuje zatem przede wszystkim działanie *g) Wzrost efektywności instytucjonalnej obsługi rynku pracy SRK.*

Działania w ramach 4. priorytetu „łagodzenie skutków kryzysu gospodarczego oraz przygotowanie rynku pracy do ożywienia gospodarki” to tworzenie warunków ułatwiających przedsiębiorstwom szybką adaptację do zmiennych warunków gospodarowania, a także kreacja nowych miejsc pracy poprzez wsparcie przedsiębiorczości oraz zwiększenie skłonności do inwestowania w warunkach dynamicznych zmian gospodarczych. Tym samym priorytet ten realizuje przede wszystkim działanie SRK: *a) Tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości i zmniejszanie obciążeń pracodawców.*

Ponadto, w 2010 roku działania w ramach Priorytetu 3 SRK realizowane były w szczególności w następujący sposób:

a) Tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości i zmniejszanie obciążeń pracodawców

Działanie to realizowane było przede wszystkim w ramach priorytetu czwartego KPDZ/2009-2011 związanego z łagodzeniem skutków kryzysu gospodarczego oraz przygotowaniem rynku pracy do ożywienia gospodarki, w szczególności poprzez tworzenie warunków ułatwiających

przedsiębiorstwom szybką adaptację do zmiennych warunków gospodarowania oraz kreację nowych miejsc pracy poprzez wsparcie przedsiębiorczości oraz zwiększenie skłonności do inwestowania w warunkach dynamicznych zmian gospodarczych.

Ponadto w połowie 2009 roku weszła w życie ustawa z dnia 1 lipca 2009 r. *o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców* umożliwiającą przedsiębiorstwom dotkniętym zmniejszeniem popytu okresowe obniżenie kosztów utrzymania zasobów pracy poprzez skrócenie czasu pracy (do maksymalnie 50 % etatu), bądź skierowanie na tzw. urlop postojowy, przy równoczesnym wsparciu materialnym pracowników ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. W 2010 roku w ramach realizacji ustawy dla wsparcia przedsiębiorców subsydiowano utrzymanie miejsc pracy jako alternatywę zwolnień grupowych. Realizując przepisy ustawy, Fundusz w 2010 r. wypłacił świadczenia dla 6 591 pracowników w kwocie blisko 5,8 mln zł, średnio 879 zł na osobę, z tytułu częściowego zaspokojenia wynagrodzeń pracowniczych za czas przestoju ekonomicznego, częściowego zrekompensowania obniżenia wymiaru czasu pracy oraz z tytułu składki na ubezpieczenie społeczne pracowników.

Na podstawie podpisanych od roku 2009 do końca lutego 2011 r. umów, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych dokonał wypłaty świadczeń na kwotę prawie 7 mln zł dla pracodawców będących w przejściowych trudnościach.

W ramach zadania związanego z modyfikacją funduszu szkoleniowego jako instrumentu polityki rynku pracy podejmowano działania na rzecz zachęcenia pracodawców dotkniętych skutkami kryzysu do szkolenia pracowników w oparciu o wykorzystanie funduszu szkoleniowego. Wydatki z Funduszu Pracy na dofinansowanie kosztów szkoleń, studiów podyplomowych oraz szczegółowych warunków finansowania stypendiów, składek na ubezpieczenia społeczne wyniosły 1,5 mln zł.

Dodatkowego wsparcia dla prowadzenia działalności gospodarczej w sytuacji kryzysu udzielono w obszarze e-learningu. W 2010 r. kontynuowano szkolenia e-learningowe wprowadzone do portalu edukacyjnego PARP w 2009 r.:

- szkolenie e-learningowe pn. *Zarządzanie firmą w sytuacji kryzysu* obejmujące takie zagadnienia jak: kryzys w gospodarce, kryzys w firmie, analiza sytuacji kryzysowej w firmie, strategię antykryzysową, zarządzanie finansowe w kryzysie, zarządzanie ludźmi w sytuacji kryzysowej, komunikacja i działania PR, narzędzia prewencji i ostrzegania,
- szkolenie e-learningowe pn. *Zabezpieczenie transakcji handlowych* obejmujące takie zagadnienia jak: ryzyko w działalności gospodarczej, metody pozyskiwania informacji, formy prowadzenia działalności gospodarczej i odpowiedzialność za długi, ocena wiarygodności kontrahenta, zawarcie umowy, osobiste zabezpieczenia transakcji, rzeczowe formy zabezpieczenia transakcji, dobór zabezpieczeń prawnych, wykonanie umowy i windykacja należności, factoring, forfaiting, instrumenty pochodne jako metoda zabezpieczenia, zabezpieczanie cen surowców i towarów.

W ramach PO KL kontynuowano aktualizację pakietów informacyjnych dla Punktów Konsultacyjnych. W ramach niniejszego zadania zostało lub jest realizowane szereg umów mających na celu aktualizację oraz opracowanie nowych pakietów i produktów informacyjnych, których zadaniem jest wsparcie konsultantów Punktów Konsultacyjnych w precyzyjnym i właściwym informowaniu przedsiębiorców m. in. w administracyjno-prawnych

aspektach działalności gospodarczej, w tym o dostępnym spektrum działań pozwalających na skuteczne radzenie sobie z pogorszeniem sytuacji gospodarczej.

b) Upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia oraz wzrost mobilności zasobów pracy

Zwiększeniu aktywności zawodowej służą działania tworzące warunki dla elastycznych form zatrudnienia. Nowelizacja *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw)* przyniosła zmiany w zakresie upowszechniania modelu *flexicurity*, m.in. wprowadziła nowe instrumenty rynku pracy, ułatwiła dostępność usług szkoleniowych oraz zwiększyła wielkość pomocy finansowej na rozwój kapitału ludzkiego. Ponadto ustawa poszerza grono beneficjentów usług rynku pracy, zakłada wyodrębnienie z urzędów pracy centrów aktywizacji zawodowej oraz stwarza nowe możliwości świadczenia wybranych usług z wykorzystaniem ICT, czym poszerza dostęp do usług rynku pracy.

Działanie to realizowane jest przede wszystkim w ramach priorytetu KPDZ/2009-2011 **2.1 Sprawny rynek pracy – Promocja elastycznych i alternatywnych form zatrudnienia**. W 2010 roku zrealizowano projekt składający się z dwóch głównych działań realizowanych równolegle: ekspertyzy wdrożenia *flexicurity* na polskim rynku pracy oraz rekomendacji dotyczących podjęcia dalszych działań (m.in. wskazane zostały priorytetowe kierunki działań w ramach analizowanych komponentów modelu *flexicurity*), a także badania perspektyw implementacji modelu *flexicurity* na poziomie przedsiębiorstw. Przygotowano broszurę na temat *flexicurity* oraz raport z przeprowadzonego badania, a także zorganizowano konferencję międzynarodową podczas której upowszechniono raport końcowy z badań pn. „*Flexicurity w Polsce - diagnoza i rekomendacje*”.

c) Inicjatywy na rzecz równości szans na rynku pracy

Zakłada się, że wzrost zatrudnienia zostanie uzyskany poprzez wykorzystanie rezerw w postaci osób pozostających poza rynkiem pracy, przede wszystkim młodzieży-absolwentów, kobiet, osób powyżej 50 roku życia oraz osób niepełnosprawnych.

W styczniu 2010 r. przyjęty został **Dokument Implementacyjny „Programu Solidarność pokoleń – Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+”**, pozwalający na uruchomienie działań ukierunkowanych na lepsze wykorzystanie zasobów ludzkich w wieku 50 i więcej lat. Obejmuje on z jednej strony działania mające wprowadzić zachęty i ułatwienia dla pracodawców do zatrudniania i utrzymywania w zatrudnieniu osób starszych, z drugiej zaś – działania, których celem będzie poprawa kwalifikacji, umiejętności i efektywności tych osób. Z dniem 1 września 2010 r. powołano Krajowego Koordynatora Programu odpowiedzialnego za bieżące monitorowanie realizacji działań zapisanych w Programie. Dokument Implementacyjny zawiera bazę mierników stanowiących pewne przybliżenie efektów realizacji Programu. Do I połowy 2010 r. poprawie uległo 8 z 13 ustalonych wskaźników, jeden pozostał na niezmiennym poziomie (klin podatkowy). Poprawie uległy m.in.: wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata (w 2010 r. wyniósł on 34%), podniósł się także efektywny wiek przechodzenia na emeryturę. Zwiększono liczbę przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych, co przełożyło się na zwiększenie udziału dzieci w wieku 0-6 lat objętych instytucjonalną opieką do poziomu 39,1%. Zakończono 10 zadań będących w kompetencjach Ministra Pracy i Polityki Społecznej. W dalszym ciągu realizowane są 34 zadania mające dłuższą perspektywę czasową.

W dniu 20 maja 2010 r. Sejm przyjął *ustawę o zmianie ustawy – Kodeks Pracy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych*.²³ Ustawa obowiązuje od 16 lipca 2010 r. i dotyczy także osób w wieku 50+. Ustawa przewiduje możliwość udzielania pracownikom podnoszącym kwalifikacje zawodowe z inicjatywy pracodawcy albo za jego zgodą płatnego urlopu szkoleniowego, a także płatnego zwolnienia z całości lub części dnia pracy, na czas niezbędny, by punktualnie przybyć na obowiązkowe zajęcia oraz na czas ich trwania. Ponadto ustawa umożliwi przyznanie przez pracodawcę pracownikowi podnoszącemu kwalifikacje zawodowe dodatkowych świadczeń, np. na pokrycie opłat za kształcenie, przejazd, podręczniki i zakwaterowanie. Wartość takich świadczeń jest zwolniona z podatku dochodowego od osób fizycznych.

W przypadku osób niepełnosprawnych, działania podjęte w roku 2010, skupiły się przede wszystkim na zapewnieniu stabilności finansowej systemu pomocy osobom niepełnosprawnym. W tym celu z dniem 29 października 2010 r. znowelizowano *ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw*.

Ponadto, w roku 2010, w ramach PO KL, rozpoczęto realizację 5 nowych projektów, mających na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych, które ze względu na szczególne schorzenia mają największe trudności z wejściem na rynek pracy. Programy te, to: „*Wsparcie osób głuchoniewidomych na rynku pracy II – Weź sprawy w swoje ręce*”, „*Wsparcie osób niepełnosprawnych ruchowo na rynku pracy II*”, „*Wsparcie osób niepełnosprawnych w swobodnym dostępie do informacji i usług zamieszczonych w Internecie*”, „*Wsparcie osób niewidomych na rynku pracy II*”, „*4 Kroki – Wsparcie osób niesłyszących na rynku pracy II*”.

W 2010 roku w aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych były zaangażowane 42 organizacje realizujące 71 projektów. W tym okresie zakończono realizację następujących projektów: „*Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi na rynku pracy*”, „*Wsparcie osób głuchoniewidomych na rynku pracy*”, „*Wsparcie osób niesłyszących na rynku pracy*”, „*Wsparcie osób z autyzmem*”, „*Wsparcie osób z niepełnosprawnością intelektualną*”, „*Ogólnopolskie badanie sytuacji, potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych*”.

d) Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy

Wszystkie programy, projekty i działania podejmowane w obszarze oświaty wypełniają zapisy **Strategii rozwoju edukacji na lata 2007-2013**, której zakres obejmuje także szkolnictwo wyższe i kształcenie ustawiczne.

Zgodnie z „*Planem uporządkowania strategii rozwoju*” przyjętym przez Radę Ministrów w 2009 roku, Międzyresortowy Zespół ds. uczenia się przez całe życie, w tym Krajowych Ram Kwalifikacji, opracował dokument strategiczny **Perspektywa uczenia się przez całe życie**, przyjęty przez Komitet Stały Rady Ministrów w dniu 31 marca 2011 roku. Dokument ten zawiera odniesienia dla tworzenia dziewięciu zintegrowanych strategii rozwoju kraju. Najszerzej zagadnienia te będą uwzględnione w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego oraz w Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego.

W ramach realizacji **Strategii rozwoju kształcenia ustawicznego do roku 2010**, realizowano w 2010 roku następujące projekty realizowane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Edukacji Zawodowej i Ustawicznej:

²³ Dz. U. z 2010 r. Nr 105, poz. 655

- Projekt „*Doskonalenie podstaw programowych kluczem do modernizacji kształcenia zawodowego*” (01.08.2008 r. – 31.12.2013 r.). Głównym celem projektu jest poprawa jakości kształcenia zawodowego poprzez weryfikację i modernizację podstaw programowych kształcenia w zawodach pod kątem ich dostosowania do wymogów gospodarki opartej na wiedzy.
- Projekt „*Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej*” (01.03.2009 r. – 31.12.2012 r.). Głównymi celami projektu są:
 - upowszechnienie dostępu do usług poradnictwa edukacyjno-zawodowego uczniom od poziomu gimnazjum poprzez zbudowanie spójnego modelu poradnictwa zawodowego dostosowanego do aktualnych potrzeb i realizującego ideę poradnictwa całościowego;
 - upowszechnienie dostępu do rzetelnej informacji edukacyjno-zawodowej uczniom, rodzicom, nauczycielom i doradcom zawodowym poprzez utworzenie Internetowego Systemu Informacji Edukacyjno-Zawodowej (portalu informatycznego) zawierającego informacje właściwe dla poziomu krajowego, wojewódzkiego i powiatowego.

W 2010 roku dokonano analizy obecnie funkcjonującego systemu poradnictwa zawodowego w Polsce oraz w wybranych krajach UE. Opracowany przez ekspertów model doradztwa edukacyjno-zawodowego został przekazany ekspertom do uzupełnienia. Trwają prace w związku ze zmianą koncepcji pilotażu i poprzedzenia go badaniami diagnostycznymi.
- Projekt „*System wsparcia szkół i placówek oświatowych wdrażających modułowe programy kształcenia zawodowego*” (01.05.2009r. – 31.12.2013r.). Głównymi celami projektu są:
 - wypracowanie systemu wsparcia szkół zawodowych przygotowujących się do powszechnego wdrażania programów modułowych, zgodnie z nowymi kierunkami zmian w kształceniu zawodowym;
 - utworzenie zintegrowanego systemu informatycznego ułatwiającego dostęp do bazy programów modułowych i pakietów edukacyjnych oraz informacji z zakresu kształcenia zawodowego, w szczególności kształcenia w oparciu o programy o strukturze modułowej.

W 2010 roku do udziału w projekcie zaproszono 220 szkół w 16 województwach. Zatrudniono 16 koordynatorów wojewódzkich. Udostępniono bazę scenariuszy w ramach Obligatoryjnych Tematów Konsultacji. Opracowano wersje autorskie 21 poradników. Od początku realizacji projektu przeprowadzono 13 konferencji wojewódzkich oraz jedną ogólnopolską. Opracowana została koncepcja systemu informatycznego. Zakończono postępowanie i wybrano wykonawcę portalu.
- Projekt „*Model systemu wdrażania i upowszechniania kształcenia na odległość w uczeniu się przez całe życie*” (01.07.2009 r. – 31.06.2014 r.). Głównym celem projektu jest zapewnienie sprawnego funkcjonowania kształcenia na odległość poprzez opracowanie modelu rozwiązania systemowego. W 2010 roku przeprowadzona została kampania promocyjna projektu oraz utworzono stronę internetową projektu. Trwa realizacja badań stanu KNO w Polsce i wybranych krajach UE. Opracowany został „Projekt modelu wdrażania kształcenia na odległość w Polsce”. Zakończyła się seria konsultacji społecznych z udziałem reprezentantów szkół

i placówek kształcenia ustawicznego, organów prowadzących i organów nadzorujących. W okresie sprawozdawczym odbyły się warsztaty weryfikujące założenia wdrażania KNO w kształceniu ustawicznym w kolejnych 7 miastach (Poznań, Bydgoszcz, Lublin, Łódź, Katowice, Rzeszów, Wrocław).

W 2010 roku w ramach dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy prowadzono prace polegające na dostosowywaniu programów na istniejących kierunkach studiów do potrzeb rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy, wsparciu współpracy uczelni z pracodawcami w zakresie wzmocnienia praktycznych elementów nauczania (staże i praktyki studenckie) oraz zwiększaniu zaangażowania pracodawców w realizację programów nauczania, a także lepszego przygotowania absolwentów do wejścia na rynek pracy, m. in. poprzez wsparcie akademickich biur karier działających przy uczelniach. W 2010 roku realizowane były m.in. **projekt systemowy „Kierunki zamawiane”** i programy rozwojowe uczelni oraz projekty systemowe Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Celem ww. projektu systemowego było zwiększenie naboru na techniczne, informatyczne i matematyczne kierunki studiów, których absolwenci są poszukiwani na rynku pracy. Najlepsi studenci mogą otrzymywać miesięcznie 1000 zł stypendium.

Łącznie w 2010 roku w ramach projektu systemowego „Kierunki zamawiane” realizowanych było 475 projektów na kwotę: 2,8 mld zł, w tym ukończono 11 projektów na kwotę 17,9 mln zł.

Dla poprawy wykształcenia i kompetencji osób wchodzących na rynek pracy realizowana jest **Strategia Państwa dla Młodzieży na lata 2003-2012**. W roku 2010 r. wdrażanie zapisów strategii odbywało się poprzez kontynuowanie programu „**Młódzież w działaniu**”, który ma na celu wspieranie uczestnictwa młodych ludzi w edukacji pozaformalnej. Program ten jest w Polsce największą i najważniejszą z ofert kierowanych do młodzieży w obszarze uczenia się pozaformalnego, umożliwia uczestnikom samodzielne działania i rozwijanie różnych kompetencji, np. społecznych, związanych z komunikacją oraz przedsiębiorczością. Kładzie on nacisk na edukację obywatelską młodych ludzi i zwiększanie ich uczestnictwa w życiu publicznym.

Podobnym celom służy tworzenie **Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych (PROM)**. W 2010 roku Ministerstwo Edukacji Narodowej wsparło finansowo i logistycznie organizację czterech spotkań przedstawicieli organizacji młodzieżowych, w tym międzynarodowe spotkanie, tzw. Networking Days, z udziałem reprezentantów Europejskiego Forum Młodzieży. Finalizacja procesu powołania Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych powinna zakończyć się w 2011 roku.

W ramach zadań zleczanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej organizacjom pozarządowym w trybie *ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz.U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.) realizowano między innymi następujące działania:

- „*Współpraca organizacji pozarządowych, samorządów terytorialnych i szkół w zakresie działań na rzecz Roku Historii Najnowszej w edukacji*”,
- „*Organizacja ogólnopolskich obchodów z okazji 100-lecia harcerstwa na ziemiach polskich*”,
- „*Chopinowskie talenty 2010*”,

- *„Wspieranie inicjatyw edukacyjnych realizowanych na rzecz uchodźców, mniejszości narodowych/etnicznych mieszkających w Polsce, służących kultywowaniu języka, tradycji i kultury kraju pochodzenia lub nauczaniu języka polskiego”.*

W ramach wsparcia współpracy międzynarodowej finansowane były programy takie jak: *Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży, Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży, Polsko-Koreańska Współpraca Szkół i Wymiana Młodzieży, Program Eurodesk* (europejski program informacyjny dla młodzieży i osób pracujących z młodzieżą) oraz program *Salto-Eastern Europe & Caucasus* (wsparcie współpracy pomiędzy krajami biorącymi udział w programie „Młodzież w Działaniu” a partnerami z Europy Wschodniej i Kaukazu).

Do osiągniętych rezultatów w 2010 roku zaliczyć należy przede wszystkim zwiększenie uczestnictwa młodzieży w programach edukacji pozaformalnej i mobilności.

W celu poprawy jakości szkolnictwa zawodowego oraz dostosowania kwalifikacji do potrzeb konkretnych stanowisk pracy, opracowano i opublikowano 50 podstaw programowych kształcenia w poszczególnych zawodach, w tym m.in. cieśli, elektryka, opiekunki środowiskowej, opiekuna w domu pomocy społecznej, renowatora zabytków architektury, technika elektryka, technika leśnika, elektromechanika, górnika eksploatacji otworowej, krawca, mechanika precyzyjnego, pszczelarza, technika informatyka, technika rachunkowości i zegarmistrza, betoniarza–zbrojarza, ślusarza, technika geologa, technika usług fryzjerskich, technika usług kosmetycznych, technika włókienniczych wyrobów dekoracyjnych.

W ramach promowania kształcenia na odległość Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w 2010 roku realizował kursy on-line dla nauczycieli z placówek kształcenia ustawicznego i doradców zawodowych oraz udostępnił on-line modułowe programy nauczania i pakiety edukacyjne.

Ponadto, w 2010 roku w ramach PO KL wsparto liczne projekty poświęcone poprawie oferty edukacyjnej, w tym: w ramach priorytetu III (działania 3.3, działania 3.4) realizowano projekty z zakresu doskonalenia zawodowego: *„Doskonalenie podstaw programowych kluczem do modernizacji kształcenia zawodowego”, „Opracowanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej”, „System wsparcia szkół i placówek oświatowych wdrażających modułowe programy kształcenia zawodowego”, oraz „Model systemu wdrażania i upowszechniania kształcenia na odległość w uczeniu się przez całe życie”.*

Narodowy Program Stypendialny stworzył podstawy dla polityki pomocy materialnej świadczonej uczniom, których sytuacja materialna i życiowa może spowodować zagrożenie zaprzestania realizacji obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, ograniczenie aspiracji edukacyjnych, odstąpienie od edukacji na wyższych poziomach nauczania.

Wprowadzenie do ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty rozdziału 8a *Pomoc materialna dla ucznia* stworzyło podstawy do rozwiązań legislacyjnych oraz organizacyjnych, umożliwiających rozszerzenie zasięgu i zakresu pomocy o charakterze edukacyjnym. Ustawa budżetowa na rok 2010 w rezerwie celowej budżetu państwa Nr 26 *Dofinansowanie Narodowego Programu Stypendialnego* przewidywała kwotę na ten cel 505 mln zł. Środki te były przeznaczone na następujące zadania:

- dofinansowanie pomocy materialnej dla uczniów w postaci stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych;
- dofinansowanie zakupu podręczników szkolnych z programu **„Wyprawka szkolna”**;

- realizacja zajęć pozaszkolnych w ramach Rządowego **Programu „Rozwój edukacji na obszarach wiejskich w latach 2008-2013”**;
- wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie zainteresowań, uzdolnień, talentów, doskonalenie różnorodnych umiejętności i pogłębianie wiedzy.

Z pomocy w formie stypendiów szkolnych korzystało w roku 2010 około 500 tys. uczniów, natomiast z zasiłków szkolnych około 25 tys. uczniów.

W przypadku programu **„Wyprawka szkolna”** z pomocy skorzystało 235,5 tys. uczniów klas I-III szkoły podstawowej, II klas gimnazjum oraz odpowiednich klas szkół artystycznych, a także 27 tys. uczniów niepełnosprawnych.

e) Rozwijanie instytucji dialogu społecznego i wzmacnianie negocyjacyjnego systemu stosunków między pracownikami a pracodawcami

W 2010 r. trwały prace nad doskonaleniem instytucji dialogu społecznego w ramach **Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych**, jej zespołów problemowych oraz trójstronnych zespołów branżowych. Jednocześnie monitorowane były działania wojewódzkich komisji dialogu społecznego. W ramach prac Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych prowadzony był monitoring wykonania ustawy o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców. W zakresie tworzenia zinstytucjonalizowanego systemu mediacji dokonywano obsługi listy mediatorów. Ponadto dokonywano rejestracji ponadzakładowych układów zbiorowych pracy, a także koordynowano sprawy związane ze współpracą rządu z innymi organizacjami partnerów społecznych i instytucjami dialogu społecznego oraz z Międzynarodową Organizacją Pracy. W 2010 r. rozpoczęto realizację drugiego projektu systemowego w ramach PO KL z zakresu dialogu społecznego pt. *„Podnoszenie wiedzy i kompetencji uczestników dialogu społecznego”*, mającego na celu wzmocnienie dialogu społecznego poprzez zwiększenie poziomu wiedzy i kompetencji jego uczestników – przedstawicieli partnerów społecznych oraz administracji publicznej.

Powołanie (w 2009 r.) **Zespołu do spraw Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw (CSR)** umożliwiło stworzenie platformy współpracy z szerokim gronem ekspertów, co powinno przełożyć się na wzmocnienie dialogu publicznego i bardziej efektywną promocję CSR w Polsce, a także bardziej aktywne włączenie się polskiego rządu w międzynarodową debatę w tym zakresie. W 2010 r. Zespół do spraw Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw odbył szereg spotkań i dyskusji merytorycznych z udziałem szerokiego grona interesariuszy, dzięki czemu ukonstytuowały się grupy robocze oraz dokonano rzetelnych analiz rynkowych pod kątem potrzeby wypracowania narzędzi i rozwiązań rynkowych zapewniających przezwyciężanie społecznych barier rozwojowych. Zaangażowanie Zespołu oraz członków jego grup roboczych zaowocowało wypracowaniem projektu rekomendacji, który w sposób kompleksowy odnosi się do czterech kluczowych obszarów tematycznych: systemu promowania CSR w Polsce, odpowiedzialnych inwestycji, zrównoważonej konsumpcji oraz uwzględnienia kwestii CSR w edukacji. Efekt prac grup roboczych został oceniony bardzo wysoko podkreślając sukces wypracowania spójnego stanowiska partnerów społecznych w kształtowaniu kierunków rozwoju CSR w Polsce, co w środowisku międzynarodowym nierzadko jest wynikiem wieloletniej współpracy.

Dynamizm podejmowanych przez Zespół działań w 2010 r. zaowocował ponadto zacieśnieniem współpracy pomiędzy Polską a pozostałymi krajami w ramach Trio Prezydencji

(DK i CY) oraz wypracowaniem kierunków promocji CSR podczas polskiego przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej.

W ramach działań mających na celu zwiększenie potencjału partnerów społecznych oraz ułatwienie partycypacji podmiotów dialogu społecznego w procesie uzgadniania polityk publicznych, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki kontynuowano realizację projektów: *Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu* oraz *Wspieranie Rozwoju Spółdzielczości Socjalnej*. Celem działań jest promowanie najefektywniejszych inicjatyw lokalnych zmierzających do aktywizacji społeczno-zawodowej osób zaliczanych do kategorii zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach tych projektów wykorzystywane są instrumenty instytucjonalne, takie jak: centra i kluby integracji społecznej, a także spółdzielnie socjalne oraz instrumenty indywidualne: kontrakty socjalne, indywidualne programy zatrudnienia socjalnego.

f) Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy

W 2010 r. prowadzono działania związane z realizacją programu wieloletniego pn. **„Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” – I etap, okres realizacji: 2008-2010**. Realizowano końcowe etapy 205 zadań z zakresu służb państwowych i projektów badawczych rozwojowych. W celu skutecznego zapobiegania i ograniczania ryzyka zawodowego realizowane były zadania z zakresu służb państwowych, takie jak: ustalanie normatywów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, rozwój i utrzymanie kompetencji jednostki notyfikowanej do oceny zgodności wyrobów w zakresie bezpieczeństwa, ergonomii i higieny pracy. Ponadto, aby zapewnić odpowiednie standardy w środowisku pracy wspierano rozwój systemu badań maszyn, narzędzi oraz środków ochrony indywidualnej i zbiorowej. Jednocześnie doskonalono system promocji i informacji w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, a także rozwój systemu edukacji, szkoleń i certyfikacji kompetencji w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Prace dotyczyły także działań w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracy osób starszych i niepełnosprawnych.

Projekty badawczo-rozwojowe realizowane w ramach programu obejmowały także tworzenie efektywnych metod zarządzania kształtowaniem środowiska pracy z uwzględnieniem wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii, a także zintegrowaną ocenę zagrożeń czynnikami chemicznymi i fizycznymi w środowisku pracy w aspekcie ograniczania ryzyka zawodowego. Opracowano również nowe materiały i rozwiązania środków ochrony indywidualnej w środowisku pracy. Badano ponadto mechanizmy i opracowano metody zapobiegania rozwojowi sytuacji wypadkowych, doskonalono systemy profilaktyki dla zapewnienia bezpieczeństwa w miejscach pracy.

g) Wzrost efektywności instytucjonalnej obsługi rynku pracy

W 2010 roku znowelizowana została *ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (weszła w życie w 2011 r.). Głównym celem nowelizacji było wprowadzenie zmian, które doprecyzowują przepisy budzące wątpliwości interpretacyjne oraz dostosowanie tej ustawy do przepisów innych aktów prawnych tj. *ustawy o swobodzie działalności gospodarczej*, *ustawy o spółdzielniach socjalnych*, *ustawy o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców* oraz *ustawy o praktykach absolwenckich*. Ponadto dzięki zmianom wprowadzonym z dniem 1 lutego 2009 r. na mocy niniejszej ustawy została stworzona możliwość wyodrębnienia w ramach powiatowych urzędów pracy centrów aktywizacji zawodowej, będących wyspecjalizowanymi komórkami organizacyjnymi

powiatowego urzędu pracy, których zadaniem jest realizacja zadania w zakresie usług rynku pracy oraz instrumentów rynku pracy.

W ramach powiatowych urzędów pracy we współpracy z samorządem gminnym tworzone są również i prowadzone lokalne punkty informacyjno-konsultacyjne, które na terenie gminy realizują w szczególności zadania w zakresie udzielania osobom zainteresowanym oraz pracodawcom informacji o możliwościach i zakresie udzielenia pomocy określonej w ustawie oraz rejestrowania bezrobotnych i poszukujących pracy. W 2010 roku na wsparcie instytucjonalnej obsługi klientów powiatowych urzędów pracy przeznaczano środki finansowe Funduszu Pracy – dofinansowano z nich utworzenie 211 centrów aktywizacji zawodowej oraz 8 lokalnych punktów informacyjno – konsultacyjnych.

Opracowano i wdrożono nowe *rozporządzenie w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy*, które, z kilkoma wyjątkami, obowiązuje od dnia 29 grudnia 2010 r. Łączy ono dwa poprzednio obowiązujące akty prawne odnoszące się do usług rynku pracy.

Rozwijane były zasoby informacyjne wykorzystywane przez publiczne służby zatrudnienia w realizacji usług rynku pracy:

- prowadzono stronę internetową www.praca.gov.pl/eurodoradztwo oraz upowszechniano produkty projektu EUODORADZTWO na tej stronie, udostępniano urzędowi pracy internetową wersję programu „Doradca 2000” oraz internetową wersję programu Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych (KZZ),
- kontynuowano realizację projektu systemowego współfinansowanego ze środków PO KL **„Zarządzanie informacją wykorzystywaną w usługach rynku pracy”** ukierunkowanego na zapewnienie publicznym służbom zatrudnienia jednolitych i aktualnych zasobów informacyjnych wykorzystywanych przez publiczne służby zatrudnienia w realizacji usług rynku pracy,
- uruchomiono zmodernizowaną bazę danych zawierającą standardy kwalifikacji zawodowych i modułowe programy szkoleń, pod nowym adresem: www.kwalifikacje.praca.gov.pl,
- dostosowano aplikację elektroniczną rejestru instytucji szkoleniowych (RIS) do zmian wprowadzonych w rozporządzeniu w sprawie rejestru instytucji szkoleniowych,
- rozwijano i administrowano krajową stronę internetową EURES (www.eures.praca.gov.pl) w czterech wersjach językowych, której celem jest promocja usług EURES wśród bezrobotnych, poszukujących pracy i pracodawców.

Kontynuowane były działania związane z doskonaleniem metod pracy wykorzystywanych przy realizacji indywidualnych planów działania. W ramach tych działań m.in. przeprowadzono sondaż dotyczący realizacji indywidualnego planu działania, w oparciu o który został przygotowany raport pt. *„Przygotowywanie i realizacja Indywidualnego Planu Działania w powiatowych urzędach pracy oraz współdziałanie centrów informacji i planowania kariery zawodowej z powiatowymi urzędami pracy w opracowywaniu i realizowaniu IPD”*.

Opracowano i upowszechniono metody, narzędzia i procedury diagnozowania potrzeb kwalifikacyjnych na regionalnym i lokalnym rynku pracy – rozpowszechniano wyniki projektu systemowego współfinansowanego ze środków PO KL *„Diagnozowanie zapotrzebowania na*

kwalfikacje i umiejętności na regionalnym i lokalnym rynku pracy – współpraca urzędów pracy z pracodawcami i innymi partnerami rynku pracy” poprzez szkolenia dla pracowników urzędów pracy z zakresu diagnozowania zapotrzebowania na określone kwalifikacje, a także publikację i kolportaż broszur informacyjnych oraz podręcznika użytkownika metod, narzędzi i procedur diagnozowania zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności na regionalnym i lokalnym rynku pracy.

Ponadto, opracowano i udostępniono specjalistyczne publikacje, np. *„Dobre praktyki w pośrednictwie pracy – działania podejmowane i realizowane przez powiatowe urzędy pracy”*, *„System poradnictwa zawodowego w Polsce*.

Rozwijano działalność publicznych służb zatrudnienia w ramach sieci EURES poprzez organizację szkoleń dla pracowników WUP i PUP, międzynarodowe targi pracy, Europejskie Dni Pracy, szereg projektów np. na rzecz powrotów Polaków z emigracji, na rzecz młodzieży, wymiany doświadczeń w dobie kryzysu, na rzecz identyfikacji niedoborów siły roboczej.

Realizowano **„Program aktywizacji zawodowej osób do 30. roku życia”**. W ramach środków z rezerwy Funduszu Pracy, powiatowe urzędy pracy biorące udział w programie, przygotowywały dla każdego młodego bezrobotnego indywidualny plan działania (IPD) obejmujący zestaw instrumentów aktywizujących, przewidzianych ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zmierzających do jak najszybszego podjęcia zatrudnienia.

Ochotnicze Hufce Pracy kontynuowały realizację projektu systemowego współfinansowanego ze środków europejskich **„OHP jako realizator usług rynku pracy”**, który zwiększa dostęp młodzieży w wieku 15-25 lat zagrożonej wykluczeniem społecznym do usług z zakresu poradnictwa i informacji zawodowej, pośrednictwa pracy i szkoleń. W 2010 r. utworzono 14 Młodzieżowych Centrów Kariery (w sumie funkcjonuje już 80 tego typu placówek), w których są świadczone usługi poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej. Funkcjonuje również 76 punktów pośrednictwa pracy świadczących usługi pośrednictwa pracy dla młodzieży, z czego 31 utworzono w 2010 r. W zakresie rozwoju usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej w roku 2010 OHP prowadziły działalność w formie mobilnego świadczenia usług (mobilne centra informacji zawodowej- MCIZ) oraz w formie stacjonarnej (młodzieżowe centra kariery funkcjonujące poza w/w projektem – MCK).

h) Prowadzenie racjonalnej polityki migracyjnej

Polska kontynuuje politykę migracyjną, która w odniesieniu do rynku pracy kładzie szczególny nacisk na: uzupełnianie pojawiających się w niektórych branżach i/lub regionach braków w podaży pracy oraz na komplementarność pracy cudzoziemców w stosunku do rodzimych zasobów siły roboczej. Polska aktywnie promuje rozwiązania wspierające legalne migracje o charakterze cyrkulacyjnym²⁴.

W oparciu o nowelizację ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (weszła w życie w 2011 r.) uaktualnione zostały dwa rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej: z dnia 29 stycznia 2009 r. w *sprawie określenia przypadków, w których zezwolenie na pracę cudzoziemca jest wydawane bez względu na szczegółowe warunki wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców* oraz z dnia 30 sierpnia 2006 r. w *sprawie wykonywania pracy przez cudzoziemców bez konieczności*

²⁴ Migracje o charakterze cyrkulacyjnym oznaczają międzynarodowe, czasowe, powtarzające się (sezonowe lub spontaniczne) migracje ekonomiczne.

uzyskania zezwolenia na pracę. W efekcie bezterminowo przedłużono obowiązywanie uproszczonego dostępu do polskiego rynku pracy (co do zasady na okres 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy) dla obywateli Białorusi, Gruzji, Mołdowy, Rosji i Ukrainy. Rozwiązanie to pozwala uzupełniać niedobory istniejące w niektórych segmentach rynku pracy (szczególnie w rolnictwie i budownictwie), jednocześnie przyczyniając się do zmniejszenia zatrudnienia cudzoziemców w szarej strefie.

Przygotowano projekt założeń do projektu ustawy o sankcjach dla podmiotów zatrudniających obywateli państw trzecich przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wbrew przepisom oraz o zmianie niektórych innych ustaw (implementującej dyrektywę 2009/52/WE).

Ponadto w 2010 roku zorganizowane zostały specjalne szkolenia dla pracowników służb zatrudnienia i instytucji współpracujących, poświęcone przepisom prawnym związanym z zatrudnianiem cudzoziemców.

Opracowano też zostały dwie edycje informacji w sprawie zatrudnienia obywateli polskich w państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii oraz obywateli państw EOG w Polsce.

Otwieranie się kolejnych rynków pracy, zmiany kierunków emigracji pracowniczej i objęcie nią nowych krajów powodują konieczność modyfikacji celów i środków ich realizacji określanych w **Rządowym Programie Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą**. W związku z powyższym w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, po przeprowadzonej analizie, przygotowany został tekst projektu **nowego Rządowego Programu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą**. Nowy Program przede wszystkim kładzie nacisk na utrzymanie przez Polaków migrujących w celach zarobkowych emocjonalnej łączności z krajem oraz zapewnienie ich dzieciom warunków do pobierania nauki szkolnej w języku polskim oraz dostarczenie emigrantom informacji o aktualnych regulacjach prawnych w Polsce, pozwalającej na podejmowanie bardziej świadomych decyzji o ewentualnym powrocie do kraju.

Do podejmowanych w 2010 r. przez placówki zagraniczne i Centralę Ministerstwa Spraw Zagranicznych działań służących realizacji celów ujętych w dotychczasowym Rządowym Programie Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą należały:

- prowadzenie w środowisku Polonii i wśród nowej emigracji działalności zapewniającej kulturową więź z krajem i wspieranie tożsamości narodowej;
- bieżący monitoring sytuacji mniejszości polskich pod kątem umów międzynarodowych i ich realizacji przez kraje zamieszkania;
- zapewnienie opieki konsularnej obywatelom polskim przebywającym na terenie państwa urzędowania placówki w ramach migracji zarobkowej;
- wspieranie mediów polonijnych służących informacją migrantom zarobkowym;
- udzielanie porad z zakresu miejscowego prawa i obowiązujących przepisów;
- podejmowanie interwencji w sprawach spornych między pracodawcami a polskimi pracownikami oraz udzielanie im pomocy w dochodzeniu roszczeń;

- pomoc w dostępie dzieci migrantów do polskich szkół za granicą. Czuwanie nad wdrażaniem zapisów Dyrektywy Rady nr 77/486/EWG w sprawie kształcenia dzieci pracowników migrujących;
- współpraca ze zorganizowanymi środowiskami Polonii na rzecz wspierania migrantów zarobkowych (informacja, rozwiązywanie sytuacji krytycznych, udzielanie doraźnej pomocy);
- integracja nowej emigracji zarobkowej ze środowiskiem „starej Polonii”;
- współpraca MSZ z MEN w zakresie pomocy w upowszechnianiu założeń reformy systemu edukacji w szkołach polonijnych i polskich za granicą.

Realizując **Strategię Państwa dla Młodzieży na lata 2003-2012**, Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach promowania projektów edukacyjnych umożliwiających uczestnictwo młodzieży z różnych środowisk zorganizowało i sfinansowało pobyty edukacyjne dzieci Polaków zamieszkałych za granicą, pozwalające na doskonalenie posługiwania się językiem polskim, poznawanie historii Polski oraz tradycji i kultury narodowej.

Priorytet 4 SRK: Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa

Zintegrowana wspólnota wymaga przede wszystkim poczucia solidarności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa. Ważne jest także poczucie istotności wpływu obywatela na sprawy społeczne i gospodarczo-zawodowe oraz przestrzenne zagospodarowanie terenu i stan środowiska naturalnego otoczenia. Duże znaczenie ma praktyka dialogu społecznego. Pożądane jest działanie zróżnicowanych form lokalnej i ponad lokalnej aktywności społecznej oraz wspieranie działań organizacji pozarządowych. Jednocześnie, stabilna i skuteczna władza publiczna wpływa na wzrost aktywności obywateli, wzmacnia tożsamość (narodową, regionalną czy lokalną) oraz zdolności organizacyjne społeczeństwa.

W 2010 r. sytuacja w kwestii budowania zintegrowanej wspólnoty i zapewnienia jej bezpieczeństwa, oceniana na podstawie wartości wskaźników, uległa poprawie. Wzrósł wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw osiągając w 2010 r. wartość 67,9% (w porównaniu z 67,1% w 2009 r. oraz wartością zakładaną dla roku 2010 – 60%) i utrzymując trend rosnący od 2000 r. Wzrósł także wskaźnik poczucia bezpieczeństwa do 70% oraz postrzeganej korupcji – do 5,3 (gdzie 10 oznacza brak korupcji). Wszystkie wyżej wymienione wskaźniki przekroczyły wartości zakładane w SRK dla roku 2010. Poprawie uległ także wskaźnik przedstawiający odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym – osiągając w 2010 r. wartość 69,9%.

Obowiązujące i realizowane w roku 2010 w ramach Priorytetu 4 SRK strategie i programy objęły wszystkie najważniejsze elementy tego priorytetu. Zadania wzmacniające wspólnotę społeczną i funkcjonowanie władzy publicznej koncentrowały się na działaniach w następujących obszarach:

a) Budowa zasługującej na społeczne zaufanie, sprawnej władzy publicznej oraz przeciwdziałanie korupcji

Zgodnie z realizowanym założeniem, służąca państwu i społeczeństwu administracja musi być otwarta, przejrzysta, nastawiona na dialog, sprawna i zdolna do adaptacji. Jednocześnie władza publiczna powinna być wiarygodnym partnerem dla innych (obywateli, organizacji obywatelskich, organizacji przedsiębiorców, organizacji eksperckich). W związku z tym, konieczne są wysiłki, które wspomogą proces przeciwdziałania korupcji w sektorze publicznym, m.in. dzięki szerokiemu uczestnictwu obywateli, sektora prywatnego i środków masowego przekazu w życiu społecznym.

W ramach **Dokumentu Implementacyjnego Krajowego Programu Reform na lata 2008-2011** realizowano zadanie pn.: „Wzmocnienie efektywności służb audytu wewnętrznego, zmierzające w szczególności do poprawy efektywności audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych”. Produktem wykonanym w ramach niniejszego zadania w okresie I półrocza 2010 r. są wyniki weryfikacji i oceny prawidłowości wykonywania audytu wewnętrznego w 6 jednostkach sektora finansów publicznych, w tym w: Urzędzie Lotnictwa Cywilnego w Warszawie, Izbie Celnej w Warszawie, Agencji Rynku Rolnego w Warszawie, Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie oraz na uniwersytetach: Marii Curie Skłodowskiej i Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

W celu realizacji standardów Schengen wprowadzano w życie **Program wieloletni pn. „Modernizacja Służby Celnej w latach 2009 – 2011”**. Program ten umożliwia Służbie Celnej

poprawę warunków jej funkcjonowania, co wpłynie na trwałą poprawę efektywności podejmowanych działań. Wydatki na ten cel wyniosły ponad 54,816 mln zł. W roku 2010 realizowano 15 zadań inwestycyjnych i podjęto prace nad dokumentacją 6 kolejnych zadań, m.in.:

- zakupiono 5 urządzeń rentgenowskich, 23 detektory przemytu, 24 detektory narkotyków i materiałów wybuchowych, endoskopy - wydatki: 50,242 mln zł;
- zakupiono 285 samochodów na wymianę i doposażenie jednostek Służby Celnej - wydatki 14,787 mln zł;
- zakupiono 23 urządzenia laboratoryjne - wydatek: 3,861 mln zł.

b) Wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych

Budowanie zintegrowanych i obywatelsko świadomych wspólnot, przede wszystkim na poziomie lokalnym jest stałym priorytetowym zadaniem w ramach SRK. Poprzez takie kierunki wsparcia ze strony rządu i samorządu terytorialnego, jak np. umacnianie kapitału społecznego oraz wspieranie społeczeństwa obywatelskiego, zwiększa się możliwości artykulacji interesów i potrzeb obywateli oraz działania na rzecz ich realizacji, w tym poprzez społeczną samoorganizację.

W 2010 r. realizowana była (przyjęta przez Radę Ministrów w dn. 4.11.2008 r.) **Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2009-2015**. Jej główne cele strategiczne to: osiągnięcie optymalnego poziomu uczestnictwa obywateli w życiu publicznym, ilościowy i jakościowy rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz stworzenie podstaw funkcjonowania dobrego, czyli sprawnego, przejrzystego i sprawiedliwego państwa. Poniższe przedsięwzięcia stanowią praktyczną konkretyzację przyjętych założeń Strategii:

- W ramach PO KL – Priorytet V Dobre rządzenie, Działanie 5.4 *Rozwój potencjału trzeciego sektora*, Poddziałanie 5.4.1 *Wsparcie systemowe dla trzeciego sektora* kontynuowano realizację dwóch projektów systemowych:
 - „*Zwiększenie poziomu wiedzy na temat funkcjonowania sektora pozarządowego, dialogu obywatelskiego oraz doskonalenie umiejętności zarządzania sferą pożytku publicznego*”;
 - „*Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy*”.
- W ramach PO KL – Priorytet I *Zatrudnienie i integracja społeczna*, Działanie 1.2 *Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej* - kontynuowano realizację dwóch systemowych projektów:
 - *1.46 Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej*, w ramach którego działa Zespół do spraw Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej. Prace kontynuowane są w 4 grupach roboczych: Grupa Strategiczna, Grupa Prawna, Grupa Edukacyjna i Grupa Finansowa. W 2010 r. w ramach Grupy Strategicznej została zredagowana wstępna, robocza wersja założeń do dokumentu „*Długofalowa polityka rozwoju ekonomii społecznej*”. Dokument obejmować będzie część dotyczącą kontekstu funkcjonowania ekonomii społecznej (tło historyczne, dotychczasowe działania, dobre

praktyki, aspekt międzynarodowy), analizę kosztów zaniechania działań w zakresie ekonomii społecznej oraz instrumentarium – optymalizację warunków legislacyjnych, wybrane obszary działania – mieszkalnictwo, recykling i inne, stworzenie infrastruktury finansowej, klauzule społeczne, *smart buying*, infrastrukturę wsparcia, wzmacnianie kadr, budowanie wiedzy, wizerunek ekonomii społecznej, relacje ze środowiskiem biznesu;

- *1.19 Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej*, którego celem ogólnym jest podniesienie poziomu rozwoju i poprawa kondycji ekonomii społecznej w Polsce poprzez zbudowanie stałych, zinstytucjonalizowanych mechanizmów wsparcia merytorycznego podmiotów działających w tym zakresie i ich otoczenia. Cel ten realizowany będzie poprzez m.in.: tworzenie i rozwijanie standardów jakości usług instytucji pomocy i integracji społecznej, profesjonalizację działań infrastruktury wsparcia dla tych podmiotów, podniesienie świadomości społecznej w zakresie możliwości rozwiązywania problemów społecznych za pomocą narzędzi ekonomii społecznej.

Ponadto, w celu rozwoju i poprawy kondycji ekonomii społecznej w 2010 r.: przygotowano koncepcję systemu pożyczek i poręczeń oraz spójne z nią propozycje dot. założeń systemu doradztwa prawnego i ekonomicznego dla podmiotów ekonomii społecznej; opracowano wstępny projekt *ustawy o przedsiębiorczości społecznej i przedsiębiorstwie społecznym*. Na rok 2011 zaplanowano szerokie konsultacje dokumentu; przygotowano materiały z zakresu ekonomii społecznej, jako ew. wkład do programów nauczania.

Jednocześnie:

- zakończone zostały następujące badania oraz ukazały się opracowane na ich podstawie **ekspertyzy**:
 - „*Diagnoza organizacji infrastrukturalnych oraz identyfikacja zapotrzebowania organizacji pozarządowych na usługi świadczone przez organizacje infrastrukturalne*”,
 - „*Diagnoza działalności organizacji pozarządowych pod kątem istnienia standardów działania*”.
- trwa także realizacja zadania: **"Stworzenie systemu stałego monitorowania współpracy pomiędzy administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi – pilotaż"**;
- zrealizowano badania służące przygotowaniu raportów częściowych i 4 ekspertyz, rozpoczął pracę Komitet Ekspertów odpowiedzialny za wypracowanie modelu współpracy administracji publicznej (zwłaszcza samorządowej) z organizacjami pozarządowymi.

W 2010 r. MPiPS ogłosiło konkurs na dofinansowanie projektów w ramach **Krajowego Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2009-2013**. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu PO FIO 2010 Minister Pracy i Polityki Społecznej dofinansował 576 wniosków, z tego 417 jednorocznych, a 159 dwuletnich. Były one realizowane przez podmioty sektora pozarządowego w terminach do 31.12.2010 r. oraz w ramach tego samego konkursu trwają programy dwuletnie do 31.12.2011 r.

Trwa przygotowywanie cyklicznego sprawozdania z funkcjonowania *ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* za kolejne lata; w roku 2010 trwało przygotowywanie sprawozdania za rok 2008.

c) Promocja integracji społecznej, w tym prorodzinnej, zwłaszcza w zakresie funkcji ekonomicznych, opiekuńczych i wychowawczych

W SRK przyjęto, iż polityka państwa będzie podejmować wysiłek na rzecz systemowego wsparcia rodzin, szczególnie w pierwszych latach wychowywania dzieci, w tym działania w obszarze zdrowia, spraw bytowych, edukacji i wychowania, a także rozwijanie systemu wspierania łączenia rodzicielstwa i pracy zawodowej. Rezultaty związane z kontynuowaniem ustanowionych programów z omawianego zakresu przedstawione są poniżej.

Krajowy Program „Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna na lata 2008-2010” realizowany był poprzez inicjowanie i prowadzenie działań tak programowych, jak i legislacyjnych.

We wrześniu 2010 r. Rada Ministrów przyjęła projekt *ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3*, uchwalonej przez Sejm w dniu 4 lutego 2011 r. (ustawa weszła w życie z dniem 4 kwietnia 2011 r.). Jej celem jest rozwój zróżnicowanych form opieki nad małymi dziećmi (żłobek, klub dziecięcy, dzienny opiekun, niania), poprawa standardów funkcjonowania placówek, wsparcie rodziców w planach prokreacyjnych i procesie wychowania dzieci, umożliwienie rodzicom i opiekunom dzieci podjęcia lub kontynuowania aktywności zawodowej (m.in. szybszy powrót matek na rynek pracy, późniejszą dezaktywizację zawodową babć czy dziadków), a także promocja równości rodzinnej i zawodowej między kobietą i mężczyzną.

W tym czasie przyjęta również została przez Radę Ministrów kolejna inicjatywa - *projekt ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* - który następnie został skierowany do prac parlamentarnych. Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. Istotą proponowanych rozwiązań jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Nowe rozwiązania zakładają upowszechnienie rodzinnych form pieczy zastępczej oraz znaczne ograniczenie roli placówek opiekuńczo-wychowawczych w opiece nad dzieckiem. Działania podejmowane w ramach tego systemu mają również zapewnić rodzinie taką pomoc (m.in. powołanie asystentów rodzinnych), aby w jej efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka z rodziny lub nastąpił szybki powrót dziecka do niej (jeśli musiało zostać umieszczone czasowo poza rodziną).

Od 1 stycznia 2010 r. – *ustawą z dnia 19 listopada 2009 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją wydatków budżetowych* – uniezależniono prawo do świadczenia pielęgnacyjnego od wysokości kryterium dochodowego. Tym samym osoby spełniające określone przepisami warunki mają - niezależnie od wysokości osiąganego dochodu - prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, a także prawo do opłacanych z budżetu państwa składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe i zdrowotne, zaś w konsekwencji mają możliwość korzystania z opieki zdrowotnej, a w przyszłości ze świadczeń emerytalnych lub rentowych.

W roku 2010 kontynuowana była realizacja programu wieloletniego **„Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”** służącego ograniczaniu zjawiska niedożywienia wśród dzieci, uczniów i osób dorosłych. Z danych za wrzesień 2010 r. wynika że, programem wieloletnim objęto ok. 1,6 mln osób, w tym 938 tys. dzieci i młodzieży.

Kontynuowane były główne cele programu:

- wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym

uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich;

- długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia;
- upowszechnianie zdrowego stylu życia;
- poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach;
- rozwój w gminach bazy żywieniowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Z budżetu państwa na realizację programu wieloletniego na rok 2010 zostały przeznaczone środki finansowe w wysokości 550 mln zł. Kontynuacja programu wieloletniego jest przewidziana do roku 2013. Przeznaczone środki finansowe na okres realizacji programu na działania przewidziane programem na lata 2010-2013 będzie określała ustawa budżetowa na dany rok.

W 2010 r. kontynuowano realizację programu wieloletniego **Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 – 2016**. W roku 2010 poza bieżącymi zadaniami wynikającymi z zapisów Programu, a więc finansowaniem specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i przekazaniem środków finansowych na realizację programów korekcyjno – edukacyjnych, realizowano m.in. następujące działania:

- zrealizowanie ogólnopolskiej kampanii społecznej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych,
- opracowanie i dystrybucja poradników dla pracowników pierwszego kontaktu pt. *„Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu”*.

Dzięki prowadzonym akcjom społecznym następuje zmiana świadomości społeczeństwa. Utrzymywanie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie umożliwia osobom korzystającym z usług lepszą dostępność do specjalistycznych świadczeń. Zabezpieczenie środków finansowych na realizację programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzi do zmiany postaw sprawców przemocy.

Ponadto uruchomiono środki finansowe z budżetu państwa w kwocie 7,8 mln zł na wsparcie wyłonionych w drodze konkursu projektów jednostek samorządu terytorialnego z zakresu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

W związku z **Programem na rzecz społeczności romskiej w Polsce**, zgodnie z przyjętymi założeniami, prowadzone były - uznane za priorytetowe - działania z zakresu edukacji oraz poprawy sytuacji bytowej i socjalnej, w tym przede wszystkim inwestycyjne zmierzające do poprawy sytuacji mieszkaniowej i sanitarnej, polegające na remontach i wsparciu budownictwa mieszkaniowego, podłączeniu mieszkań do kanalizacji i wodociągów, udostępnieniu bieżącej wody oraz energii elektrycznej. Kontynuowane były również działania w zakresie ochrony zdrowia, przeciwdziałania bezrobociu, bezpieczeństwa, kultury, upowszechniania wiedzy o społeczności romskiej oraz edukacji obywatelskiej Romów. Na działania objęte ww. Programem wykorzystano łącznie 12,47 mln zł. W Programie uczestniczyło 316 podmiotów, które łącznie zrealizowały 773 zadania. Zadania realizowane były na terenie wszystkich województw, a wśród wykonawców największą grupę stanowiły

jednostki samorządu terytorialnego oraz podmioty niezaliczone do sektora finansów publicznych, w tym organizacje romskie.

d) Zapewnienie bezpieczeństwa narodowego i poczucia bezpieczeństwa

Do podstawowych zadań państwa należy zapewnienie bezpieczeństwa narodowego (państwa) i poczucia bezpieczeństwa obywateli. Pewność trwania państwa - istota bezpieczeństwa narodowego - jest kształtowana poprzez eliminowanie zagrożeń zewnętrznych i powstających w ramach państwa oraz poprzez aktywność uprzedzającą powstawanie zagrożeń i podejmującą nowe wyzwania, które dotyczą żywotnych interesów i potrzeb kraju, w tym ochrony suwerenności i niezawisłości Rzeczypospolitej, tożsamości, funkcjonowania i swobód rozwojowych państwa i społeczeństwa. Wymaga to całościowego i zintegrowanego cywilno-wojskowego podejścia do rozwiązywania konfliktów oraz rozwijania systemu bezpieczeństwa narodowego.

W 2010 r. przygotowania ze strony MON do skutecznego reagowania na możliwe wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa państwa objęły działania realizowane na kilku płaszczyznach.

Planowanie strategiczne:

- Kontynuowano prace nad opracowaniem zintegrowanej strategii rozwoju z obszaru bezpieczeństwa narodowego. **Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP 2011-2020/22 (SRSBN)** będzie istotnym dokumentem realizującym założenia systemu zarządzania rozwojem Polski oraz cele polityki bezpieczeństwa państwa. Bazą koncepcyjną dla niej będzie **Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP (SBN RP)**.
- Kontynuowano cykl narodowego planowania obronnego zainicjowany zatwierdzeniem SBN RP, w ramach którego zatwierdzony został **Plan Reagowania Obronnego RP** oraz uruchomiono aktualizację planów operacyjnych funkcjonowania organów administracji publicznej w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny.
- Zakończono prace nad **Strategicznym Przeglądem Obronnym (SPO)**, który będzie narzędziem analizy strategicznej Sił Zbrojnych RP, w ramach procesu planowania ich rozwoju. Raport SPO zawiera diagnozę Sił Zbrojnych RP pod kątem mocnych i słabych stron oraz uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne rozwoju Sił Zbrojnych RP.

Programowanie obronne:

Realizowano przedsięwzięcia zaplanowane w **Programie Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych RP na lata 2009-2018 (PPPO-09)**. Zgodnie z programem, w 2010 r. kontynuowano realizację priorytetowych przedsięwzięć w zakresie zaspokajania potrzeb Sił Zbrojnych RP i wojsk sojuszników - największe środki przeznaczono na modernizację linii kolejowych o znaczeniu wyłącznie obronnym oraz utrzymanie rezerw państwowych mobilizacyjnych produktów leczniczych, wyrobów medycznych i pozostałego wyposażenia medycznego na potrzeby SZ RP.

W zakresie monitorowania, opracowano „*Ocenę pozamilitarnych przygotowań obronnych RP w 2009 roku*”. Ocena zawiera diagnozę stanu przygotowania do realizacji zadań obronnych struktur niemilitarnej części Systemu Obronnego Państwa oraz propozycje

dalszych działań dotyczących doskonalenia pozamilitarnych przygotowań obronnych na okres czterech kolejnych lat.

W 2010 r. główny wysiłek skupiono na dostosowaniu struktur do rzeczywistych potrzeb sił zbrojnych oraz na kontynuowaniu i zakończeniu procesu ich profesjonalizacji. Priorytetami w tym zakresie było m.in.:

- wprowadzenie nowej polityki zakwaterowania,
- realizacja szkolenia w nowym 3-letnim cyklu,
- rozpoczęcie naboru do Narodowych Sił Rezerwowych.

Powyższe zasadnicze zadania wynikające z **Programu profesjonalizacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2008-2010** zostały zrealizowane. Zakończono m.in. proces legislacyjny nad ustawami mającymi kluczowe znaczenie dla procesu profesjonalizacji Sił Zbrojnych RP. Od 1 stycznia 2010 r. weszły w życie:

- zasadnicza nowelizacja *ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP* (Dz.U. z 2009 r., Nr 161, poz. 1278),
- zasadnicza nowelizacja *ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych* (Dz.U. z 2009 r., Nr 79, poz. 669),
- nowa *ustawa o dyscyplinie wojskowej* {Dz.U. z 2009 r., Nr 190, poz. 1474}.

Od 1 lipca 2010 r. weszły w życie przepisy znowelizowanej *ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP* (Dz.U. z 2010 r., Nr 28, poz. 143), które definitywnie rozwiązują problem mieszkaniowy dzięki zrównaniu w prawach do zakwaterowania wszystkich żołnierzy zawodowych i wprowadzeniu świadczenia mieszkaniowego. Rozpoczęto również prace nad projektem *rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej w sprawie norm zakwaterowania żołnierzy we wspólnych kwaterach stałych oraz trybu ich kwaterowania* i nad projektem *zarządzenia Ministra Obrony Narodowej o sposobie gospodarowania i zarządzania nieruchomościami przeznaczonymi na zakwaterowanie SZ RP oraz właściwościach organów wojskowych i normach zakwaterowania*.

Do ww. ustaw wydano ponad **70 aktów wykonawczych**. Powyższe ustawy (w nowym kształcie) uregulowały m.in. zasady spełniania powinności obywateli na rzecz obronności w warunkach funkcjonowania profesjonalnych sił zbrojnych, określiły nowe rodzaje służby oraz zasady jej pełnienia, kwestie zakwaterowania, kształtowania dyscypliny wojskowej oraz aspekty socjalne służby.

W wyniku realizacji ww. aktów prawnych uzyskano następujące efekty:

- zniesiono obowiązek odbywania zasadniczej służby wojskowej oraz form jej równorzędnych i zastępczych,
- oparto zasadnicze uzupełnienie SZ o dobrowolne rodzaje czynnej służby wojskowej,
- osiągnięto zakładaną ewidencyjną liczebność stanów osobowych sił zbrojnych,
- rozpoczęto nabór do Narodowych Sił Rezerwowych,
- uruchomiono służbę przygotowawczą przeznaczoną dla ochotników nie posiadających wyszkolenia wojskowego, zamierzających podjąć obowiązki w Narodowych Siłach Rezerwowych,

- uproszczono procedury reagowania dyscyplinarnego i skuteczniejszego kształtowania dyscypliny w misjach poza granicami kraju,
- dostosowano zakres zadań i strukturę Terenowych Organów Administracji Wojskowej do potrzeb zawodowej służby wojskowej oraz funkcjonowania w warunkach profesjonalizacji,
- podniesiono poziom wyszkolenia wojsk.

Profesjonalizacja Sił Zbrojnych RP wymagała wprowadzenia nowych rozwiązań w obszarze aktywizacji zawodowej żołnierzy (tzw. rekonwersji kadr). W 2010 r. opracowano m.in.: *rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 30 kwietnia 2010 r. w sprawie świadczeń socjalno-bytowych dla żołnierzy zawodowych* oraz *rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 30 kwietnia 2010 r. w sprawie pomocy w zakresie doradztwa zawodowego, przekwalifikowania zawodowego pośrednictwa pracy i odbywania praktyk zawodowych*. Powyższe akty prawne kontynuują wdrożenie w resorcie Obrony Narodowej nowego programu rekonwersji kadr.

Siły Zbrojne RP kontynuowały swój **udział w zadaniach utrzymywania pokoju na świecie**. Żołnierze polscy uczestniczyli w **misjach NATO** lub wypełniali mandat ONZ i innych, pokojowych organizacji międzynarodowych. W roku 2010 brali udział w misjach w Bośni i Hercegowinie (PKW EUFOR), w Republice Kosowo (PKW KFOR) i w Afganistanie (PKW Afganistan), misji NATO nadzoru przestrzeni powietrznej państw bałtyckich (Air Policing), operacji antyterrorystycznej Active Endeavour oraz misji szkoleniowej NATO w Iraku (NTM-I).

Zgodnie z decyzjami politycznymi i wojskowymi Polski Kontyngent EUFOR realizujący zadania stabilizacyjne w Bośni i Hercegowinie zmienił swoją strukturę organizacyjną. Od 1 grudnia 2010 r. kontyngent został zredukowany do 50 etatów i realizuje zadania doradczo-szkoleniowe.

Polski Kontyngent Wojskowy w Afganistanie stanowi część Misji Międzynarodowych Sił Wspierania Bezpieczeństwa (ISAF). Bierze udział w operacji stabilizacyjnej, prowadzonej na podstawie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ (nr 1386 z 20 grudnia 2001 r., nr 1510 z 13 października 2003 r., nr 1563 z 17 września 2004 r., nr 1623 z 13 września 2005 r. i nr 1707 z dnia 13 września 2006 r.) oraz porozumienia z Bonn z 5 grudnia 2001 r., dotyczącego tymczasowych ustaleń w sprawie odbudowy stałych instytucji rządowych w Afganistanie. Uczestniczy w niej około 2600 żołnierzy Wojska Polskiego, współpracujących z żołnierzami 47 innych państw. Siły ISAF liczą łącznie ponad 132 000 żołnierzy i pracowników wojska.

Ponadto, Polska aktywnie angażuje się w tworzenie Grup Bojowych UE (tzw. jednostek szybkiego reagowania). Mają one umożliwić UE podjęcie poza jej granicami natychmiastowych działań w sytuacjach kryzysowych. W pierwszym półroczu 2010 r. Polska pełniła rolę państwa ramowego Grupy Bojowej utworzonej wspólnie z Niemcami, Litwą, Słowacją i Łotwą, odpowiadając za organizację dowództwa sił i elementu bojowego grupy.

W 2010 roku przez okres czterech miesięcy służby PKW ORLIK 3 pełniły służbę poza granicami kraju, będąc na straży obszaru powietrznego państw bałtyckich. Natomiast fregata rakietowa ORP „Gen. K. PUŁASKI”, działając w ramach Sił Odpowiedzi NATO, brała udział w operacji antyterrorystycznej na Morzu Śródziemnym, w kilkudziesięciu międzynarodowych ćwiczeniach Sojuszu Północnoatlantyckiego i Partnerstwa dla Pokoju. Ponadto, kontyngent

liczący 17 żołnierzy uczestniczył w ramach zespołu doradczo-szkoleniowego w misji szkoleniowej NATO w Iraku – NTM-I.

Założenia programowe dot. bezpieczeństwa narodowego, w tym w zakresie wzmocnienia sił zbrojnych, obronności kraju realizowano również na podstawie poniżej przedstawionych instrumentów:

- W ramach **Strategii udziału Sił Zbrojnych RP w operacjach międzynarodowych** wdrożono System Wykorzystania Doświadczeń z działalności Sił Zbrojnych RP w misjach poza granicami.
- Program wieloletni **„Wyposażenie Sił Zbrojnych RP w samoloty wielozadaniowe”** realizowany jest zgodnie z polsko-amerykańskim kontraktem PL-D-SAC oraz planami resortu Obrony Narodowej. Kontrakt wszedł w fazę końcowych dostaw i zwiększonej realizacji zakontraktowanych usług. Szkoleniem na F-16 w kraju objęto 51 pilotów.
- W zakresie **„Wytycznych do programowania przygotowań obronnych RP na lata 2009-2018”**, na podstawie znowelizowanych w 2009 r. „Wytycznych RM zmieniających wytyczne do programowania przygotowań obronnych RP na lata 2009-2018”, ustalono zadania obronne na rok 2011.

Uchwalenie **Programu rozwoju infrastruktury granicznej na polsko-ukraińskiej granicy państwowej w latach 2010-2013** pozwoliło podjąć zakrojone na szeroką skalę działania inwestycyjne na polsko-ukraińskiej granicy państwowej. Zagwarantowane również zostało finansowanie przedsięwzięć budowlanych o charakterze długoterminowym przez cały okres prowadzenia inwestycji.

W Programie wyodrębniono szereg zadań do realizacji, z czego w 2010 r. zakończono:

- remont monitoringu kolejowego przejścia granicznego Hrubieszów-Włodzimierz Wołyński,
- uruchomienie punktu kontroli granicznej pasz w kolejowym przejściu granicznym Hrubieszów– Włodzimierz Wołyński,
- umieszczenie na drogach dojazdowych tablic informacyjnych powiadamiających o czasie oczekiwania w poszczególnych przejściach

Natomiast zadania rozpoczęte w 2010 r. prowadzone są w zakresie: budowy, rozbudowy i modernizacji drogowych przejść granicznych (Dołhobyczów-Uhrynów, Budomierz-Hruszew, Dorohusk-Jagodzin, Zosin-Ustiług) i uzupełnienia wyposażenia służb granicznych w drogowym przejściu granicznym Hrebenne-Rawa Ruska.

Realizacja Programu zagwarantuje, że granica polsko-ukraińska stanie się jednym z najnowocześniejszych odcinków granicy zewnętrznej Unii Europejskiej zapewniających sprawną obsługę podróżnych i towarów. Wspólna polsko-ukraińska granica stanie się czynnikiem łączącym, a nie dzielącym oba kraje oraz przyczyni się do wzrostu ruchu osobowego oraz wymiany kulturalnej i handlowej.

Realizacja **Programu zintegrowanego zarządzania granicą 2007-2013** zapewnia skuteczną ochronę Unii Europejskiej i strefy Schengen przed napływem niepożądanych osób i towarów. W 2010 r. dokonano aktualizacji Programu związanej ze zmianami, które dokonały się po wejściu Polski do strefy Schengen. W 2010 r. realizowano działanie ciągłe polegające na utrzymywaniu przejść granicznych w stanie pozwalającym na skuteczne i sprawne

prorowadzenie kontroli granicznych. Prowadzono budowę i modernizację przejść granicznych przede wszystkim na polsko-ukraińskiej granicy. Uruchomiono nowe drogowe przejście na polsko-rosyjskiej granicy państwowej w Grzechotkach. Podjęto budowę obiektów po stronie polskiej w drogowym przejściu na polsko-białoruskiej granicy w Połowcach. Rozbudowywane i modernizowane były przejścia graniczne na polsko-rosyjskiej granicy w Gołdapi i na polsko-białoruskiej granicy w Terespolu. Praktycznie zakończono proces przekazywania starostom obiektów po przejściach granicznych na wewnętrznych granicach UE. Zadania realizowane przez Straż Graniczną zgodne są z „Założeńmi wieloletniej koncepcji funkcjonowania Straży Granicznej (2009-2015)” i „Koncepcją funkcjonowania Straży Granicznej w latach 2009-2015”, które są spójne z „Programem Zintegrowanego Zarządzania Granicą 2007-2013”.

Pomyślnie przebiegała realizacja **Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007-2011**. Formacje objęte programem osiągnęły wskaźniki realizacji Programu blisko – 100%. Przede wszystkim Program wydatnie poprawił wyposażenie służb. Największe środki finansowe w 2010 r. przeznaczono na realizację Programu w Policji, tj. kwotę 355,7 mln zł (ok. 72,4% całości). Pozostałe środki w kwocie 78,4 mln zł przeznaczono na Program w Państwowej Straży Pożarnej, tj. ponad 15,9%, w Straży Granicznej 45,8 mln zł, tj. ok. 9,3% oraz w Biurze Ochrony Rządu 11,6 mln zł, tj. blisko 2,3% całości środków finansowych. W ramach Programu realizowano następujące przedsięwzięcia: zakup i wymiana sprzętu transportowego, zakup uzbrojenia, zakup sprzętu i wyposażenia specjalnego, zakup i wymiana sprzętu oraz systemów teleinformatycznych, budowa nowych i modernizacja użytkowanych obiektów, zakup i modernizacja urządzeń zabezpieczenia techniczno-obronnego. Sejm RP pozytywnie ocenił informacje o realizacji Programu za lata: 2007, 2008 i 2009. Wskazana byłaby kontynuacja tego instrumentu programowego.

e) Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny

Rządowy Program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” służy przede wszystkim aktywizacji i wspieraniu inicjatyw lokalnych na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego. Dlatego też rezerwa celowa w wysokości 3 mln złotych, zabezpieczona corocznie w budżecie państwa na realizację programu, przeznaczona jest na dofinansowywanie projektów realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz przez organizacje pozarządowe (środki przeznaczone na realizację projektów lokalnych faktycznie są przynajmniej dwukrotnie wyższe).

Należy także zaznaczyć, że z programu rządowego są one dofinansowywane, a nie finansowane w całości – tak więc jednostki samorządu terytorialnego, czy też organizacje pozarządowe przeznaczyły na ich realizację znacznie wyższe środki własne.

Pozytywnym trendem, jaki obserwuje się przez 4-letni okres realizacji Programu, jest coraz ściślejsza współpraca, zarówno na poziomie centralnych instytucji realizujących programy i inicjatywy profilaktyczne o charakterze ogólnopolskim, jak i instytucji poziomu lokalnego. Ta wymiana doświadczeń i integracja wysiłków różnych podmiotów, przekłada się na poprawę bezpieczeństwa i porządku publicznego w państwie.

W 2010 r. MSWiA podejmowało we współpracy z partnerami (służbami, podmiotami prywatnymi, organizacjami pozarządowymi) działania o charakterze ogólnopolskim. Kontynuacja i współrealizacja kampanii o charakterze ogólnopolskim, organizowanych przez partnerskie podmioty, polegała na przeprowadzeniu m.in. następujących działań:

- uruchomienie - jako pochodnej krajowego konkursu na rozbudowę „*Miasteczek ruchu drogowego*” - działań w ramach projektu „**Budujemy miasteczka ruchu drogowego**” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Celem projektu jest wybudowanie nowoczesnego miasteczka ruchu drogowego w każdym województwie. Zakończenie zadania planuje się w roku 2012. W ramach projektu powstanie 16 nowoczesnych miasteczek ruchu drogowego. Budżet projektu wyniesie 10 mln zł, (8,5 mln zł będzie pochodzić ze środków unijnych);
- kampania „**Rowerem bezpiecznie do celu**”, we współpracy z Biurem Ruchu Drogowego KGP, ukierunkowana na promowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym rowerzystów, a w szczególności dzieci i młodzieży;
- kampania „**Bezpieczne Wakacje**” - założeniem towarzyszącym było jej kompleksowe zintegrowanie z rządowym programem ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „**Razem bezpiecznie**”, zakładającym szczególną aktywność rządowej administracji publicznej w takich obszarach, jak: bezpieczeństwo w szkole, bezpieczeństwo w ruchu drogowym, bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania i w miejscach publicznych. Działania administracji rządowej w ramach tych akcji łączyły się ze wspólnymi inicjatywami wojewodów oraz jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, a także instytucji organizujących wypoczynek dzieciom i młodzieży we wskazanych wyżej obszarach;
- program policyjny „**Profilaktyka a Teatr**”/„**Profilaktyka a TY**”, którego zasadniczym celem jest zmniejszanie zjawiska narkomanii wśród uczniów szkół ponadpodstawowych, inspirowanie rodziców młodzieży szkolnej do pogłębiania wiedzy z zakresu profilaktyki narkotykowej;
- kampania „**Kocham nie bić**”, „**Kocham Reaguję**”, „**Kocham. Nie krzyczę**” - będąca inicjatywą Fundacji KCK – (*Krajowe Centrum Kompetencji*) - dotycząca propagowania haseł związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ograniczeniem jej skutków, zwiększenia społecznego zaangażowania w sprawy związane z przeciwdziałaniem ww. zjawisku poprzez podnoszenie społecznej wrażliwości w odniesieniu do szeroko rozumianej przemocy, poszerzenie poziomu wiedzy obywateli na temat przemocy domowej oraz promowanie wartości rodzinnych;
- **Program Odpowiedzialnej Sprzedaży Wyrobów Tytoniowych „Stop 18!”**, który opiera się na współpracy firm i organizacji, które podejmują wspólne inicjatywy w celu przeciwdziałania dostępowi niepełnoletnich do wyrobów tytoniowych. Program „STOP 18!” powstał z inicjatywy Krajowego Stowarzyszenie Przemysłu Tytoniowego;
- kampania „**Nasze Dzieci w Sieci**”, zakładająca zwrócenie uwagi rodziców na różne rodzaje zagrożeń, jakie czyhają na dzieci w wirtualnym świecie, realizowana przez Fundację Kidprotect;
- program „**Dziecko w Sieci**” Fundacji Dzieci Niczyje, ukierunkowany na edukację dzieci i młodzieży w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa w Internecie;
- konkurs „**Bezpieczeństwo Imprez Sportowych**” i akcja „**Uczyć i bawić**”, jako realizacja profilaktycznych form kształcenia postaw wśród dzieci i młodzieży z udziałem pięściarzy;
- dofinansowywanie projektów pilotażowych – kontynuacja inicjatywy z 2010 r., jako działania na rzecz promocji projektów wyróżniających się, ciekawych i nowatorskich.

Celem tego zadania jest sprawdzenie wybranych projektów w pilotażu, a następnie – w przypadku ich powodzenia – promowanie na terenie całej Polski.

Ponadto w 2010 roku Projekt rekomendowany do Europejskiej Nagrody w dziedzinie Zapobiegania Przestępczości ECPA pn. „**Bezpieczny senior w bezpiecznym domu**” – propozycja Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie pokonał 16 projektów zgłoszonych do konkursu z całej Europy.

Krajowy Plan działań przeciwko handlowi ludźmi na lata 2009-2010 wyznacza zadania dla administracji rządowej (realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi) w zakresie zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi. Jest to jedyny dokument w Polsce, który w sposób kompleksowy ujmuje problematykę budowania systemu w trzech obszarach: prewencji i ścigania sprawców oraz wsparcia ofiar handlu ludźmi. Wskazane zadanie stanowi zatem tylko jeden z elementów Planu.

Z uwagi na konieczność wzmocnienia współpracy regionalnej na terenie całej Polski, w *Krajowym Planie działań przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2011-2012* umieszczono i realizuje się zadanie pn. *Zainicjowanie, w formie pilotażu, wojewódzkich zespołów ds. handlu ludźmi z udziałem przedstawicieli prokuratury, Policji, Straży Granicznej, wydziałów polityki społecznej urzędów wojewódzkich*. Przyjęto jednocześnie, iż w danym okresie przewiduje się zainicjowanie działania zespołów w województwie zachodniopomorskim, małopolskim i lubuskim.”

Funkcjonuje już Mazowiecki Zespół ds. Handlu Ludźmi jako regionalna (wojewódzka) platforma wymiany informacji pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w problematykę handlu ludźmi. W założeniu zespół ma służyć także jako mechanizm koordynacji działań szkoleniowych i prewencyjnych podejmowanych na danym terenie.

W ramach **Programu dostosowania organów administracji państwowej do współpracy z Systemem Informacyjnym Schengen (SIS)** podjęte zostały następujące działania: koordynacja testów pierwszego kamienia milowego SIS II w Polsce na potrzeby ewaluacji Schengen (SIS), prace nad dokumentem zarządczym MasterPlan SIS II PL, udział w pracach związanych z odnową SIS1+ (SIS1+R2), udział w pracach związanych z przygotowaniem do migracji z SIS1 do SIS II, koordynacja prac związanych z przygotowaniem do migracji sieci SIS1 w Polsce.

W ramach **Programu dostosowania organów administracji państwowej do współpracy z Wizowym Systemem Informacyjnym (VIS)** podjęte zostały następujące działania: prace nad dokumentem zarządczym MasterPlan VIS PL, koordynacja testów zgodności (CT), które miały na celu sprawdzenie zgodności polskiego systemu centralnego VIS z systemem centralnym VIS w Strasburgu, koordynacja krajowych testów VIS i VIS Mail, koordynacja testów aplikacyjnych VIS Mail przeprowadzanych z Czechami.

Podjęte zostały również działania mające na celu wyeliminowanie sprzeczności między przepisami *ustawy o cudzoziemcach* i *ustawy o SIS i VIS*. Dokonano nowelizacji *rozporządzenia z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do Spraw Przygotowania Organów Administracji Państwowej do Współpracy z Systemem Informacyjnym Schengen i Systemem Informacji Wizowej*. Ponadto, kontynuowano prace wraz z Policją nad projektem *rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie trybu dostępu i wzorów upoważnień do dostępu do Krajowego Systemu Informatycznego (KSI) oraz wykorzystywania danych* oraz prace nad *Podręcznikiem*

Użytkownika Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) oraz Wizowego Systemu Informacyjnego (VIS) – aspekty prawne. Kontynuowano także budowę Portalu Informacyjnego SIS VIS.

Do głównych osiągniętych efektów wdrażania SIS i VIS można zaliczyć:

- wejście w życie ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. *o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. Nr 239, poz.1593), nowelizującej Ustawę o SIS i VIS i przyjęcie przez Stały Komitet Rady Ministrów MasterPlan SIS II PL, wersja 6.2;
- monitorowanie postępów w projekcie odnowy SIS1+ na poziomie UE i zapewnienia gotowości PL do udziału w testach oraz monitorowanie i nadzorowanie postępów prac realizowanych przez kontraktora OBS w zakresie zmiany podłączenia polskiego ośrodka;
- terminowe zrealizowanie udziału w testach pierwszego kamienia milowego SIS II, w weryfikacji przygotowania Rumunii do zakończenia ewaluacji Schengen;
- uzyskanie w wynikach testów (wykonanych przez wszystkich użytkowników systemu VIS w kraju) 100% zgodności pomiędzy systemem narodowym a systemem centralnym VIS.

W dniu 28 grudnia 2010 r. Program wieloletni pn. **„Program Rozwoju Służb Ratownictwa Morskiego w latach 2007-2010”** przyniósł w roku 2010 zakończenie budowy 2 statków ratowniczych I kategorii oraz budowy morskiej stacji ratowniczej w Łebie. Tym samym zakończono realizację tego programu wieloletniego.

Priorytet 5 SRK: Rozwój obszarów wiejskich

Strategia Rozwoju Kraju w Prioryecie 5 wskazuje następujące kierunki służące rozwojowi obszarów wiejskich: rozwój przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej, poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych, rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i społecznej a także poprawa jakości kapitału ludzkiego oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi. Tak wyznaczone kierunki wsparcia obszarów wiejskich realizowane są poprzez polityki i strategie, które określają główne cele i priorytety rozwojowe Polski.

W 2010 r. Polska posiadała ok. 43 tys. miejscowości wiejskich, a obszary wiejskie stanowiły ok. 93% całkowitej powierzchni kraju²⁵. Populacja mieszkańców wsi osiągnęła w 2010 r. liczbę blisko 15 mln, co stanowi 39,1% ogółu mieszkańców kraju. Gęstość zaludnienia na obszarach wiejskich w 2010 r. kształtowała się na poziomie 51 os./km² (miernik ten dla obszarów miejskich wynosił 1082 os./km²). Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15+ na wsi w okresie sprawozdawczym osiągnął wartość zbliżoną do zakładanej dla roku 2010 i wyniósł 50,4%. Jednocześnie można obserwować rosnący trend jeśli chodzi o upowszechnianie wychowania przedszkolnego wśród rodzin mieszkających na obszarach wiejskich. W 2010 r. odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w placówkach na wsi wzrósł do 43,1%, zdecydowanie przekraczając wartość zakładaną w SRK dla tego okresu – 25%.

Według wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego (PSR) przeprowadzonego w 2010 r. powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w Polsce wynosiła około 16 mln ha, co dawało około 52% całkowitej powierzchni kraju. Jest to wskaźnik powyżej średniej dla UE wynoszącej 42%. Utrzymywało się znaczące rozdrobnienie gospodarstw rolnych - ich liczebność przekraczała 2,2 mln, a przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych wg wstępnych danych PSR w 2010 r. wynosiła 8,6 ha.

Obowiązujący obecnie „**Krajowy Plan Strategiczny rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013**” przygotowany zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, stanowi podstawę dla realizacji działań współfinansowanych ze środków wspólnotowych w ramach „**Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013**”. Określa priorytety i kierunki rozwoju obszarów wiejskich w Polsce w odniesieniu do priorytetów wspólnotowych, w latach 2007-2013.

W 2010 r. kontynuowano również prace nad „**Strategią zrównoważonego rozwoju wsi i rolnictwa**”, która jako jedna z dziewięciu docelowych strategii rozwoju o charakterze przekrojowym określi pożądaną wizję rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa na płaszczyźnie społecznej, ekonomicznej i środowiskowej, a także priorytety w tym obszarze dla ogólnorozwojowej polityki państwa. Strategia ta przewiduje rozwój konkurencyjnego i innowacyjnego sektora rolno-spożywczego, który odbywać się będzie poprzez jego modernizację, wspieranie innowacyjności i efektywności produkcji, integrację pionową i poziomą sektora, z uwzględnieniem wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej do zaspokojenia potrzeb żywnościowych (bezpieczeństwo żywnościowe) i wymagań związanych z pozyskaniem energii ze źródeł odnawialnych; rozwój zrównoważonego i wielofunkcyjnego

²⁵ Według rejestru TERYT, za obszary wiejskie uznaje się gminy wiejskie i części wiejskie gmin miejsko-wiejskich.

rolnictwa, a także realizację nowych celów publicznych m.in. w zakresie zmian klimatycznych (przeciwdziałanie tym zmianom i adaptacja rolnictwa).

a) Rozwój przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej

Obszary wiejskie to miejsce gdzie prowadzona jest m.in. działalność przetwórcza. W ramach PROW 2007-2013 w 2010 r. wspierano projekty realizowane w ramach działania „**Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej**”, dotyczące poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw w sektorze przetwórstwa uwarunkowanej wzrostem wartości dodanej, poprawą jakości produkcji, obniżeniem kosztów oraz rozwojem nowych produktów, procesów i technologii produkcji, jak również poprawie warunków produkcji.

W ramach ww. działania do końca 2010 r. zostały przeprowadzone cztery nabory wniosków o przyznanie pomocy. Do końca 2010 r. zrealizowano płatności na łączną kwotę ponad 566 mln zł dla 462 beneficjentów, w tym w 2010 r. wypłacono 485,46 mln zł.

Celem działania „**Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej**” jest wsparcie podejmowania lub rozwijania przez rolników, małżonków rolników, domowników, działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem, co wpłynie na tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów oraz promocję zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich.

W ramach ww. działania zostały przeprowadzone trzy nabory wniosków o przyznanie pomocy w ramach których przyjęto 16 689 wniosków na łączną kwotę 1 435 mln zł. Proces realizacji wypłat w ramach działania został rozpoczęty w I połowie 2009 r., kiedy zostały złożone pierwsze wnioski o płatność. Od początku realizacji działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” do końca 2010 roku zrealizowano płatności w kwocie 237 mln zł dla 3 001 beneficjentów. W omawianym okresie sprawozdawczym (2010 r.), zrealizowano płatności na kwotę 142,34 mln zł.

Rozwojowi przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej służy działanie „**Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw**”. Celem działania jest wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich. Beneficjentami działania są osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, podejmujący lub prowadzący działalność gospodarczą we własnym imieniu jako mikroprzedsiębiorcy. Ze względu na cel działania (służący poprawie zatrudnienia) zróżnicowano wysokość dofinansowania uzależniając ją od liczby utworzonych miejsc pracy. Ogółem w ramach ww. działania do końca 2010 r. zrealizowano płatności w kwocie 112 mln zł, w tym w omawianym okresie sprawozdawczym (2010 r.), zrealizowano płatności na kwotę 111,55 mln zł.

b) Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych

Kierunek ten realizowany jest zwłaszcza poprzez szereg działań PROW 2007-2013. Działanie „**Renty strukturalne**” ma na celu poprawę struktury agrarnej kraju oraz przyspieszenie procesu wymiany pokoleniowej wśród osób prowadzących gospodarstwa rolne, a także poprawę rentowności i konkurencyjności gospodarstw rolnych poprzez ich przejmowanie przez osoby młodsze, lepiej przygotowane do zawodu rolnika. W ramach działania zostały przeprowadzone nabory wniosków o przyznanie renty strukturalnej, w ramach których wpłynęło 28 528 wniosków. Od początku realizacji działania zrealizowano płatności na łączną

kwotę 470 mln zł dla 13 724 beneficjentów. Ponadto, w ramach zobowiązań zaciągniętych w poprzednim okresie programowania 2004-2006, do dnia 31 grudnia 2010 r. z budżetu PROW 2007-2013 zrealizowano płatności dla 53 059 beneficjentów na łączną kwotę 3 399 mln zł. Ogółem do dnia 31 grudnia 2010 r. w ramach działania „Renty strukturalne” zrealizowano płatności na łączną kwotę 3 869 mln zł, w tym w 2010 roku wypłacono 1 319,18 mln zł.

Działanie **„Ułatwianie startu młodym rolnikom”** polega na stymulowaniu zmian strukturalnych poprzez ułatwienie przejmowania lub zakładania gospodarstw rolnych przez osoby młode, po raz pierwszy rozpoczynające samodzielne prowadzenie gospodarstwa rolnego. Od początku realizacji działania złożono 20 585 wniosków o przyznanie pomocy na łączną kwotę ponad 1 353 mln zł. oraz wypłacono prawie 303 mln zł na rzecz 5 926 beneficjentów. W 2010 roku złożono 12 881 wniosków o przyznanie pomocy na łączną kwotę ponad 966 mln zł. oraz dokonano płatności na kwotę 47,25 mln zł.

W ramach działania **„Modernizacja gospodarstw rolnych”** udzielana była pomoc na inwestycje dotyczące modernizacji lub rozwoju pierwotnej produkcji roślinnej lub zwierzęcej. Proces realizacji wypłat w ramach działania został rozpoczęty w II połowie 2008 r., kiedy to złożone zostały pierwsze wnioski o płatność. Od początku realizacji działania do końca 2010 r. zrealizowano płatności w kwocie 3 435 mln zł dla 26 447 beneficjentów, w tym w 2010 roku wypłacono 1 956,29 mln zł.

Działanie **„Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa”** wdrażane jest w ramach dwóch schematów: schemat I – Scalanie gruntów, schemat II – Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi. Celem działania w ramach schematu I jest poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych poprzez wykonanie prac scalieniowych, wytyczenie i urządzenie funkcjonalnej sieci dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz dojazdów do zabudowań gospodarczych, wydzielenie, bez procedury wywłaszczeniowej, niezbędnych gruntów na cele infrastruktury technicznej i społecznej w ramach postępowania scalieniowego, natomiast celem działania w ramach schematu II jest poprawa jakości gleb poprzez regulację stosunków wodnych, zwiększenie retencji wodnej i poprawa ochrony użytków rolnych przed powodzią.

W ramach działania złożono 373 wnioski na łączną kwotę 1 645 mln zł. Wydano 246 decyzji na łączną kwotę 792 mln zł. Realizację płatności rozpoczęto w marcu 2010 r. Do dnia 31 grudnia 2010 r. zrealizowano płatności na łączną kwotę 27,8 mln zł dla 18 beneficjentów.

Realizacja działania **„Grupy producentów rolnych”** służyć ma wzmocnieniu struktury instytucjonalnej w sektorze produkcji rolnej w celu wsparcia funkcjonowania producentów rolnych poprzez zachęcanie ich do tworzenia grup producentów rolnych i współpracy. Polega na dostosowaniu produkcji prowadzonej w gospodarstwach do wymogów rynkowych, wspólne wprowadzanie towarów do obrotu, w tym przygotowanie do sprzedaży, centralizacja sprzedaży oraz dostarczenie do odbiorców hurtowych. Ponadto, działanie sprzyjać będzie utworzeniu wspólnych zasad dotyczących informacji o produktach. W ramach działania złożono 505 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 103 mln zł. Od początku realizacji działania wypłacono na rzecz beneficjentów łącznie 146 mln zł, w tym w 2010 r. 67,07 mln zł.

Działanie **„Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności”** ma na celu poprawę jakości produkcji i produktów rolnych przeznaczonych do spożycia przez ludzi oraz wsparcie rolników wytwarzających żywność wysokiej jakości. W ramach uruchomionych naborów złożono 15 183 wniosków o przyznanie pomocy na łączną kwotę 79 mln zł. Realizację

płatności w ramach omawianego działania rozpoczęto w II kwartale 2010 r. W 2010 r. zrealizowano płatności na łączną kwotę ponad 1,78 mln zł dla 2 938 beneficjentów.

Nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 133 „Działania informacyjne i promocyjne „ rozpoczął się we wrześniu 2009 r. W sumie złożono 8 wniosków na kwotę prawie 46,5 mln zł oraz podpisano 3 umowy na kwotę ok. 294 tys. zł. Realizację płatności w ramach omawianego działania rozpoczęto w III kwartale 2010 r. Do dnia 31 grudnia 2010 r. zrealizowano płatności na łączną kwotę 63,5 tys. zł.

c) Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich

Wyznaczonym w SRK kierunkiem działań na obszarach wiejskich jest rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i społecznej. Istotne możliwości w tym zakresie daje PROW 2007-2013. Realizowane w jego ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” oraz „Odnowa i rozwój wsi” wpływają na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich. Przyczyniają się również do powstawania dodatkowych miejsc pracy poza rolnictwem, a także umożliwiają przeciwdziałanie negatywnym trendom migracyjnym. .

Celem działania „**Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej**” jest poprawa podstawowych usług na obszarach wiejskich, obejmujących elementy infrastruktury technicznej, warunkujących rozwój społeczno-gospodarczy, co przyczyni się do poprawy warunków życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Proces realizacji wypłat w ramach tego działania rozpoczął się w marcu 2010 r. Do dnia 31 grudnia 2010 r. zrealizowano płatności w kwocie 222 mln zł (w tym 144 mln zł ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich).

Z kolei realizacja działania „**Odnowa i rozwój wsi**” przyczyniała się do poprawy jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi to rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich. Od początku wdrażania działania złożono 6 067 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 3 573 mln zł (w tym 2 104 mln ze środków EFRROW). Dla ww. działania ogółem zrealizowano płatności w kwocie 416,5 mln zł (w tym ponad 283,7 mln zł ze środków EFRROW). W 2010 roku zrealizowano płatności na kwotę 414,56 mln zł (w tym ponad 282,21 mln zł ze środków EFRROW).

Technologie informatyczne odgrywają szczególnie istotną rolę w procesach modernizacji. Zasada ta dotyczy również obszarów wiejskich, dlatego tak istotny jest trend dotyczący wzrostu liczby użytkowników komputerów i internetu. W 2010 r. odsetek wiejskich gospodarstw domowych korzystających z dostępu do Internetu osiągnął poziom 56,2%. Warto zauważyć, że jest to wskaźnik, który znacznie przekroczył zakładaną w SRK wartość 40%.

Wzrost liczby komputerów na obszarach wiejskich dotyczy także urządzeń wykorzystywanych w edukacji. W roku szkolnym 2009/10 na wsi znajdowało się 60% spośród tego typu wyposażenia należącego do szkół podstawowych. Tym samym na jeden komputer na obszarach wiejskich przypadało średnio dwa razy mniej uczniów (7,1) niż w miastach (15,4). W odniesieniu do gimnazjów ponad 40% ogólnej liczby komputerów należało do szkół wiejskich, a na jedno urządzenie przypadało tam 9,6 uczniów, podczas gdy w miastach 13,6.

Kwestią wpływającą na jakość życia i gospodarowania na obszarach wiejskich oraz odzwierciedlającą proces wyrównywania dysproporcji rozwojowych między miastem a wsią jest rozwój infrastruktury sanitarnej, w tym m.in. budowa i funkcjonowanie oczyszczalni ścieków. Ich liczba w ostatnich latach systematycznie rośnie, co przekłada się na odsetek ludności korzystającej z tego rodzaju urządzeń – szacuje się, że w 2010 r. przekroczył on 27%. Ogółem na obszarach wiejskich oczyszcza się obecnie blisko 90% ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających poddania temu procesowi. Biorąc pod uwagę, że znaczna część nakładów przeznaczanych na modernizację i budowę nowych zbiorczych oczyszczalni ścieków na obszarach wiejskich pochodzi ze środków samorządów gmin docenić należy istotny wzrost świadomości społeczności lokalnych w zakresie zachowania i ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz wpływu ekologii na atrakcyjność regionów.

d) Wzrost jakości kapitału ludzkiego oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi

W ramach PROW 2007-2013 realizacji tego kierunku SRK służą następujące działania: „Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie” „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów”, „Pomoc Techniczna” oraz działania osi Leader.

W ramach działania „**Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie**” mającego na celu doskonalenie zawodowe rolników i posiadaczy lasów, ogółem złożono 321 wniosków na łączną kwotę 244,5 mln. zł. W IV kwartale 2010 r. rozpoczęto proces podpisywania umów z beneficjentami. Do końca 2010 r. podpisano 52 umowy na kwotę blisko 47 mln zł.

W ramach działania „**Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów**” do dnia 31 grudnia 2010 r. zrealizowano płatności na kwotę 3,37 mln zł dla 1 370 beneficjentów.

Rozwojowi wsi służy też **oś IV Leader**, która pozwala na realizację oddolnie opracowanych strategii lokalnych i budowę kapitału społecznego.

W 2010 r. prowadzone były nabory wniosków w ramach działania „**Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju**”. Nabory wniosków są przeprowadzane oddzielnie dla każdej lokalnej grupy działania (LGD). Decyzja o przeprowadzeniu naboru leży każdorazowo w gestii danej LGD. Ogółem złożono 13 975 wniosków na łączną kwotę 1 149,5 mln zł. Proces realizacji wypłat w ramach działania został rozpoczęty w II kwartale 2010 r. Do końca 2010 r. zrealizowano płatności w kwocie 9,73 mln zł dla 566 beneficjentów.

W ramach działania „**Wdrażanie projektów współpracy**”, którego beneficjentami są lokalne grupy działania (LGD), trwa nabór ciągły wniosków o przyznanie pomocy. Do dnia 31 grudnia 2010 r. złożono 135 wniosków na łączną kwotę 4,15 mln zł. Proces realizacji wypłat w ramach działania został rozpoczęty w II kwartale 2010 r. Do końca 2010 r. zrealizowano płatności w kwocie prawie 44 tys. zł.

W działaniu „**Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja**” beneficjentami są lokalne grupy działania (LGD). Dotychczas zakończone zostały trzy nabory wniosków w wyniku których LGD złożyły 1 018 wniosków o przyznanie pomocy na łączną kwotę 537 mln zł. Realizację płatności w ramach działania rozpoczęto w III kwartale 2009 r. Do dnia 31 grudnia 2010 r. zrealizowano płatności w kwocie 81,9 mln zł dla 337 beneficjentów, w tym w 2010 roku wypłacono 70,2 mln zł.

Priorytet 6 SRK: Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej

Po spowolnieniu gospodarczym w Polsce w 2009 r. spowodowanym w dużej mierze zahamowaniem popytu zewnętrznego w wyniku światowego kryzysu, w roku 2010 widoczne było umacnianie się pozytywnych tendencji w gospodarce krajowej. Wzrost tempa rozwoju gospodarczego, jakie było udziałem całej gospodarki w 2010 r. (3,8% wobec 1,6% w 2009 r.) umiejscowił Polskę w gronie najszybciej rozwijających się państw Unii Europejskiej. Jednakże tempo rozwoju poszczególnych województw w 2010 r., tak jak w latach poprzednich, było zróżnicowane. Najwyższy poziom produktu krajowego brutto osiągało województwo mazowieckie - 311,4 mld zł w 2010 r.²⁶, najniższy - woj. opolskie na poziomie 31,4 mld zł.

Województwo mazowieckie osiągnęło najwyższy i rosnący udział w generowaniu krajowego PKB. Szacuje się, że w 2010 roku stanowił on 22% PKB Polski tj. więcej niż w 2007 r. (21,7%). Cztery województwa o największym potencjale gospodarczym: mazowieckie, śląskie, wielkopolskie i dolnośląskie wytwarzały w 2010 r. 52,5% krajowego PKB tj. o 0,3 pkt. proc. więcej niż w 2007 r.

Niewielkiemu zmniejszeniu w stosunku do poprzednich lat uległ udział w PKB Polski ogółem pięciu województw o najmniejszym potencjale gospodarczym²⁷ tj. województw opolskiego, lubuskiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego (ich łączny udział wynosił w 2010 r. 12,2%) oraz województw Polski Wschodniej (15,2% w 2010 r.). Tym samym nie został uzyskany zakładany w SRK 2007-2015 udział Polski Wschodniej na poziomie 18% krajowego PKB.

Przeciętny poziom produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla Polski wyniósł w 2010 r. 37,1 tys. zł²⁸, co stanowiło 120% średniego PKB z roku 2007. Najwyższy poziom produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w 2010 r. odnotowano w województwie mazowieckim (59,5 tys. zł, co stanowiło 161% średniej krajowej). Pozostałe województwa, w których poziom PKB na 1 mieszkańca przewyższył średnią dla całego kraju, to: dolnośląskie (40,5 tys. zł w 2010 r.), śląskie (39,2 tys. zł) oraz wielkopolskie (39,1 tys. zł).

Najnowsze dane odnoszące się do zróżnicowania poziomu PKB na 1 mieszkańca na szczeblu jednostek terytorialnych NUTS 2 (dane za rok 2008) wskazują na zahamowanie wcześniejszego wzrostowego trendu. W 2008 r. zróżnicowanie to wyniosło 19,6% w porównaniu do 19,9% w roku 2007.

Najniższy poziom produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca zanotowano - według szacunków - w województwie podkarpackim (w 2010 r. 24,4 tys. zł, co stanowiło 66% średniej krajowej). Niewiele większą wartość PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w woj. lubelskim (24,9 tys. zł, 67% średniej krajowej). Nie nastąpiły w tym względzie znaczące zmiany w porównaniu z latami poprzednimi; dotyczyły one na ogół niewielkiego zwiększenia dystansu do średniej krajowej województw słabszych ekonomicznie, na korzyść regionów silniejszych gospodarczo. W okresie 2007-2010 nie nastąpiło zmniejszenie zróżnicowania pomiędzy regionami w zakresie wyrównywania różnic w poziomie rozwoju ekonomicznego.

²⁶ Dane za 2009 i 2010 r. – szacunek Biura Inwestycji i Cykli Ekonomicznych (BIEC) dla MRR.

²⁷ Regiony, z których każdy wytwarza nie więcej niż 3% wartości krajowego produktu brutto.

²⁸ W cenach bieżących.

Według szacunku Biura Inwestycji i Cykli Ekonomicznych (BIEC) dotyczącego poziomu PKB per capita w PPS w latach 2009-2010 (czyli dla lat, dla których nie są dostępne dane statystyczne Eurostatu), w 2010 r.:

- woj. mazowieckie osiągnęło 96% średniej unijnej,
- woj. dolnośląskie – 66% średniej unijnej,
- woj. śląskie i wielkopolskie – 63% średniej unijnej,
- woj. łódzkie i pomorskie – 56% średniej unijnej,
- woj. małopolskie – 53% średniej unijnej,
- woj. zachodniopomorskie i kujawsko-pomorskie – 52% średniej unijnej,

a woj. lubuskie nieznacznie przekroczyło połowę średniej unijnej.

Najniższy poziom powyższego wskaźnika szacuje się dla woj. podkarpackiego – 39% średniej unijnej w 2010 r.

Ogólna poprawa sytuacji gospodarczej nie przełożyła się jednak na spadek stopy bezrobocia według BAEL²⁹, która w 2010 r. wyniosła 9,6%, podczas gdy w 2009 r. – 8,2%, kontynuując trend wzrostowy obserwowany od 2008 r. Była ona jednak znacznie niższa niż zakładana na 2010 r. w SRK (12,0%). Stopa bezrobocia rejestrowanego zwiększyła się nieznacznie w porównaniu z poprzednim rokiem, do 12,3%³⁰ na koniec 2010 r. (na koniec 2009 r. wyniosła 12,1%). Na poziomie województw, wzrost stopy bezrobocia wg BAEL nastąpił w zdecydowanej większości regionów (za wyjątkiem nieznacznego spadku w woj. opolskim 9,7% wobec 9,8% w 2009 r.). W niektórych był on bardzo znaczący, o co najmniej 2 pkt. proc. (podlaskie, pomorskie, śląskie, zachodniopomorskie). Najniższy poziom stopy bezrobocia wystąpił w województwach: mazowieckim – 7,4%, wielkopolskim – 8,8% oraz małopolskim i śląskim – po 9,1%. Tym niemniej jeśli chodzi o wskaźnika bezrobocia obliczany dla 3 podregionów (NUTS 3) o najwyższej stopie bezrobocia, to dane wstępne GUS wskazują, że wzrost tego wskaźnika w 2009 r. do 23,6 nie stanowił odwrócenia trendu malejącego, który można było obserwować od 2004 r., lecz jedynie chwilowe pogorszenie sytuacji w tych podregionach. W 2010 r. szacuje się, że wskaźnik ten wyniesie 23,3.

Można natomiast zaobserwować korzystne zmiany w strukturze pracujących. Wzrasta udział pracujących w sektorze usługowym. W 2010 r. wyniósł 56,9% i zwiększył się o 1,3 pkt. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim (w 2009 r. odsetek ten zwiększył się o 1,5 pkt. proc.). Najwyższym wzrostem udziału pracujących w III sektorze w porównaniu z 2009 r. mogą się pochwalić województwa: podlaskie – 3,6 pkt. proc., wielkopolskie – 2,7 pkt. proc., pomorskie – 2,6 pkt. proc., dolnośląskie – 2,3 pkt. proc. oraz śląskie – 2,2 pkt. proc. Natomiast najwyższy poziom zatrudnienia w sektorze usług mają województwa mazowieckie 66,3%, zachodniopomorskie – 61,9% oraz w pomorskie – 61,4%. Najniższy odsetek ludności pracującej w omawianym sektorze wystąpił w regionach słabiej rozwiniętych ekonomicznie, głównie w świętokrzyskim – 48,3%, podkarpackim – 49,5% oraz w lubelskim – 50,9%.

Udział pracujących w sektorze rolniczym w skali kraju według danych GUS obniżył się w 2010 r. o 0,4 pkt. proc., do 12,9%. Najniższym udziałem pracujących w sektorze I cechują się województwa: śląskie (2,9%), dolnośląskie (6,3%) oraz pomorskie (7,1%). Natomiast największy spadek udziału sektora rolnego w strukturze pracujących w porównaniu z rokiem

²⁹ BAEL – wg Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności.

³⁰ Dane wstępne GUS.

poprzednim zanotowano w województwie podlaskim – o 3,3 pkt. proc. Jednakże nadal utrzymuje się on w tym regionie na wysokim poziomie – 23,3%. Pomimo ogólnej tendencji spadkowej, w 2010 r. nastąpił wzrost udziału pracujących w sektorze rolniczym nastąpił w 5 województwach: lubuskim, śląskim, świętokrzyskim oraz zachodniopomorskim. Najgorszy wynik zanotowało województwo lubelskie, gdzie udział tego sektora wzrósł jedynie o 0,1 pkt proc.

W roku 2010 zaobserwowano niewielki spadek liczby ludności mieszkającej w miastach. Zjawisko to ilustruje założony w SRK w priorytecie VI wskaźnik urbanizacji, czyli procentowy udział mieszkańców miast w ogólnej liczbie ludności. Wskaźnik ten w 2010 utrzymał się na podobnym poziomie w porównaniu z rokiem poprzednim (60,9% wobec 61,0% w 2009 r.)

W okresie sprawozdawczym korzystne zmiany można było zaobserwować także w wartościach założonych w SRK wskaźników społecznych (np.: przeciętna długość życia, zgony niemowląt na 1000 urodzeń), które w 2010 r. wskazują na poprawę poziomu opieki zdrowotnej w regionach względem roku 2009.

W okresie sprawozdawczym Rada Ministrów przyjęła 13 lipca 2010 r. główny dokument odnoszący się do rozwoju regionów - **Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie**. Dokument ten w sposób kompleksowy rysuje najważniejsze wyzwania, jakie stoją przed polityką regionalną, prezentuje wizję rozwoju Polski w układzie terytorialnym do 2020 r. oraz formułuje cele i instrumenty ich realizacji. Są tu określone zasady współpracy rządu i województw oraz sposoby koordynacji działań podejmowanych na szczeblu centralnym z działaniami samorządu terytorialnego. Strategia przewiduje wspieranie regionów w wykorzystywaniu ich mocnych stron, takich jak zasoby ludzkie, położenie geograficzne, zasoby naturalne, zaplecze naukowe czy gospodarcze. Strategia ma wspomagać wzrost konkurencyjności regionów, a także wspierać rozwój słabszych obszarów, by zapobiec ich marginalizacji. Strategia zakłada również wsparcie obszarów problemowych, które bez specjalnego potraktowania nie będą w stanie przełamać barier rozwojowych.

KSRR zakłada trzy najważniejsze cele, jakie mają zostać osiągnięte do 2020 r.:

- wzrost konkurencyjności regionów m.in. przy założeniu wpływu silnych miast na otoczenie (poprzez inwestycje w kapitał ludzki oraz innowacje)
- zwiększenie spójności terytorialnej państwa i przeciwdziałanie marginalizacji tzw. obszarów problemowych (strategia przewiduje tu m.in. silne wsparcie dla ośrodków miejskich, subregionalnych i lokalnych, wsparcie obszarów zaniedbanych o niskim poziomie dochodów i rozwoju)
- usprawnienie prowadzenia polityki dotyczących rozwoju regionalnego, m.in. poprzez zwiększenie możliwości planowania rozwoju w kluczowych ośrodkach

Dokumentem, który stanowi pewnego rodzaju „mapę drogową” wdrażania KSRR, jest *„Plan działań. Informacja w sprawie działań niezbędnych do podjęcia przez RM i inne podmioty publiczne zapewniających wdrożenie przyjętej przez RM w dniu 13 lipca 2010 r. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie”* przyjęty przez RM w listopadzie 2010 r.

Zawiera on opis propozycji działań, które Rada Ministrów i inne podmioty publiczne (tj. jednostki samorządu terytorialnego) muszą podjąć aby wdrożyć zapisy KSRR. Przedstawia on ponadto kierunki możliwych zmian wraz z uzasadnieniem ich wprowadzenia, opis sposobu

realizacji działań w danym obszarze oraz harmonogram prac nad wdrożeniem danego rozwiązania.

We wrześniu ubiegłego roku powołany został Zespół ds. realizacji Planu działań zapewniającego wdrożenie przyjętej przez RM w dniu 13 lipca 2010 r. *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie*. Do jego zadań należy wypracowanie i monitorowanie przygotowania i wdrożenia szczegółowych propozycji rozwiązań wynikających z *Planu działań*.

Do rozwoju regionów w 2010 r. przyczyniły się działania opisane w pozostałych pięciu priorytetach. Ponadto istotne znaczenie dla rozwoju regionalnego mają regionalne programy operacyjne (RPO) przygotowywane przy współpracy z ministrem do spraw rozwoju regionalnego. Obok działań w ramach RPO realizowane były przedsięwzięcia w ramach programu operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz projektów prowadzonych w ramach Europejskiej Współpracy Transgranicznej. Dodatkowo do samorządów województw oddelegowano zarządzanie działaniami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

■ Regionalne programy operacyjne (RPO)

W 2010 r. kontynuowane były nabory wniosków o dofinansowanie realizacji projektu we wszystkich województwach. Porównując dane dotyczące 16 Regionalnych Programów Operacyjnych z końca 2009 r. z danymi z końca 2010 r., można zaobserwować znaczny wzrost zarówno liczby, jak i wartości zawartych umów/decyzji o dofinansowanie oraz wniosków o płatność. Do końca 2010 r. umowy o dofinansowanie o najwyższej wartości ogółem podpisano w województwach wielkopolskim – 8,5 mld zł, małopolskim – 7,3 mld zł oraz śląskim – blisko 7 mld zł. Umowy o najniższych wartościach podpisano w województwach lubuskim i opolskim – niespełna 3 mld zł. Natomiast łączna wartość umów, w ramach 16 RPO w 2010 r., przekroczyła 84 mld zł.

Z kolei wartość dofinansowania (w części UE) wszystkich umów podpisanych w ramach 16 RPO do końca 2010 r. wyniosła około 47,7 mld zł. Najwyższą wartość dofinansowania, na którą zawarto umowy, odnotowano w województwach: wielkopolskim (4,9 mld zł) i śląskim (4,3 mld zł), zaś najniższą w województwie lubuskim (1,5 mld zł).

Do 31 grudnia 2010 r. w 16 województwach złożono wnioski o płatność o łącznej wartości 30,2 mld zł. Pod względem najwyższej wartości wniosków o płatność liderem było województwo wielkopolskie (2,8 mld zł). Podobne wartości osiągały województwa małopolskie (2,7 mld zł) oraz mazowieckie (2,6 mld zł). Natomiast wnioski o najniższej wartości złożono w województwach zachodniopomorskim oraz podlaskim, odpowiednio 1,3 mld zł i 1,27 mld zł. Dane te nie świadczą jednak o niskiej efektywności wydatkowania funduszy strukturalnych. Liczba wniosków o płatność znacząco zwiększył się w latach następnych, z powodu zakontraktowania znaczących środków w 2010 r.

Natomiast wartość dofinansowania (w części UE) wszystkich wniosków o płatność w ramach 16 RPO zarejestrowanych do końca 2010 r. wyniosła 18 mld zł. Najwyższą wartość dofinansowania wniosków o płatność odnotowano w województwie wielkopolskim – 1,7 mld zł. Z kolei najniższą wartość w województwie lubuskim – 0,7 mld zł.

Średnio największe środki finansowe na poziomie regionów zakontraktowane w ramach umów lub decyzji o dofinansowanie przeznaczane były na rozwój infrastruktury transportowej (przede wszystkim drogi regionalne i lokalne). Ponadto znaczne nakłady były

inwestowane w badania i rozwój technologiczny (B+RT), innowacje i przedsiębiorczość oraz na wspieranie rozwoju przedsiębiorstw.

■ **Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW)³¹**

W 2010 r. zanotowano znaczny postęp finansowy realizacji Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, w zakresie liczby i wartości złożonych wniosków o dofinansowanie, liczby i wartości podpisanych umów oraz wartości wydatków beneficjentów uznanych za kwalifikowane, wynikających ze złożonych wniosków o płatność. Od początku realizacji Programu do dnia 31 grudnia 2010 r., Komisja Europejska (KE) przekazała zaliczki w wysokości 204 641 438 EUR, co stanowiło 9% alokacji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) przeznaczonej na Program³².

Do końca 2010 r. w ramach PO RPW podpisano umowy o dofinansowanie na łączną sumę 7 mld zł, przy czym większość stanowiły umowy w ramach I osi priorytetowej – Nowoczesna gospodarka (ok. 3,3 mld zł). Pozostałe środki w większości zostały zakontraktowane w osi priorytetowej IV – Infrastruktura transportowa. Dofinansowanie UE w ramach umów o dofinansowanie wynosiło 4,8 mld zł. Od momentu uruchomienia programu do końca 2010 r. wykorzystano 53,6% alokacji na lata 2007-2013. Ponadto do końca 2010 r. zatwierdzono wnioski o płatność o łącznej kwocie wydatków kwalifikowanych 1,9 mld zł, w tym dofinansowanie UE – 1,5 mld zł.

W 2010 r. została podpisana pierwsza umowa o dofinansowanie Projektu "Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej - województwo warmińsko-mazurskie" pomiędzy Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego a PARP. Podpisana Umowa dotyczy budowy internetowej szkieletowej sieci szerokopasmowej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Projekt ten jest częścią większego projektu pn. **Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej**, który obejmuje swoim zasięgiem wszystkie pięć województw Polski Wschodniej. Głównym celem Projektu jest zapewnienie do końca 2013 roku dostępu do usług szerokopasmowych dla 90% gospodarstw domowych i 100 % instytucji publicznych i przedsiębiorców z terenu województw Polski Wschodniej. Kolejne cztery umowy zostały podpisane w 2011 r.

Do końca 2010 r. największe środki w ramach PO RPW zostały zakontraktowane na infrastrukturę transportową (głównie drogi krajowe) – 2,7 mld zł na rozwój infrastruktury edukacyjnej i oświaty – 1,7 mld zł oraz na badania i rozwój technologiczny – 1,3 mld zł.

● **Program Operacyjny Kapitał Ludzki³³**

W 2010 roku w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki dynamicznie wzrastała liczba podpisywanych umów. Poszczególne instytucje uczestniczące we wdrażaniu komponentu regionalnego PO KL kontynuowały proces ogłaszania konkursów.

Do końca 2010 r. w ramach komponentu regionalnego podpisano umowy o dofinansowanie na łączną sumę 16,3 mld zł, przy czym największe nakłady zostały zakontraktowane w osi priorytetowej VI – Rynek pracy otwarty dla wszystkich (6,3 mld zł). W wysokości 3,7 mld zł zostały podpisane umowy o dofinansowanie w osi priorytetowej IX – Rozwój wykształcenia i

³¹ KSI SIMIK 2007-2013

³² Źródło: Projekt sprawozdania rocznego za 2010 rok z realizacji programu operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013

³³ Źródło: KSI SIMIK 2007-2013

kompetencji w regionach. Dofinansowanie UE określone w ramach umów o dofinansowanie wyniosło 13,6 mld zł.

Do końca 2010 r. zatwierdzono wnioski o płatność o łącznej kwocie 9,2 mld zł, w tym blisko 7,8 mld zł dofinansowania UE.

W ramach komponentu regionalnego największe nakłady w wysokości ponad 6 mld zł, wg wartości podpisanych umów do końca 2010 r, zostały przeznaczone na wdrażanie aktywnych i prewencyjnych instrumentów rynku pracy oraz na wsparcie na rzecz samozatrudnienia i zakładania działalności gospodarczej. Innymi istotnymi kierunkami wsparcia były:

- działania na rzecz zwiększenia udziału w kształceniu i szkoleniu przez całe życie, w szczególności poprzez przedsięwzięcia na rzecz ograniczenia przedwczesnego porzucania skolaryzacji oraz zminimalizowania dyskryminacji ze względu na płeć oraz poprzez działania na rzecz poprawy jakości i dostępu do kształcenia i szkoleń na poziomie początkowym, zawodowym i wyższym – ponad 3,5 mld zł;
 - rozwój systemów i strategii uczenia się przez całe życie w przedsiębiorstwach; szkolenia i usługi na rzecz zwiększenia zdolności adaptacyjnych pracowników do zmian; promowanie przedsiębiorczości i innowacji – prawie 2 mld zł;
 - ścieżki integracji i powrotu do zatrudnienia dla osób w gorszym położeniu; zwalczanie dyskryminacji w dostępie do rynku pracy i rozwoju kariery zawodowej oraz promowanie akceptacji dla różnorodności w miejscu pracy – ponad 2,1 mld zł.
- **Programy współpracy transgranicznej³⁴**

Na rozwój regionalny znaczący wpływ mają również programy współpracy transgranicznej, które wdrażane są na poziomie NUTS 3. Podregiony biorące udział w tego typu programach, usytuowane są przy wewnętrznych, a niekiedy i niektórych zewnętrznych granicach lądowych Unii Europejskiej oraz w obszarach nadmorskich oddzielonych od siebie maksymalnie o 150 km. W Polsce współpracą transgraniczną objęte zostały podregiony, których granice stanowią granicę państwową.

Głównym celem programów współpracy transgranicznej jest promowanie współpracy i bezpośrednich kontaktów wspierających rozwój społeczno-gospodarczy oraz ochronę środowiska w obszarach przygranicznych, charakteryzujących się zwykle niższym poziomem rozwoju w porównaniu do średniej krajowej.

W ramach współpracy transgranicznej z udziałem Polski realizowane są następujące programy:

- **Program Współpracy Transgranicznej Polska – Meklemburgia Pomorze Przednie/Brandenburgia 2007-2013** – w roku 2010 przeznaczono na program łącznie 104 mln EUR. Najwięcej, bo 25% tej sumy przeznaczono na rozwój turystyki, niespełna 20% na naukę oraz 15% na edukację.
- **Program Współpracy Transgranicznej Polska (Województwo Lubuskie) – Niemcy (Brandenburgia)** – w 2010 r. w porównaniu do 2009 r. nastąpiło dynamiczne przyspieszenie realizacji programu związane z zakończeniem prac dotyczących systemu wdrażania programu oraz rozpoczęciem realizacji projektów wybranych do dofinansowania w ramach otwartego naboru wniosków w programie, który rozpoczął

³⁴ Źródło: dane Departamentu Współpracy Terytorialnej MRR

się 1 października 2008 r. łącznie do dn. 31 grudnia 2010 r. umowami objęto 41 projektów na łączną kwotę ponad 45 mln EUR, co stanowi ponad 36 % wykorzystania środków Programu na lata 2007-2013.

Największym zainteresowaniem wśród beneficjentów cieszyła się Oś priorytetowa 1 *Wspieranie infrastruktury oraz poprawa stanu środowiska*, w ramach której realizowane są m.in. projekty z zakresu poprawy infrastruktury transgranicznej, ochrony środowiska, ochrony przeciwpożarowej, rozwoju regionalnego i współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego.

- **Program Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007-2013** – w programie prowadzony jest ciągły nabór projektów, aż do wyczerpania się alokacji w poszczególnych kategoriach interwencji. W 2010 r. wartość zatwierdzonych projektów wynosiła 42,5 mln EUR. Największe środki (25%) przeznaczono na rozwój transportu i komunikacji. Projekty o stosunkowo znacznych wartościach zostały również przeznaczone kształcenie i szkolenie oraz kulturę i sztukę.
- **Program Współpracy Transgranicznej Polska – Republika Czeska 2007-2013** – w okresie sprawozdawczym wartość zatwierdzonych projektów dofinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyniosła 196,3 mln EUR. Największe środki zostały przeznaczone na rozwój turystyki (ok. 33%) oraz na transport (ok. 25%).
- **Program Współpracy Transgranicznej Polska – Słowacja 2007-2013** – w 2010 r. program był w fazie realizacji projektów wybranych do dofinansowania w ramach pierwszego naboru wniosków, który odbył się w 2008 r. Kontraktowano ostatnie projekty wybrane do dofinansowania przez Komitet Monitorujący w 2009 r. oraz przeprowadzono II nabór wniosków do dofinansowania.

W 2010 r. kontynuowano kontraktację projektów wybranych do dofinansowania w ramach I naboru. W 2010 r. podpisano 5 umów o dofinansowanie projektów, w związku z czym, na koniec 2010 umowami objęto 47 z 48 projektów wybranych w ramach I naboru. łącznie na koniec 2010 r. w ramach priorytetów I i II zakontraktowano projekty o łącznej wartości 62,35 mln EUR EFRR, co stanowi 51,4% środków dostępnych w ww. priorytetach w całym okresie programowania. Kontraktacja na poziomie całego programu na koniec 2010 r. osiągnęła poziom 80,04 mln EUR EFRR (51% dostępnych środków finansowych).

- **Program Współpracy Transgranicznej Litwa, Polska, Rosja 2007-2013 w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa** - w 2010 r. prowadzone były prace nad przygotowaniem dokumentów niezbędnych do uruchomienia trzech oddziałów WST (w Olsztynie, Kaliningradzie i Wilnie). Podstawowym zadaniem oddziałów będzie wspieranie WST w zakresie wdrażania Programu, szczególnie planu informacji i promocji, monitoringu projektów oraz organizacji spotkań w Polsce, w Rosji i na Litwie. Trwają prace nad przygotowaniem projektów.
- **Program Współpracy Transgranicznej Południowy Bałtyk 2007-2013** – w okresie sprawozdawczym, instytucje wdrażające *program* koncentrowały swoje działania w głównej mierze na zapewnieniu sprawnej realizacji projektów. Zadania te realizowane były poprzez organizację szkoleń zarówno dla beneficjentów, jak i

instytucji zaangażowanych we wdrażanie programu, m.in. kontrolerów pierwszego stopnia, a także poprzez monitoring projektów oraz doradztwo.

Ponadto na szeroką skalę prowadzone były działania informacyjno-promocyjne, mające na celu zwiększenie zainteresowania *programem* potencjalnych beneficjentów, jak również rozpowszechnienie wiedzy odnośnie *Strategii EU dla Regionu Morza Bałtyckiego (SRMB)*.

Do końca 2010 r. podpisano prawie wszystkie umowy o dofinansowanie, dla projektów wybranych przez Komitet Sterujący. Podpisano 35 umów, na kwotę 30,1 EUR EFRR. Pozostałe umowy podpisane zostały w pierwszym kwartale 2011 r.

Największym zainteresowaniem wśród beneficjentów cieszyła się *oś priorytetowa 2 Atrakcyjność oraz wspólna tożsamość*, w ramach której realizowane są projekty z zakresu ochrony środowiska, rozwoju źródeł energii odnawialnej, ochrony dziedzictwa kulturowego, turystyki, a także inicjatywy społeczności lokalnych (*people-to-people*).

- **Program Współpracy Transgranicznej Polska – Litwa 2007-2013** – w okresie sprawozdawczym wartość zatwierdzonych projektów dofinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyniosła 59,4 mln EUR. Największe środki zostały przeznaczone na rozwój zrównoważonej turystyki transgranicznej, zachowanie kulturowego i historycznego dziedzictwa (ok. 23%) oraz na poprawę środowiska życia (ok. 17%).
- **Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013 w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa** – w 2010 r. przeprowadzono ocenę wniosków złożonych w pierwszym naborze oraz podjęto decyzję o zatwierdzeniu wybranych wniosków do dofinansowania. W ramach pierwszego naboru wniosków wpłynęło 307 propozycji projektów. Formalna i merytoryczna ocena projektów zakończyła się w październiku 2010 r. Odbyły się trzy posiedzenia komisji oceniającej projekty. Wspólny Komitet Monitorujący, pod przewodnictwem przedstawiciela MRR, w dniach 23-24 listopada 2010 r. zatwierdził 21 projektów na łączną kwotę dofinansowania ok. 17 milionów EUR.

W 2010 r. trwał proces zgłaszania do dofinansowania 9 tzw. dużych projektów (ang. *large scale projects*). Liczba ta wyczerpuje alokację przewidzianą na duże projekty, tj. 30% budżetu Programu. Procedura zatwierdzania tych projektów jest dwuetapowa: 1) zatwierdzenie wstępnego opisu projektu (najpierw przez WKM, następnie przez Komisję Europejską), 2) zatwierdzenie pełnego wniosku aplikacyjnego (również przez WKM i przez KE). KE w 2010 r. zatwierdziła dwa pełne wnioski aplikacyjne: polski i białoruski, dotyczące przejścia granicznego Połowce – Pieszczatka oraz wstępne opisy 6 innych projektów.

III. Finansowanie SRK 2007-2015

Działania z zakresu rozwoju społeczno-gospodarczego i terytorialnego finansowane były zarówno ze źródeł krajowych, jak i zagranicznych. Były to środki z budżetu państwa i źródeł samorządowych, środki inwestycji zagranicznych oraz środki z funduszy unijnych.

Przedstawione zestawienie środków finansowych w 2010 r., zawarte w tabeli nr 1, powstało w oparciu o „Informację o wykonaniu wydatków w układzie zadaniowym w 2010 r.” przygotowaną przez Ministerstwo Finansów. W 2010 r. po raz pierwszy wydatki zaprezentowano w podziale na budżet państwa (BP) oraz budżet środków europejskich (BSE tj. środki wydatkowane w ramach Narodowej Strategii Spójności, Europejskiego Funduszu Rybackiego, niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz środki na realizację Wspólnej Polityki Rolnej).

W 2010 r. na realizację wszystkich funkcji państwa, wydatkowano ogółem 343,02 mld zł, w tym 48,125 mld zł z budżetu środków europejskich. Na realizację SRK wydano łącznie **161,18** mld zł, co stanowiło 47% wszystkich wydatków. Środki europejskie przeznaczone na wdrażanie SRK stanowiły 29% wszystkich środków wydatkowanych na ten cel. Jednocześnie, blisko 97% wszystkich środków europejskich zostało przeznaczonych na wdrażanie Strategii Rozwoju Kraju.

Tabela nr 1: Środki finansowe przeznaczone na realizację poszczególnych priorytetów Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 w roku 2010 (w mln zł)

	Środki finansowe w mln zł			
	BP	BSE	łącznie	w tym środki wojewodów
Priorytet I Wzrost konkurencyjności gospodarki	6 466,62	3 575,04	10 041,66 (6% środków)	123,36
Tworzenie stabilnych podstaw makroekonomicznych rozwoju gospodarczego	95,19	0,00	95,19	1,08
Rozwój przedsiębiorczości	427,17	1 610,82	2 037,99	0,00
Zwiększenie dostępu do zewnętrznego finansowania inwestycji	158,34	2,09	160,43	0,19
Podniesienie poziomu technologicznego gospodarki przez wzrost nakładów na badania i rozwój oraz innowacje	4 209,48	1 297,68	5 507,16	0,00
Rozwój społeczeństwa informacyjnego	631,06	350,14	981,20	5,42
Ochrona konkurencji	471,33	0,00	471,33	90,66
Eksport i współpraca z zagranicą	262,43	5,86	268,29	0,00
Rozwój sektora usług	42,32	0,51	42,83	0,00
Restrukturyzacja tradycyjnych sektorów przemysłowych i prywatyzacja	21,17	0,00	21,17	2,03
Rybołówstwo	148,14	307,94	456,08	23,98

Priorytet II Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej		34 070,21	8 654,66	42 724,87 (27% środków)	6 737,11
Infrastruktura techniczna	Infrastruktura transportowa	8 022,54	5 363,32	13 385,85	1 762,55
	Infrastruktura mieszkaniowa	954,56	0,00	954,56	202,40
	Infrastruktura teleinformatyczna	261,88	173,30	435,18	0,02
	Infrastruktura energetyki	943,50	222,59	1 166,09	0,09
	Infrastruktura ochrony środowiska	1 047,66	1 736,22	2 783,88	215,31
Infrastruktura społeczna	Infrastruktura edukacji	11 101,66	727,90	11 829,56	668,20
	Infrastruktura ochrony środowiska i socjalna	8 662,24	408,15	9 070,39	3 788,10
	Infrastruktura kultury, turystyki i sportu	3 076,17	23,19	3 099,36	100,44
Priorytet III Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości		3 737,61	1 987,62	5 725,23 (4% środków)	49,79
Tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości i zmniejszanie obciążeń pracodawców		2,29	9,16	11,45	0,00
Upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia oraz wzrost mobilności zasobów pracy		32,99	0,00	32,99	0,00
Inicjatywy na rzecz równości szans na rynku pracy		820,10	1 623,75	2 443,85	8,14
Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy		2 549,74	354,67	2 904,41	6,38
Rozwijanie instytucji dialogu społecznego i wzmacnianie negocjacyjnego systemu stosunków między pracownikami i pracodawcami		8,81	0,02	8,82	0,04
Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy		199,67	0,00	199,67	0,00
Wzrost efektywności instytucjonalnej obsługi rynku pracy		6,27	0,00	6,27	6,27
Prowadzenie racjonalnej polityki migracyjnej		117,74	0,03	117,77	28,97
Priorytet IV Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa		58 448,85	286,53	58 735,38 (36% środków)	17 537,96
Zintegrowana wspólnota	Budowa zasługującej na społeczne zaufanie, sprawnej władzy publicznej oraz przeciwdziałanie korupcji	6 880,15	114,57	6 994,72	533,49
	Wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych	70,87	6,95	77,83	9,12

	Promocja polityki integracji społecznej, w tym prorodzinnej, zwłaszcza w zakresie funkcji ekonomicznych, opiekuńczych i wychowawczych	14 404,29	0,00	14 404,29	14 118,74
Bezpieczeństwo zewnętrzne i wewnętrzne	Zapewnienie bezpieczeństwa narodowego i poczucia bezpieczeństwa	21 278,56	0,02	21 278,58	211,54
	Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny	15 814,98	164,99	15 979,97	2 665,08
Priorytet V Rozwój obszarów wiejskich		10 444,76	14 302,53	24 747,29 (15% środków)	2 956,04
	Rozwój przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej	323,38	0,00	323,38	186,17
	Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych	8 702,95	14 181,29	22 884,24	1 396,60
	Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich	1 257,70	120,57	1 378,27	1 373,27
	Wzrost jakości kapitału ludzkiego oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi	160,73	0,67	161,40	0,00
Priorytet VI Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej		1 360,89	17 846,45	19 207,34 (12% środków)	96,78
	Podniesienie konkurencyjności polskich regionów	1 279,85	16 806,76	18 086,61	96,78
	Wyrównanie szans rozwojowych obszarów problemowych	81,04	1 039,68	1 120,73	0,00
RAZEM		114 528,94	46 652,82	161 181,76	27 501,03

Źródło: Opracowanie MRR na podstawie „Informacji o wykonaniu wydatków w układzie zadaniowym w 2010 r.” przygotowanej przez Ministerstwo Finansów.

Istotnym źródłem finansowania SRK są środki pozyskiwane z budżetu Unii Europejskiej. W ramach perspektywy finansowej 2007 – 2013, Komisja Europejska przyznała Polsce ok. 67,3 mld euro. Na krajowe Programy Operacyjne przeznaczono środki wspólnotowe w wysokości 48,7 mld euro, natomiast na Regionalne Programy Operacyjne ponad 16,5 mld euro. Środki zaangażowane w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna wynoszą ponad 0,73 mld euro. Dodatkowo ponad 1,3 mld euro przeznaczono na krajową rezerwę wykonania.

Od początku realizacji do końca grudnia 2010 r. w ramach Programów Operacyjnych:

- złożono niemal 158 tys. wniosków o dofinansowanie poprawnych pod względem formalnym, o wartości wnioskowanego wsparcia sięgającej ponad 363 mld zł, przy czym wnioski o dofinansowanie projektów o największej wartości złożono w ramach PO *Infrastruktura i Środowisko*, PO *Kapitał Ludzki* oraz PO *Innowacyjna Gospodarka*;
- podpisano/wydano ponad 50,3 tys. umów/decyzji o dofinansowanie realizacji projektów angażujących środki wspólnotowe na łączną kwotę sięgającą blisko 153,8 mld zł.

Największą kwotę środków wspólnotowych zakontraktowano w ramach PO *Infrastruktura i Środowisko*, PO *Kapitał Ludzki* oraz PO *Innowacyjna Gospodarka*, w przypadku których wartość podpisanych umów (wydanych decyzji) wyniosła odpowiednio 56,9 mld zł, 21,7 mld zł i 21,6 mld zł. Wśród Regionalnych Programów Operacyjnych największą kwotowo kontraktację osiągnęły: RPO *Województwa Wielkopolskiego* oraz RPO *Województwa Śląskiego* – odpowiednio 4,9 i 4,3 mld zł. Natomiast programami najbardziej zaawansowanymi pod względem procentowej relacji wartości podpisanych umów do alokacji środków funduszy strukturalnych były: RPO *Województwa Wielkopolskiego*, RPO *Województwa Pomorskiego* oraz PO *Województwa Opolskiego*, w ramach których wartość umów zawartych do końca grudnia 2010 r. stanowiła odpowiednio 96%, 92% i 92% alokacji środków funduszy strukturalnych przewidzianej na lata 2007-2013;

- wartość wydatków uznanych za kwalifikowalne wykazanych w ramach złożonych przez beneficjentów wniosków o płatność przekroczyła 63 mld zł, z czego blisko 46 mld zł stanowiły wydatki odpowiadające dofinansowaniu ze środków UE;
- skierowano do Komisji Europejskiej wnioski o płatność okresową na łączną kwotę wynoszącą 10,7 mld euro wkładu UE, w tym w samym 2010 r. zawnioskowano o 7,4 mld euro. W tym samym okresie Komisja Europejska w ramach refundacji przekazała Polsce kwotę 9,3 mld euro. Tym samym suma środków przekazanych przez KE w formie zaliczki oraz refundacji od początku okresu programowania sięgnęła kwoty 15,5 mld euro.

Od początku uruchomienia PROW 2007-2013 do dnia 31 grudnia 2010 r. w ramach wszystkich działań złożono łącznie 3 561 596 wniosków. Do dnia 31 grudnia 2010 r. liczba zawartych umów i wydanych decyzji wyniosła 3 307 879.

Do dnia 31 grudnia 2010 r. w ramach PROW 2007-2013 na rzecz beneficjentów zrealizowano płatności na łączną kwotę 19,80 mld zł (w tym **15,21 mld zł** ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich), co stanowi **28,51%** alokacji środków EFRROW przeznaczonych na realizację PROW 2007-2013.

Biorąc pod uwagę systematyczny wzrost realizacji płatności w poszczególnych latach oraz fakt, iż środki w ramach PROW 2007-2013 mogą być wydatkowane do końca 2015 r. należy się spodziewać, iż w przypadku PROW 2007-2013 nie istnieje obecnie zagrożenie niewykorzystania środków, a dotychczasowy procent wykorzystania alokacji środków EFRROW (28,51% wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 r.) można uznać za zadowalający.

Biorąc pod uwagę strukturę płatności w podziale na poszczególne działania wdrażane w ramach PROW 2007-2013, największe kwoty płatności przeznaczone zostały na działania: „*Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)*” (26,26% wszystkich zrealizowanych płatności), „*Renty strukturalne*” (19,54%), „*Modernizację gospodarstw rolnych*” (17,34%) oraz „*Program rolnictwo-środowisko*” (14,48%).

W latach 2007-2010 wpływ środków unijnych na rozwój gospodarczy Polski był znaczący. Fundusze europejskie oddziaływały w istotnym stopniu na wzrost gospodarczy, proces konwergencji z krajami UE oraz aktywność inwestycyjną. W 2009 r. nastąpiło przyspieszenie wydatkowania środków Narodowej Strategii Spójności 2007-2013. W rezultacie w 2010 r.

dodatkowy wzrost gospodarczy na skutek wdrażania w Polsce instrumentów polityki spójności UE wyniósł około 0,6-1 pkt proc³⁵.

W okresie od 2007 r. można było zaobserwować pozytywny wpływ wykorzystania środków z funduszy unijnych na bezwzględny poziom PKB (w cenach bieżących). W 2010 r. wielkość PKB była dzięki realizacji polityki spójności wyższa o około 2,1-5,8%. Za prawie 90% tego efektu odpowiadał wzrost zagregowanego popytu spowodowany napływem do gospodarki środków pochodzących z funduszy strukturalnych UE. Pozostałe niecałe 10% związane było z efektami podażowymi, przede wszystkim ze wzrostem poziomu produktywności kapitału prywatnego stymulowanego akumulacją kapitału publicznego oraz z obniżeniem kosztów prywatnych inwestycji w wyniku bezpośredniego wsparcia przedsiębiorstw.³⁶

³⁵ Prezentowane oceny są oparte na badaniach ewaluacyjnych przy wykorzystaniu trzech modeli makroekonomicznych: MaMor3, EuImpactModIII, Hermin.

³⁶ Źródło: Raport Polska 2011: Gospodarka-Społeczeństwo-Regiony, Wyd. MRR 2011

IV. Podstawowe wskaźniki realizacji SRK

Tabela: Podstawowe wskaźniki realizacji SRK zawarte w dokumencie Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 wraz z wartością wskaźników w roku 2010

Cele i priorytety	Wskaźniki ¹⁹	Wartość wskaźnika w roku bazowym (2005) ¹⁸	Wartość wskaźnika w 2006 r.	Wartość wskaźnika w 2007 r.	Wartość wskaźnika w 2008 r.	Wartość wskaźnika w 2009 r.	Wartość wskaźnika w 2010 r.	Zakładana w SRK wartość wskaźnika	
								2010	2015
Cel SRK	Średnie roczne tempo wzrostu PKB (%)	3,6	6,2	6,8	5,1	1,6*	3,8	5,1 (2006-10)	5,2 (2011-15)
	PKB na mieszkańca wg PPS (UE25=100)	3,1 (2001-05)	50,0	52,5	54,4	58,8	60,1	58	66
	PKB na mieszkańca wg PPS (UE27=100)	49,1	51,9	54,4	56,2	60,6	62,0		
		51,4							
	Średnia stopa inwestycji (%) ¹⁾	18,8 (2001-05)	19,7	21,6	22,3	21,2	19,7	21 (2006-10)	25 (2011-15)
	Średnia roczna inflacja	18,2 (2005)							
		2,1	1,0	2,5	4,2	3,5	2,6	2,5	2,5
	Deficyt sektora finansów publicznych w % PKB ²⁾	4,1	3,6	1,9	3,7	7,3*	7,9	2,5	2,0
	Drug publiczny w % PKB ²⁾	47,1	47,7	45,0	47,1	50,9*	55	51,7	47,0
	Dochód na osobę ³⁾ (zł)	732	802,4	894,5	1006,6	1071,7	1147,2	950	1190
	Struktura pracujących (w wieku powyżej 15 lat) wg sektorów gospodarki ⁴⁾ (%)	100	100	100	100	100	100		
	- sektor I	17,4	15,8	14,7	14,0	13,3	12,9	15,0	11,0
	- sektor II	29,2	30,0	30,8	31,9	31,1	30,2	27,5	26,0
	- sektor III	53,4	54,2	54,5	54,1	55,6	56,9	57,5	63,0
	Udział usług rynkowych w wartości dodanej brutto (%)	49,9	50,1	49,8	50,2	49,9	50,1	51,0	55,0
	Stopa bezrobocia (%)	17,7	13,9	9,6	7,1	8,2	9,6	12,0	9,0
	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po transferach socjalnych (Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po transferach społecznych) (%)	17 (2003)	19,1	17,3	16,9	17,1	17,6 ^a	15	13
	Przeciętna długość życia (lata): (Przeciętne trwanie życia) -kobiety -mężczyźni	79,4 70,8	79,6 70,9	79,7 71,0	80,0 71,3	80,1 71,5	80,6 72,1	80,6 73,3	81,2 74,5
Priorytet I Wzrost konkurencyjności i innowacyjności	Umiaralność niemowląt na 1000 urodzeń żywych (Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych)	6,4	6,0	6,0	5,6	5,6	5,0	5,5	5,0
	Nakłady ogółem na działalność badawczą i rozwojową (B+R) w % PKB	0,56 (2004) 0,57	0,56	0,57	0,60	0,68		1,5	2,0
	Udział podmiotów gospodarczych w nakładach na działalność B+R (%) ⁷⁾	22,6 (2004) 26,0 (2005)	25,1	24,5	26,6	27,1		30	40

Cele i priorytety gospodarki	Wskaźniki ¹⁹	Wartość wskaźnika w roku bazowym (2005) ¹⁸	Wartość wskaźnika w 2006 r.	Wartość wskaźnika w 2007 r.	Wartość wskaźnika w 2008 r.	Wartość wskaźnika w 2009 r.	Wartość wskaźnika w 2010 r.	Zakładana w SRK wartość wskaźnika	
								2010	2015
	Udział produktów wysokiej i średniowysokiej techniki w produkcji sprzedanej w przemyśle ⁵⁾ (%)	30,1 (2004) 30,6 (2005)	31,6	31,5	31,1	31,7		35	40
	Eksport towarów na 1 mieszkańca – tys. EUR	1,9	2,3	2,7	3,1	2,6	3,2*	3,5	4,9
	Wydajność pracy na 1 pracującego (UE25=100)	59,2	58,8	60,0	60,2	63,3	64,4	70,0	80,0
	Wydajność pracy na 1 pracującego (UE27=100)	61,6	61,1	62,2	62,2	65,4	66,5		
	Napiływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (mld USD, wg NBP) (Roczny napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych)	10,3	19,9	23,7	15	13,0	9,1*	10,0	10,0
	Liczba patentów udzielonych rezydentom polskim (na 1 mln mieszkańców) ⁶⁾	20,4 (2004), 27,6 (2005)	29,4	41,3	38,0	40,2	36,3	40	65
	Wydatki na technologie informacyjne w % PKB	7,2 (2004)	1,8	1,7	1,6	1,9		8,0	8,5
	Wydatki na technologie telekomunikacyjne w % PKB		4,3	3,9	3,5	4,2			
	Liczba łączy szerokopasmowych odniesiona do liczby ludności (%) (Liczba łączy szerokopasmowych w stosunku do liczby ludności)	1,9	3,9	6,8	9,6	12,8	14,9	10	25
	Łączna długość dróg ekspresowych (km)	258	297	330	452	522		901	2890
Priorytet II Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Łączna długość autostrad (km)	552	663	663	765	849		1629	1913
	Energochłonność gospodarki (kg paliwa umownego na 1 EUR PKB w c. 2000 r.) (Energochłonność finalna gospodarki (kg oleju ekwiwalentnego na 1 EUR PKB w cenach stałych z 2000 r.))	0,263	0,258	0,244	0,235	0,228		0,24	0,20
	Udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w ogólnym jej zużyciu (%) (Udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii elektrycznej)	2,6	2,8	3,5	4,2	5,8		7,5	9,0
	Emisje zanieczyszczeń powietrza (kg na mieszkańca)								
	– SO ₂	36,0 (2003) 30,0 (2005)	32,1	31,9	26,1*	22,6		22	15
	– NO _x	21,2 (2003) 21,3 (2005)	24,2	22,6	21,8	21,5		17	15
	Recykling odpadów opakowaniowych (% ogółu wprowadzonych opakowań) (Recykling odpadów opakowaniowych i użytkowych)	35,6 (2004) 46,7 (2005)	62,5	48,2	43,0	36,9		min. 38	55-80

Cele i priorytety	Wskaźniki ¹⁹	Wartość wskaźnika w roku bazowym (2005) ¹⁸	Wartość wskaźnika w 2006 r.	Wartość wskaźnika w 2007 r.	Wartość wskaźnika w 2008 r.	Wartość wskaźnika w 2009 r.	Wartość wskaźnika w 2010 r.	Zakładana w SRK wartość wskaźnika	
								2010	2015
Priorytet III Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	Odsetek mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków (Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem)	60	61,4	62,2	63,1	64,2		75	85
	Zgony z powodu chorób układu krążenia (liczba na 100 tys. ludności)	440,8	442,0	449,6	453,7	466,4*		400	380
	Turyści zagraniczni (przejazdy w mln osób)	15,2	15,7	15,0	13,0	11,9	12,5	18,3	22,0
	Wskaźnik zatrudnienia: (%)								
	- osób w wieku 15-64 lata	52,8	54,5	57,0	59,2	59,3	59,3	57,0	62,0
	- kobiet w wieku 15-64 lata	46,8	48,2	50,6	52,4	52,8	53,0	51,0	53,0
	- osób w wieku 55-64 lata	27,2	28,1	29,7	31,6	32,3	34,0	31,0	37,0
	- osób niepełnosprawnych w wieku 15-64 lata (liczba na 100 tys. ludności)	13,1 (IV kw 2004)		18,3	19,6	20,0	20,5	18,0	25,0
	- osób niepełnosprawnych w wieku 15-64 lata (rocznie 2004)	17,4	17,3						
	- osób niepełnosprawnych w wieku 15-64 lata (rocznie 2005)	12,8 (IV kw 2005)							
Priorytet IV Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa	Stopy bezrobocia osób w wieku 15-24 lata (%)	37,8	29,8	21,7	17,3	20,6	23,7	26,0	18,0
	Odsetek osób z wykształceniem średnim w populacji 15-64 lata (bez zasadniczego zawodowego)	35,2	35,9	36,0	35,9	35,6	35,7	38,0	41,0
	Odsetek osób z wykształceniem wyższym w populacji 15-64 lata (Udział o ludności w wieku 19-64 lata z wykształceniem wyższym)	13,9	14,9	15,7	16,5	18,1	19,8	15,0	18,0
	Absolwenci szkół wyższych na kierunkach matematycznych, przyrodniczych i technicznych (% absolwentów szkół wyższych ogółem)	16,1 (2004/2005)	18,8 (2005/2006)	19 (2006/2007)	18,3 2007/2008	17,4 (2008/2009)	17,6 2009/10	20	25
	Odsetek osób w wieku 25-64 lata uczących się i dokształcających (Udział osób w wieku 25-64 lata uczących się i dokształcających w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w % (kształcenie ustawiczne dorosłych))	4,9	4,7	5,1	4,7	4,7	5,3	7	10
	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	55,6	58,4	59,4	63,1	67,3	69,9	50	55
	Udział w wyborach parlamentarnych (% uprawnionych)	40,6		53,9				43	50
	Poziom zaufania do administracji publicznej ⁷⁾	33 (2004)	38		53		42	45	50
	Wskaźnik postrzeganej korupcji ⁸⁾	3,4	3,7	4,2	4,6	5,0	5,3	5,0	6,0
	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw (%)	56,2 (2004)	62,4	64,6	65,9	67,1	67,9**	60	65

Cele i priorytety	Wskaźniki ¹⁹	Wartość wskaźnika w roku bazowym (2005) ¹⁸	Wartość wskaźnika w 2006 r.	Wartość wskaźnika w 2007 r.	Wartość wskaźnika w 2008 r.	Wartość wskaźnika w 2009 r.	Wartość wskaźnika w 2010 r.	Zakładana w SRK wartość wskaźnika	
								2010	2015
Priorytet V Rozwój obszarów wiejskich	Wskaźnik efektywności rządzenia ⁹⁾	0,61	0,57	0,42	0,52	0,64		0,75	1,0
	Wskaźnik poczucia bezpieczeństwa (%) ¹⁰⁾	46	43	53	68	69	70	50	60
	Wskaźnik zatrudnienia na wsi (%) ¹¹⁾	47,0	47,8	49,2	50,7	50,8	50,4	51	54
	Przeciętna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego (ha użytków) ¹²⁾								
	(Przeciętna powierzchnia gospodarstwa indywidualnego o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych (ha użytków rolnych))	7,6	7,7	7,8	7,8	8,0	8,6¹⁷	8,5	10,0
	Odsetek dzieci zamieszkałych na wsi objętych wychowaniem przedszkolnym								
	(Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w placówkach na wsi)	19,1	21,4	23,1	28,5	37,5	43,1*	25	35
	Odsetek gospodarstw domowych korzystających z dostępu do internetu na wsi								
	(Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do internetu na wsi) (%)	18,8	25,1	28,9	36,1	50,5	56,2	40	70
	Liczba pracujących w rolnictwie na 100 ha użytków rolnych ^{12), 13)}	14,9		14,5				12	10
Priorytet VI Rozwój regionalny	(Liczba pełnozatrudnionych w rolnictwie indywidualnym na 100 ha użytków rolnych)								
	Średnie zróżnicowanie poziomu PKB na mieszkańca wg województw (%) ¹⁴⁾	18,3 (2003) 19,4 (2005)	19,7	19,9	19,6			24	23
	Średni wskaźnik bezrobocia w 3 podregionach (NTS 3) o najwyższych stopach bezrobocia (Średni wskaźnik bezrobocia w 3 podregionach)	31,7	27,4	22,9	20,1	23,6	23,3^a	30	20
	Udział województw Polski Wschodniej ¹⁵⁾ w PKB	15,9 (2003) 15,4 (2005)	15,3	15,3	15,5			18	20
	Poziom urbanizacji ¹⁶⁾ (Wskaźnik urbanizacji)	61,4	61,3	61,2	61,1	61,0	60,9	62	65

Źródło: Polska – o ile nie zaznaczono inaczej – dane Głównego Urzędu Statystycznego, Ministerstwa Finansów i Eurostat. ^a dane dostarczone przez Ministerstwo Infrastruktury).

¹⁾ Rehabilacja nakładów brutto na środki trwałe do PKB.

²⁾ Wg ESA 95 i przy założeniu, że w latach 2010 i 2015 Otwarte Fundusze Emerytalne są poza sektorem.

³⁾ Przeciętny nominalny miesięczny dochód do dyspozycji na osobę w gospodarstwach domowych.

⁴⁾ I – rolnictwo, leśnictwo i rybactwo, II – przemysł i budownictwo, III – usługi.

⁵⁾ W przedsiębiorstwach sekcji „przetwórstwo przemysłowe”, o liczbie pracujących powyżej 49 osób.

⁶⁾ Dla Polski – krajowe, udzielone przez Urząd Patentowy RP.

⁷⁾ Wg badań CBOS.

⁸⁾ Wg Transparency International; indeks percepcji korupcji (10 – oznacza brak korupcji).

⁹⁾ Badanie Banku Światowego; wartości od -2,5 do +2,5.

¹⁰⁾ Wg badań CBOS. Odsetek odpowiedzi TAK na pytanie: Czy Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie?

¹¹⁾ Wg BAEL.

¹²⁾ Dotyczy gospodarstw powyżej 1 ha.

¹³⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych w rolnictwie indywidualnym.

¹⁴⁾ Liczone wg współczynnika zmienności (wzrostę liczb ludności odchylenie standardowe PKB na mieszkańca/średnie PKB w kraju).

¹⁵⁾ Województwa: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie.

¹⁶⁾ Odsiatek ludności zamieszkałej w miastach.

¹⁷⁾ Na podstawie wstępnych wyników PSR 2010

¹⁸⁾ Wskaźniki bazowe SRK 2007-2015 zostały uaktualnione przez GUS

¹⁹⁾ Nazwy wskaźników pochodzą z dokumentu pn. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 przyjętego przez Radę Ministrów w dn. 29 listopada 2006 r. W nawiasach podano nazwy wskaźników po korektach GUS z roku 2010.

^a dane wstępne

^p dane szacunkowe

^{**} korekta

^{***} wg danych MSWiA

Powyższa tabela prezentuje wartości wskaźników przyjętych w SRK 2007-2015 (na czerwono – wskaźniki, których wartości nie zbliżyły się do wartości zakładanych dla roku 2010 r.; na zielono – wskaźniki, których wartości osiągnęły i przekroczyły te zakładane dla roku 2010).

Załącznik nr 1

Działania legislacyjne w 2010 roku

USTAWY I ZAŁOŻENIA DO PROJEKTÓW USTAW			
Lp.	Blok tematyczny	Tytuł	Istota projektu
1.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie województwa	Dopuszczenie możliwości uczestnictwa kapitałowego samorządów województw w funduszach poręczeniowych i pożyczkowych.
2.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 620)	Ustawa określa zasady wejścia w życie przepisów pakietu ustaw „Budujemy na Wiedzy – Reforma Nauki dla Rozwoju Polski”
3.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 617)	Na podstawie ustawy utworzone zostało Narodowe Centrum Nauki. Ustawa określa zasady jego funkcjonowania.
4.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615)	Ustawa określa zasady finansowania nauki ze środków ustalanych na ten cel w budżecie państwa.
5.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618)	Ustawa określa zasady funkcjonowania państwowych jednostek organizacyjnych, wyodrębnionych pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzących badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce.

6.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. Nr 96, poz. 616)	Ustawa określa zasady działania Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.
7.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619)	Ustawa określa zasady funkcjonowania Polskiej Akademii Nauk.
8.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Projekt ustawy – Prawo pocztowe	Poprawa funkcjonowania rynku pocztowego oraz zapewnienie skutecznego finansowania usług powszechnych świadczonych przez Poczta Polska S. A. w sytuacji, gdy świadczenie tych usług przyniesie przedsiębiorcy stratę.
9.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Projekt ustawy o kredycie konsumenckim	Projekt stanowi maksymalną harmonizację kierunkową w zakresie przepisów wspólnotowych dotyczących umów o kredyt konsumencki. Harmonizacja obejmuje obowiązki informacyjne w odniesieniu do umów o kredyt konsumencki w pięciu głównych obszarach: standardowe informacje podawane w reklamie, informacje podawane przed zawarciem umowy oraz informacje, które należy zawrzeć w umowach o kredyt, prawo do odstąpienia od umowy, przedterminowa spłata kredytu i prawo kredytodawcy do otrzymania rekompensaty oraz obliczanie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (APR).
10.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2011 r. Nr 34, poz. 169)	Dostosowanie przepisów ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz Kodeksu cywilnego do dyrektywy 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji.
11.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Projekt ustawy o timeshare	Ustawa będzie określać zasady ochrony konsumentów zawierających umowy timeshare, umowy o długoterminowe produkty wakacyjne, umowy odsprzedaży oraz wymiany.

12.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Ustawa z dnia 10 lutego 2011 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 34, poz. 171).	Najistotniejsze zmiany dotyczą: – trybu zbywania akcji Skarbu Państwa w ramach prywatyzacji pośredniej, – analiz przedprywatyzacyjnych, – pomocy publicznej oraz wsparcia nie będącego pomocą udzielanego przez Ministra Skarbu Państwa.
13.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej (Dz. U. Nr 76, poz. 489)	Ustawa określa zasady tworzenia oraz użytkowania infrastruktury informacji przestrzennej oraz określa organy administracji właściwe w sprawach tworzenia oraz użytkowania tej infrastruktury.
14.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857).	Ustawa dostosowuje przepisy krajowe do standardów europejskich, ogranicza prawną reglamentację sportu, umacnia pozycję Polskiego Komitetu Olimpijskiego oraz Polskiego Komitetu Paraolimpijskiego. Przyjęto, że szereg spraw nie wymaga tworzenia przepisów prawa powszechnie obowiązującego, a pożądaný stan rzeczy może zostać osiągnięty regulacjami wewnętrznymi jednostek organizacyjnych działających w sferze sportu. Ustawa nie określa reguł uprawiania sportu, a jedynie tryb postępowania, dzięki któremu zapewniona będzie ochrona ww. reguł.
15.	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 40, poz. 230)	Zmiany ułatwiające obywatelom i przedsiębiorcom kontakt z administracją publiczną oraz z sądami i innymi podmiotami władzy publicznej.
16.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o zmianie ustawy o Funduszu Kolejowym oraz ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U. Nr 108, poz. 686.)	Ustawa ma na celu przyspieszenie uniezależnienia spółki PKP PLK S.A. od PKP S.A. Wprowadzone zmiany tworzą podstawę prawną do wykorzystania środków Funduszu Kolejowego na nabycie przez Skarb Państwa akcji PKP PLK S.A. od PKP S.A., co umożliwi zwiększenie udziału Skarbu Państwa w kapitale zakładowym PKP PLK S.A. oraz szybsze wydzielenie spółki PKP PLK S.A. z Grupy PKP. Wniesienie do spółki Przewozy Regionalne aportem zapleczy technicznych do obsługi taboru wpłynie na poprawę sytuacji finansowej tej spółki, poprzez ograniczenie kosztów wynikających z zakupu usług zewnętrznych związanych z obsługą taboru. Ponadto, środki uzyskane przez PKP S.A. z tytułu zbycia na rzecz Skarbu Państwa udziałów i akcji PKP PLK S.A.

			zwiększą płynność finansową PKP S.A. Ustawa przewiduje też przeznaczenie dodatkowych środków z wpływów do Funduszu dla samorządów województw na współfinansowanie zadań własnych województw w zakresie organizowania regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich wykonywanych na podstawie umów o świadczenie usług publicznych. Powinno to skutkować rozwojem kolejowych pasażerskich przewozów regionalnych w województwach..
17.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 247, poz. 1651)	Samorządy uzyskały prawo nabycia prawa własności albo użytkowania wieczystego budynków dworców kolejowych od PKP S.A. w zamian za co należności tej Spółki z tytułu podatku od nieruchomości mają być wygaszone do wysokości kwoty odpowiadającej wartości przekazanych nieruchomości.
18.	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 17 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o lasach oraz ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2011 r. Nr 34, poz. 170),	Likwidacja barier w rozwoju infrastruktury liniowej poprzez ustanawianie służebności drogowych i służebności przesyłu na gruntach Skarbu Państwa pozostających w zarządzie Lasów Państwowych.
19.	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 z późn. zm.).	Przyszanowanie władzom gminy nowych kompetencji w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.
20.	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. Nr 200, poz. 1323)	Zmiany ułatwiające prace w zakresie inwestycji liniowych, jak np.: możliwość nabycia nieruchomości po zrealizowaniu celu publicznego, tryb uprawniający do zajęcia nieruchomości w celu wykonania konserwacji, remontu oraz usunięcia awarii urządzeń liniowej infrastruktury.
21.	Priorytet 2. Poprawa Stanu Infrastruktury Technicznej i Społecznej	Ustawa z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr. 21, poz. 104)	Rozwiązania wpływające na rozwój konkurencyjnego rynku energii elektrycznej, m.in. wprowadzające obowiązki upublicznienia części obrotu energią elektryczną. Ustawa umożliwia zwiększenie wykorzystania metanu z kopalń węgla kamiennego, podłączanie biogazowi do gazowych systemów przesyłowych, skorelowanie systemu świadectw biogazu z systemem świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej z OZE. Ponadto ww. ustawa przenosi nadzór właściwości nad operatorem systemu przesyłowego energii elektrycznej do właściwości Ministra Gospodarki, wpływając w ten sposób na zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju.

22.	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o korytarzach przesyłowych	Głównym celem jest stworzenie odpowiednich i stabilnych warunków dla realizacji inwestycji celu publicznego w postaci budowania, utrzymania oraz modernizowania infrastruktury technicznej niezbędnej do zapewnienia nieprzerwanego dostarczania energii elektrycznej, gazów w tym dwutlenku węgla, ciepła, ropy naftowej i produktów naftowych, wody, a także odbioru ścieków. Ustawa będzie normować zasady wyodrębniania gruntów, na których będą lub są już zlokalizowane urządzenia liniowe mające znaczenie z uwagi na realizację celu publicznego, poprzez tworzenie specjalnych pasów gruntów zwanych korytarzami przesyłowymi.
23.	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw	Regulacje prawne w zakresie lokalizacji inwestycji liniowych, postępowania administracyjnego, ochrony gruntów rolnych i leśnych, ochrony środowiska oraz ochrony przyrody, które zwiększają przewidywalność kierunków rozwoju terenów inwestycyjnych i uproszczenie postępowania administracyjnego oraz potencjalnie lepsze warunki do rozwoju i inwestowania.
24.	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o energii ze źródeł odnawialnych	Głównym celem jest stworzenie nowych zasad wsparcia energii wytworzonej z OZE, które będzie różnicowane w zależności od nośnika energii odnawialnej, zainstalowanej mocy urządzeń generujących energię oraz daty włączenia do eksploatacji lub modernizacji. Nowe zasady wspierać będą rozwój rozproszonych źródeł energii odnawialnych, określa warunki zachowania praw już nabytych dla inwestycji zrealizowanych lub rozpoczętych, czas ich obowiązywania oraz pozwolą na zmniejszenie obciążeń dla odbiorcy końcowego.
25.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 3, poz. 13)	Ustawa wprowadza do polskiego porządku prawnego instytucję tzw. najmu okazjonalnego lokalu umożliwiająca komercyjne wynajmowanie lokali wyłącznie na podstawie zasad ustalonych w umowie. Wyłączeniu uległyby przepisy Kodeksu postępowania cywilnego regulujące eksmisję z lokalu. Ponadto, ustawa doprecyzowuje zasady opodatkowania przychodów uzyskiwanych z czynszu najmu lokali.
26.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 5 marca 2010 r. o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. Nr 76, poz. 493)	Nowelizacja wprowadziła alternatywy, uproszczony tryb ubiegania się o premie kompensacyjną w przypadku realizacji przedsięwzięcia termomodernizacyjnego lub remontowego. Ponadto zostały rozbudowane i uszczegółowione przepisy dotyczące premii

			kompensacyjnej.
27.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 86, poz. 554)	Ustawa zmienia definicję abonenta, w efekcie czego rozszerzeniu uległ zakres podmiotów objętych tym pojęciem. W efekcie obejmuje ono również użytkowników aparatów publicznych oraz użytkowników końcowych usługi przedpłaconej świadczonej w ruchomej publicznej sieci telefonicznej. Nowelizacja ma na celu wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 22 stycznia 2009 r. (sprawa C-492/07) stwierdzającego niezgodność dotychczasowych przepisów krajowych z prawem UE.
28.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. Nr 106, poz. 675)	Podstawowym celem ustawy jest zapewnienie rozwoju dostępu do telekomunikacji, przy czym szczególne działania nakierowane są na dostęp szerokopasmowy oraz likwidację wykluczenia cyfrowego, geograficznego i socjalnego. Ustawa wprowadza unormowania dotyczące prawno-ekonomicznych warunków budowy sieci przez jednostki samorządu terytorialnego.
29.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 6 sierpnia 2010 r. o zmianie ustawy o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiorów obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 149, poz. 996)	Ustawa powstała w związku z koniecznością pilnego uregulowania sytuacji prawnej obiektów budowlanych, zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku osunięć ziemi. Przewidziano w niej szczególne rozwiązania prawne, przykładowo: umożliwienie odbudowy, w trybie określonym ustawą, zniszczonych obiektów budowlanych w innym niż dotychczas miejscu, ze względu na występujące zagrożenia; stworzenie możliwości relokacji mieszkańców z terenów zagrożonych ponownym działaniem żywiołu poprzez sporządzenie i uchwalenie miejscowych planów odbudowy; przyznanie organom gminy kompetencji do uchwalenia aktów prawa miejscowego w celu zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia; wprowadzenie zasad obowiązujących przy odbudowie obiektów w dotychczasowym miejscu w celu zapewnienia bezpieczeństwa ich użytkowania.
30.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 1018)	Ustawa ma na celu uporządkowanie ruchu na drogach wewnętrznych oraz wypełnienie luki w zakresie usuwania pojazdów na koszt właściciela (powstałej po wyroku Trybunału Konstytucyjnego stwierdzającego niezgodność art. 130a ust. 10 i art. 130a ust. 11 pkt 3 ustawy – Prawo o ruchu drogowym). Wprowadza zmiany w zakresie

			danych gromadzonych w centralnej ewidencji pojazdów.
31.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 225, poz. 1466)	Ustawa tworzy ramy prawne dla funkcjonowania urzędzeń samoczynnie rejestrujących wykroczenia drogowe oraz podnosi dopuszczalną prędkość na autostradzie do 140 km/h, na drodze ekspresowej dwujezdniowej do 120 km/h. Ustawa wprowadza także zmiany o charakterze organizacyjno-porządkowym w ustawie o transporcie drogowym.
32.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Uchwała Nr 138/2010 Rady Ministrów z dnia 31 sierpnia 2010 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Narodowy program przebudowy dróg lokalnych 2008-2011”	Celem nowelizacji uchwały Rady Ministrów ustanawiającej program wieloletni było ułatwienie dostępu do środków dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie inwestycji drogowych gminom i powiatom, których infrastruktura drogowa ucierpiała w wyniku powodzi lub osunąć ziemi wywołanych opadami atmosferycznymi w 2010 r.
33.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków (Dz. U. Nr 230, poz. 1508)	Ustawa dostosowuje przepisy prawa o portowych urządzeniach do procesu decentralizacji zadań publicznych, polegającego na przekazywaniu zadań i kompetencji wojewody marszałkowi województwa, a tym samym wzmocnienia roli samorządu na poziomie województwa w wykonywaniu zadań publicznych.
34.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 5, poz. 13)	ustawa określa zasady organizacji rynków transportu publicznego, zarządzania usługami przewozowymi na tych rynkach, a także kwestie związane z finansowaniem transportu publicznego, w tym dofinansowanie usług nierentownych o charakterze użyteczności publicznej. Ustawa tworzy instrumenty umożliwiające poprawę jakości i atrakcyjności publicznego transportu zbiorowego i jego rozwój, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. W ustawie określone zostały zasady dostępu do rynku i funkcjonowania transportu publicznego.
35.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. Nr 30, poz. 151)	Główne cele ustawy to: - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprzez podniesienie kwalifikacji kierujących pojazdami, - poprawa jakości szkolenia kandydatów na kierowców, - minimalizacja negatywnych zjawisk związanych z procesem uzyskiwania uprawnień do kierowania pojazdami.

36.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 28, poz. 143)	Ustawa dostosowuje przepisy regulujące obszar zakwaterowania do realizowanego procesu profesjonalizacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Wprowadzone rozwiązania zakładają zrównanie w prawach do zakwaterowania wszystkich żołnierzy zawodowych. Realizacja prawa do zakwaterowania może być realizowana przez: – przydział kwatery na czas pełnienia służby, – bezpłatne zakwaterowanie w internacie lub kwaterze internatowej, – wypłatę świadczenia mieszkaniowego, w przypadku zaspokajania potrzeb mieszkaniowych przez żołnierza we własnym zakresie. Ustawa wprowadza również możliwość zakwaterowania żołnierzy, na ich wniosek i za zgodą dowódcy jednostki, we wspólnych kwaterach stałych znajdujących się na terenie jednostki wojskowej.
37.	Priorytet 2 Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Ustawa z dnia 24 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. Nr 148, poz. 990)	Zmiany w procedurze ubiegania się i wypłacania dopłaty krajowej z budżetu państwa do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych.
38.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych	Dostosowanie prawa krajowego do postanowień dyrektywy nr 2008/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie transportu lądowego towarów niebezpiecznych
39.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o wdrożeniu nazimnej telewizji cyfrowej	Projekt ustawy ma na celu stworzenie prawnych warunków przejścia z nadawania analogowego na cyfrowe w telewizji nazimnej.
40.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o zmianie ustawy o finansowym wsparciu rodzin w nabywaniu własnego mieszkania	Eliminacja ograniczeń w zakresie wspierania rodzin w nabywaniu własnego mieszkania.
41.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o zmianie ustawy o czasie pracy kierowców oraz o zmianie ustawy o transporcie drogowym	Dostosowanie prawa polskiego do postanowień decyzji Komisji nr 2009/959/UE z dnia 14 grudnia 2009 r. zmieniającej decyzję 2007/230/WE w sprawie formularza dotyczącego przepisów socjalnych odnoszących się do działalności w transporcie drogowym.
42.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw	Porządkowanie przepisów dotyczących ruchu drogowego.
43.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo lotnicze	Dostosowanie przepisów do prawa europejskiego. Ustawa ma na celu zwiększenie odpowiedzialności spółek zarządzających lotniskami za bezpieczeństwo podróży, przy zachowaniu elementów nadzoru ze

			strony właściwych służb podległych MSWiA.
44.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz niektórych innych ustaw	Ustanowienie oraz wdrożenie procedur dotyczących ocen wpływu na bezpieczeństwo ruchu drogowego, audytów bezpieczeństwa ruchu drogowego, zarządzania bezpieczeństwem sieci drogowej dla dróg wchodzących w skład transeuropejskiej sieci drogowej.
45.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o dopuszczeniu pojazdów do ruchu drogowego	Ramy prawne dla homologacji pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz układów, części i oddzielnych zespołów technicznych przeznaczonych do tych pojazdów.
46.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o zmianie ustawy o transporcie kolejowym	Istotą projektu ustawy jest określenie: - zasad wzajemnej akceptacji taboru kolejowego, - przyjęcie zasad oceny zgodności i certyfikacji składników interoperacyjności oraz podsystemów i zakładów odpowiedzialnych za utrzymywanie pojazdów kolejowych, - wskazanie kryteriów minimalnych dla jednostek notyfikowanych oraz parametrów kontroli podczas dopuszczania do eksploatacji pojazdów niezgodnych z Technicznymi Specyfikacjami Interoperacyjności (TSI).
47.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o zmianie ustawy o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki	Konieczność zmiany ustawy wynika z potrzeby wdrożenia do polskiego prawa zapisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/123/WE z dnia 21 października 2009 r. zmieniającej dyrektywę 2005/35/WE w sprawie zanieczyszczenia pochodzącego ze statków oraz wprowadzenia sankcji w przypadku naruszenia prawa.
48.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o bezpieczeństwie morskim	Implementacja do polskiego porządku prawnego pakietu dyrektyw ERIKA III:
49.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o zmianie ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”	Implementacja I pakietu kolejowego - dyrektywy 91/440/EWG w sprawie rozwoju kolei wspólnotowych oraz dyrektywy 2001/14/WE w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobieranie opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz przyznawanie świadectw bezpieczeństwa.
50.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o konwersji opłat z tytułu udzielenia koncesji operatorom ruchomych publicznych sieci telekomunikacyjnych	Zwiększenie kompetencji cyfrowych społeczeństwa (w szczególności uczniów szkół podstawowych).

51.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o pracy na morzu	Implementacja do polskiego porządku prawnego przepisów międzynarodowych.
52.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks morski	Implementacja do polskiego porządku prawnego przepisów międzynarodowych.
53.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o zmianie ustawy o transporcie kolejowym	Wypożyczenie Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego w uprawnienia dotyczące regulowania spraw z zakresu rynku kolejowego.
54.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku tonażowym oraz o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych	Dostosowanie przepisów do decyzji Komisji Europejskiej w sprawie wprowadzenia systemu podatku tonażowego w międzynarodowym transporcie morskim.
55.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz o zmianie ustawy o dodatkach mieszkaniowych	Celem projektu jest uelastycznienie i racjonalizacja zasad gospodarowania publicznym zasobem mieszkaniowym.
56.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo telekomunikacyjne oraz niektórych innych ustaw	Wprowadzenie do polskiego porządku prawnego dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady.
57.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo lotnicze	Implementacja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie opłat lotniskowych.
58.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy o Funduszu Kolejowym oraz ustawy o transporcie kolejowym	Stworzenie warunków do zadłużenia Funduszu Kolejowego w wysokości umożliwiającej zbilansowanie inwestycji objętych POIiŚ oraz skierowanie środków Funduszu na spłatę kredytu lub wykup obligacji.
59.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy o czasie pracy kierowców oraz o zmianie niektórych innych ustaw	Objęcie kierowców pracujących na własny rachunek przepisami o czasie pracy kierowców.
60.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Założenia do projektu ustawy o odrębnej własności obiektów budowlanych	Przepisy dotyczące budowy nieruchomości, w sytuacji gdy realizujący inwestycję nie jest właścicielem, bądź użytkownikiem wieczystym nieruchomości zajętych pod tę inwestycję.
61.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy o transporcie kolejowym	Normalizacja rachunkowości przedsiębiorstw kolejowych.

62.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy o transporcie drogowym	Wprowadzenie do polskiego porządku prawnego przepisów dotyczących warunków wykonywania przewozów drogowych.
63.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Założenia do projektu ustawy o Państwowej Komisji Badania Wypadków Morskich	Implementacja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej podstawowe zasady regulujące dochodzenia w sprawach wypadków w sektorze transportu morskiego.
64.	Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	Ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks Pracy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. Nr 105, poz. 655).	Zmiana przepisów dotyczących podnoszenia kwalifikacji.
65.	Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	Projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw	Zmiana przepisów dotyczących funkcjonowania szkolnictwa wyższego.
66.	Priorytet 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa	Ustawa z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 226, poz. 1475).	Wprowadzenie przepisów dotyczących równego traktowania pracodawców na otwartym i chronionym rynku pracy w zakresie dofinansowania do wynagrodzeń zatrudnionych osób niepełnosprawnych.
67.	Priorytet 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa	Ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją wydatków budżetowych (Dz. U. Nr 219, poz. 1706)	Wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym.
68.	Priorytet 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 79, poz. 669)	Podstawy prawne do realizacji procesu profesjonalizacji SZ RP.
69.	Priorytet 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa	Ustawa z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz.U. Nr 190, poz. 1474).	Podstawy prawne do realizacji procesu profesjonalizacji SZ RP.
70.	Priorytet 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa	Projekt ustawy o weteranach działań poza granicami państwa	Możliwość uzyskania uprawnień weterana bądź weterana poszkodowanego. Przez weteranów na gruncie ustawy rozumie się uczestników misji wojskowych poza granicami RP. Ustawa, choć nie jest bezpośrednio związana z profesjonalizacją Sił

			Zbrojnych, stanowi istotne dopełnienie pakietu rozwiązań socjalnych i pomocowych dla żołnierzy.
71.	Priorytet 5. Rozwój obszarów Wiejskich	Ustawa z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. Nr 247, poz. 1650)	Pomoc dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi lub huragan w 2010 r.

ROZPORZĄDZENIA			
72.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 kwietnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego trybu zbywania akcji Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 68, poz. 440)	Rozporządzenie wprowadza przejrzysty mechanizm obniżania ceny wywoławczej akcji, co umożliwi jej ustalenie na poziomie realnej ceny rynkowej, a tym samym zwiększyło szansę na powodzenie procesu prywatyzacji.
73.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 kwietnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie analizy spółki, przeprowadzonej przed zaoferowaniem do zbycia akcji należących do Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 68, poz. 439)	Rozporządzenie uproszcilo zasady sporządzani analiz , poprzez ograniczenie ich elementów obligatoryjnych oraz poszerzyło katalog określający możliwość odstępiania od ich sporządzania.
74.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 164, poz. 1111)	Usprawnienie realizacji rządowych programów społeczno-gospodarczych służących rozwojowi sektora MSP.
75.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 21 października 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzoru karty prywatyzacji (Dz. U. Nr 209, poz. 1380)	Określa wzór karty prywatyzacji.
76.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 lipca 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i znakowania produktów włókienniczych (Dz. U. Nr 135, poz. 904)	Dodanie do listy włókien tekstylnych nowego włókna o nazwie „melamina”.
77.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis (Dz. U. Nr 53, poz. 311)	Rozporządzenie określa zakres informacji określonych w art. 37 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej niezbędnych do udzielenia pomocy de minimis.

78.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. Nr 53, poz. 312)	Rozporządzenie określa zakres informacji dotyczących podmiotu ubiegającego się o pomoc publiczną, informacji o otrzymanej pomocy publicznej na przedsięwzięcie, na realizację którego podmiot ubiegający się o pomoc wnioskuje o jej udzielenie, zakres oświadczenia o nieotrzymaniu pomocy publicznej oraz wzór stosownego formularza. Regulacja stanowi dostosowanie krajowych przepisów do zmienionych przepisów wspólnotowych w zakresie pomocy publicznej.
79.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie informacji przekazywanych w celu wydania opinii o planowanej pomocy publicznej (Dz. U. Nr 162, poz. 1088)	Regulacja stanowi dostosowanie przepisów rozporządzenia do zmienionych formularzy notyfikacyjnych.
80.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 października 2010 r. w sprawie wyłączenia określonych porozumień wertykalnych w sektorze pojazdów samochodowych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz. U. Nr 198, poz. 1315)	Rozporządzenie określa rodzaje porozumień zawieranych w obrębie sektora pojazdów samochodowych, które nie są objęte zakazem.
81.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach na rzecz sektora finansów publicznych (Dz. U. Nr 257, poz. 1728)	Aktualizacja wykazu podstaw prawnych, będących podstawą udzielenia pomocy, wykazu form udzielenia pomocy oraz wykazu przeznaczeń.
82.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 września 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przekazywania sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej i informacji o nieudzieleniu takiej pomocy z wykorzystaniem aplikacji SHRIMP (Dz. U. Nr 181, poz. 1218)	Rozporządzenie uzupełnienia wykaz podmiotów udzielających pomocy, zobowiązanych do przekazywania sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej i informacji o nieudzieleniu takiej pomocy za pośrednictwem aplikacji SHRIMP.
83.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zaświadczeń o pomocy de minimis i pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. Nr 34, poz. 174)	Rozporządzenie wprowadza we wzorze zaświadczenia pola umożliwiającej przedstawienie informacji o pomocy de minimis uzyskanej przez przedsiębiorcę na działalność w sektorze transportu oraz ogólnej wartości pomocy de minimis.
84.	Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż	Regulacja przewiduje zwolnienie części podmiotów ubiegających się o pomoc publiczną z obowiązku przedkładania sprawozdań finansowych za okres trzech ostatnich lat obrotowych oraz z obowiązku

	innowacyjności gospodarki	pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. Nr 254, poz. 1704)	przekazywania niektórych informacji dotyczących ich sytuacji ekonomicznej.
85.	Priorytet 2. Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu przedsiębiorstw Euro 2012 (Dz. U. z 2011 r. Nr 6, poz. 20)	Realizacja przygotowań do finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012.
86.	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 marca 2011 r. w sprawie centralnego punktu systemu centrów powiadamiania ratunkowego oraz punktów centralnych służb (Dz. U. Nr 75, poz. 404)	Rozporządzenie określa organizację i funkcjonowanie centralnego punktu systemu centrów powiadamiania ratunkowego oraz punktów centralnych służb ustawowo powołanych do niesienia pomocy.
87.	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu zawierającego zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego w zakresie rozwoju sieci przesyłowych elektroenergetycznych	Usunięcie istniejących barier prawnych w zakresie realizacji inwestycji celu publicznego.
88.	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii.	Regulacje dotyczące obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii.
89.	Priorytet 2. Poprawa Stanu Infrastruktury Technicznej i Społecznej	Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie potwierdzania danych dotyczących ilości wytwarzanego biogazu rolniczego wprowadzanego do sieci dystrybucyjnej gazowej.	Regulacje dotyczące potwierdzania danych dotyczących ilości wytwarzanego biogazu rolniczego wprowadzanego do sieci dystrybucyjnej gazowej.
90.	Priorytet 2. Poprawa Stanu Infrastruktury Technicznej i Społecznej	Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie ustalenia współczynników technologicznych dla poszczególnych rodzajów i mocy zainstalowanych źródeł wykorzystujących energię odnawialną na lata 2011- 2016.	Regulacje dotyczące ustalenia współczynników technologicznych dla źródeł wykorzystujących energię odnawialną.

91.	Priorytet 2. Poprawa Stanu Infrastruktury Technicznej i Społecznej	Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych wymagań i warunków dotyczących certyfikacji instalatorów urządzeń i systemów wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych	Regulacje dotyczące szczegółowych wymagań i warunków dotyczących certyfikacji instalatorów urządzeń i systemów wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych.
92.	Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 czerwca 2010 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: cieśla, elektryk, opiekunka środowiskowa, opiekun w domu pomocy społecznej, posadzkarz, renowator zabytków architektury, technik elektryk, technik leśnik, technik prac biurowych i technik wiertnik (Dz. U. Nr 125, poz. 845)	Poprawa jakości kształcenia zawodowego poprzez modernizację podstaw programowych kształcenia w zawodach pod kątem ich dostosowania do wymogów współczesnej gospodarki.
93.	Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652)	Poprawa jakości kształcenia zawodowego poprzez modernizację podstaw programowych kształcenia w zawodach pod kątem ich dostosowania do wymogów współczesnej gospodarki.
94.	Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 lipca 2010 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: elektromechanik, górnik eksploatacji otworowej, korektor i stroiciel instrumentów muzycznych, krawiec, mechanik precyzyjny, pszczelarz, technik górnictwa otworowego, technik informatyk, technik rachunkowości i zegarmistrz (Dz. U. Nr 154, poz. 1033)	Poprawa jakości kształcenia zawodowego poprzez modernizację podstaw programowych kształcenia w zawodach pod kątem ich dostosowania do wymogów współczesnej gospodarki.
95.	Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 września 2010 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: betoniarz-zbrojarz, fryzjer, kamieniarz, malarz-tapeciarz, ślusarz, technik geolog, technik usług fryzjerskich, technik usług kosmetycznych, technik włókienniczych wyrobów dekoracyjnych i zdun (Dz. U. Nr 210, poz. 1383)	Poprawa jakości kształcenia zawodowego poprzez modernizację podstaw programowych kształcenia w zawodach pod kątem ich dostosowania do wymogów współczesnej gospodarki.
96.	Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 września 2010 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: drukarz, introligator, mechanik maszyn i urządzeń drogowych, technik administracji, technik drogownictwa, technik ekonomista, technik ochrony fizycznej osób i mienia, technik pojazdów samochodowych, technik poligraf i technik turystyki wiejskiej (Dz. U. Nr 195, poz. 1296)	Poprawa jakości kształcenia zawodowego poprzez modernizację podstaw programowych kształcenia w zawodach pod kątem ich dostosowania do wymogów współczesnej gospodarki.

97.	Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 listopada 2010 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: operator maszyn w przemyśle włókienniczym, operator urządzeń przemysłu szklarskiego, rękodzielnik wyrobów włókienniczych, technik analityk, technik garbarz, technik technologii ceramicznej, technik technologii chemicznej, technik technologii szkła i technik włókiennik (Dz. U. Nr 231, poz. 1522)	Poprawa jakości kształcenia zawodowego poprzez modernizację podstaw programowych kształcenia w zawodach pod kątem ich dostosowania do wymogów współczesnej gospodarki.
98.	Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626)	Poprawa jakości kształcenia zawodowego poprzez modernizację podstaw programowych kształcenia w zawodach pod kątem ich dostosowania do wymogów współczesnej gospodarki.
99.	Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z ekspozycją na promieniowanie optyczne (Dz. U. Nr 100, poz. 643)	Rozporządzenie wdraża postanowienia dyrektywy 2006/25/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (sztucznym promieniowaniem optycznym) (dziwiewtnasta szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. UE L 114 z 27.04.2006, str. 38) - w zakresie art. 1, 2, 3 (częściowo), 4-7, 8 (częściowo)
100.	Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 lipca 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 141, poz. 950)	Rozporządzenie dostosowało polskie wartości normatywne w zakresie promieniowania optycznego do wartości granicznych określonych w art. 3 dyrektywy 2006/25/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (sztucznym promieniowaniem optycznym) (dziwiewtnasta szczegółowa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG). Rozporządzenie wprowadziło także zmiany polegające na weryfikacji dotychczasowych wartości dopuszczalnych dla 11 substancji chemicznych oraz poszerzono wykaz o 5 nowych substancji chemicznych.
101.	Priorytet 4. Budowa integrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa	Projekt rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej w sprawie norm zakwaterowania żołnierzy we wspólnych kwaterach stałych oraz trybu ich kwaterowania oraz nad projektem zarządzania Ministra Obrony Narodowej o sposobie gospodarowania i	Regulacje dotyczące zakwaterowania żołnierzy.

		zarządzania nieruchomościami przeznaczonymi na zakwaterowanie SZ RP oraz właściwościach organów wojskowych i normach zakwaterowania	
102.	Priorytet 5. Rozwój obszarów Wiejskich	Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawie terminów składania wniosków o przyznanie dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany oraz terminu i sposobu wypłaty tej dopłaty (Dz. U. Nr 113, poz. 945)	Pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi lub huragan w 2010 r.

Opracował zespół w składzie:

Patrycja Artymowska, Sabina Kasoń, Joanna Koguciuk, Ewa Nowacka, Wojciech Ogłaza, Eugeniusz Sadowski, Anna Skwara, Marzena Tilzen, Daniel Wąsik, Grzegorz Witkowski, Iga Zupok-Gierwatowska

w oparciu o wkłady nadesłane przez właściwe departamenty MRR, ministerstwa i urzędy centralne.

pod kierunkiem:

Stanisława Sudaka – Zastępcy Dyrektora Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej MRR

Aprobował:

dr Piotr Żuber – Dyrektor Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej MRR

Akceptował:

dr Waldemar Sługocki – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego

.....

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu

.....